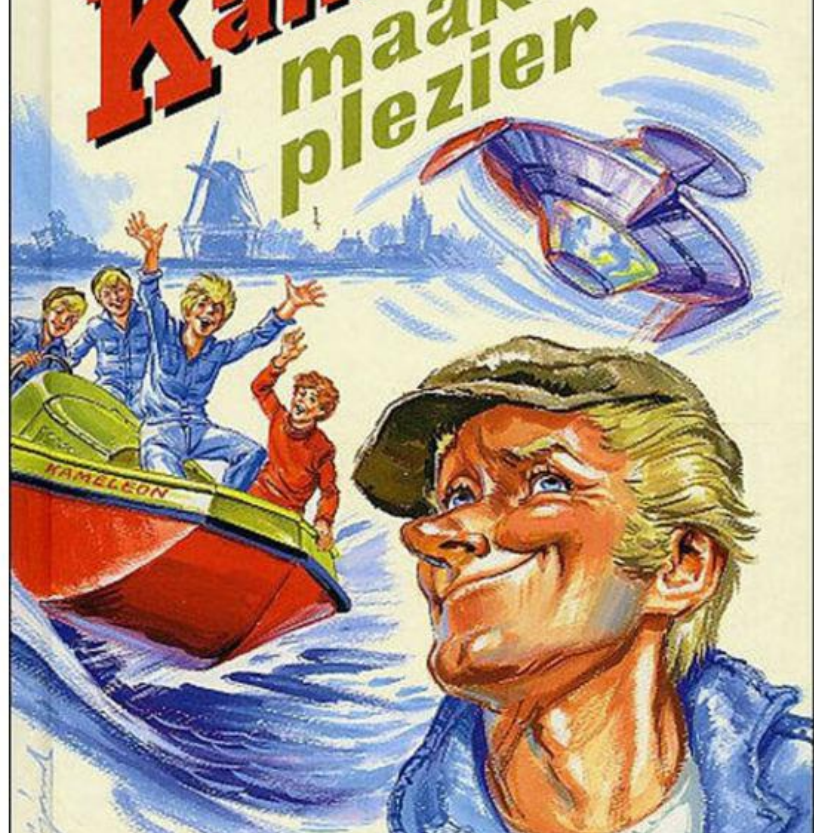

H. de Roos

Kameleon de maakt plezier

De Kameleon maakt plezier
door

H. DE ROOS

Geïllustreerd door

GERARD VAN STRAATEN

19e druk

Uitgeverij KLUITMAN, Alkmaar

HOOFDSTUK I

Kees gaat timmeren en Gerben ziet ze vliegen

De Kameleon voer over het meer. Het was een lomp, ijzeren vaartuig, met een stompe boeg. Vroeger deed hij dienst als opduwer van een groot schip, maar sinds er een automotor in was geplaatst, kon de Kameleon net zo snel varen als een raceboot.

Hielke en Sietse, de zonen van smid Klinkhamer, waren de eigenaars van de Kameleon en hoewel ze veertien jaar waren, hadden ze met hun boot al vaak hulp geboden aan schepen in nood.

De jongens leken sprekend op elkaar, want ze waren een tweeling, maar hun karakters waren heel verschillend. Sietse was driftig en wilde altijd meteen handelen, en Hielke bleef onder alle omstandigheden kalm en bedachtzaam.

Zoals gewoonlijk bestuurde Sietse de boot. Ditmaal gingen ze naar het eiland midden in het meer. Een paar jongens die daar hadden gekampeerd, waren bezig met het afbreken van hun tent en brachten alles aan boord van een motorboot met kajuit. Een van hen gooide een kooktoestelletje naar Hielke

en Sietse, toen ze daar aanlegden.

„Hier, dit mogen jullie hebben. Een goed nachtlampje voor bij je bed.”

Sietse raapte het op en bekeek het. „Ik neem het mee, misschien kunnen we het nog wel eens gebruiken.”

Hielke bekeek het ook. Het was een kleine cilinder met een buisje, voorzien van een kraantje. Om het buisje was een ring gemonteerd, waarop een kleine pan of een kachelkje geplaatst kon worden. Door het kraantje open te draaien stroomde er gas naar de brander aan het einde van de buis. Als de brander werd aangestoken, kon je er eten of drinken op verwarmen. Hielke draaide het kraantje open, maar er kwam geen gas meer uit.

„We hebben er niets aan,” vond hij. „Het gas is op.”

„Je kunt een nieuw tankje kopen,” stelde Sietse voor. „Daar schroef je de brander op en dan is hij weer te gebruiken om er koffie of thee op te zetten.”

„We krijgen thuis toch koffie en thee?”

„Ja natuurlijk, maar als we weer eens op reis gaan of gaan kamperen, is zo’n toestelletje wel handig om te hebben.”

Sietse stopte het apparaat in het kastje onder de achterbank en toen voeren ze verder. Voor hen tufte de motorboot van de kampeerdere. De boot ging niet snel en de Kameleon haalde

hen algauw in.

„Hé jongens, helpen jullie even duwen?“ vroeg een van de kampeerders. „Onze motor loopt niet goed.“

Sietse stuurde de Kameleon achter de motorboot en duwde hem verder.

„Waar moeten jullie heen?“ wilde Hielke weten.

„Naar Jonkersveen, het dorp aan de overkant. Daar laten we de motor nakijken door een monteur.“

Sietse gaf meer gas en snel voeren de boten naar de ingang van een groot kanaal. De jongens keken met bewondering naar de Kameleon, die zo krachtig kon duwen. Ze voeren het kanaal binnen en naderden Jonkersveen.

Bij een jachthaven legden de jongens aan, waarna de Klinkhamertjes afscheid namen.

De Kameleon ging terug naar het meer en voer langs de oever waaraan het Paviljoen stond. Daar zaten op het terras vele gasten te genieten van het uitzicht over het meer. Langs de aanlegsteiger lagen luxe motor- en zeilboten, waar de jongens vol interesse naar keken. Toen gaf Sietse weer meer gas en voeren de jongens langs de betonnen brug die over de ingang van de poldervaart lag.

Ze naderden de boerderij van Jellema. Daar werkte Gerben als agrarisch assistent, zoals hij dat zelf noemde. Gerben was

vijfentwintig jaar en woonde met zijn moeder in het dorp. Als Gerben na zijn werk naar huis fietste, kwam hij meestal even in de smederij een praatje maken met Klinkhamer.

Bij de boerderij stuurde Sietse naar de wal en legde aan. Net op dat moment reed er een bestelauto het erf op, die voor het woonhuis stopte.

Hielke en Sietse liepen tegen de helling van de dijk op en zagen dat er een grote kartonnen doos uit de auto werd gelost. Gerben hielp de chauffeur bij het naar binnen dragen van de doos.

„Daar zit een groot apparaat in,” zei Sietse.

„Het is flink zwaar,” knikte Hielke. „De mannen kunnen het amper tillen.”

Achter de grote schuur kwamen twee kalveren te voorschijn, die over het erf naar de dijk liepen.

„Die zijn losgebroken!” Sietse rende naar het hek bij de ingang van het erf en trok het dicht. Daarna probeerden de jongens de kalfjes terug te drijven naar het weiland achter de boerderij. Het bleek dat het hek daar gedeeltelijk openstond. Er waren nog zes kalveren, die pap uit houten emmers slobberden.

„Gerben was zeker aan het voeren toen de bestelauto kwam,” merkte Hielke op. „In zijn haast om te helpen, heeft hij het

hek vast niet goed dichtgedaan.”

De kalfjes werden weer in het weiland geloodst en de jongens sloten het hek. Ze liepen terug en Gerben zag hen aankomen, terwijl hij net de lege doos in de auto schoof.

„Hé Klinkhamers, wat doen jullie hier?” vroeg hij. „Je moet beter op je vee letten,” antwoordde Sietse.

„De kalveren waren nu al op weg naar het dorp geweest, als wij ze niet hadden gekeerd. Je had het hek niet dichtgedaan, slome!”

„O ja?” vroeg Gerben.

„Ja, Gerben,” knikte Hielke. „Kijk maar, we hebben het hek bij de dijk dichtgetrokken, omdat de kalfjes op het erf liepen.”

„Dan worden jullie vriendelijk bedankt,” riep Gerben. „Hier heb ik een beloning voor jullie!”

De jongens liepen naar hem toe en Gerben pakte iets uit de gang van het woonhuis. Zodra Sietse bij Gerben was, trok hij een grote plastic zak over Sietse's hoofd, zodat Sietse er helemaal in verdween.

„Alsjeblieft,” lachte Gerben. „Is dat geen mooie regenjas? In de ergste stortbuien blijf je kurkdroog. Je krijgt hem helemaal gratis. Ben ik aardig of niet, Sietse Klinkhamer?”

„Je bent niet goed wijs!” schold Sietse en hij worstelde zich met veel moeite, en met hulp van Hielke, uit de zak.

„Je doet het ook helemaal fout,” lachte Gerben. „Je had de rand van onderen moeten pakken en dan omhoog moeten trekken. Op die manier had je deze prachtige regenjas zo uitgetrokken. Zullen we het nog eens overdoen?” Gerben wilde de zak grijpen, maar Sietse liep er gauw mee weg. De chauffeur kwam naar buiten en vroeg: „Blijft de plastic zak hier? Oké. Dan ga ik weer.” Hij startte de motor en reed het erf af. Maar ineens stopte hij met gierende remmen. Bijna te laat kwam hij erachter dat het hek dicht was. Hielke rende erheen en opende het. De chauffeur stak een hand op als groet en reed snel naar het dorp.

Sietse liep naar de Kameleon en Gerben riep hem na: „Je gaat toch geen gekke dingen doen met die zak, hè? Je bent gewaarschuwd.”

„Hij kan me nog meer vertellen,” mopperde Sietse „Hij doet zelf altijd gekke dingen!”

„Maar wat wil jij met die zak?” vroeg Hielke.

„Ik klim ermee in de boom voor de smederij,” grinnikte Sietse. „Als veldwachter Zwart dan voorbijkomt, gooi ik de zak over zijn hoofd. Voordat hij zich daarvan heeft bevrijd, ben ik allang verdwenen.”

„Maar dat kan toch niet?” zei Hielke. „Dat lukt je nooit, dat snap je toch zelf ook wel?”

„We zullen wel zien wat we ermee doen.” Sietse stopte de plastic zak in het kastje onder de achterbank. Daarna voeren ze verder naar de grote windmolen op de dijk, die de naam Woudaap droeg.

In de molen woonden vader en moeder Dijkstra met hun zoon Kees, een vriend van Hielke en Sietse.

Toen de Klinkhamertjes bij de Woudaap aanlegden, hoorden ze iemand timmeren in het schuurtje naast de molen. Ze gingen kijken wie daar bezig was. Het was Kees, die weer iets bijzonders maakte. Onder de poten van een oude stoel spijkerde hij duigen van een vat.

„Wordt dat een schommelstoel?” wilde Sietse weten.

„Dat heb je goed gezien,” antwoordde Kees. „Kijk, hier nog een spijker en de zaak is klaar.” Kees zette de stoel, die ondersteboven lag, recht en ging erop zitten. Hij kon er inderdaad mee schommelen, hoewel het houtwerk kraakte. Daar wist Kees wel raad op. Hij nam de oliespuit en gaf iedere stoelpoot een paar druppels olie.

„Dat heb ik nog nooit gezien!” lachte Hielke. „Een stoel die je eerst moet smeren voor je erop gaat zitten. Dat is wel het nieuwste van het nieuwste.”

„Maar Kees is een moderne meubelmaker,” vond Sietse. Dijkstra kwam binnen met een pot witte verf, die hij op een

plank langs de wand wilde zetten. Daarvoor ging hij op de stoel staan, maar dat werd hem noodlottig. De stoel schommelde en Dijkstra verloor zijn evenwicht. De pot verf viel uit zijn handen, met het gevolg dat zijn schoenen onder de witte verf kwamen te zitten. De jongens keken er een moment verschrikt naar en toen vluchtte Kees de deur uit.

„Verdraaide knoeier die je bent!” mopperde Dijkstra. „Ik zal je leren de stoel te bederven!” Hij zette meteen de achtervolging in en voor de zoveelste keer renden vader en zoon rond de molen.

Hielke en Sietse gingen gauw in de Kameleon zitten en startten alvast de motor, zodat de boot klaarlag om te kunnen vertrekken. Ze wisten uit ervaring dat Kees straks met de Kameleon zou willen vluchten. En ja hoor, achtervolgd door Dijkstra, die allerlei dreigementen riep, kwam Kees naar de waterkant en hij sprong in de Kameleon, die meteen wegvoer. Op de dijk stond Dijkstra met zijn wit-zwarte schoenen te schreeuwen: „Jij krijgt vanavond geen eten, Keesie knoeier. En als je ooit weer in de schuur gaat timmeren, timmer ik jou in een kast en kom je er nooit meer uit!”

„Dat kan gevaarlijk worden, Kees,” waarschuwde Sietse, terwijl ze naar het dorp voeren. „Ik zou niet graag mijn hele leven in een kast willen doorbrengen.”

„Zo’n grote kast hebben we niet eens,” wist Kees. „Vader dreigt wel, maar hij doet het nooit. Zeg, kunnen jullie me naar boer Jellema brengen?”

„Nee,” besliste Sietse. „Jij gaat met ons mee. Ik weet wel waarom je naar Jellema wilt, maar dat kun je bij ons ook krijgen.”

„Ja hoor, moeder heeft voor jou ook wel een boterham,” knikte Hielke. „Soms zit er wat roet en ijzervijlsel tussen het brood, maar dat kun je bij een smid nu eenmaal verwachten, niet waar?”

„Het maakt mij niet uit wat ik te eten krijg,” lachte Kees.

„Maar als ik kijk hoe dik jullie zijn, moet het eten van jullie moeder wel goed smaken.”

Ze voeren onder de brug door de vaart in en legden aan in het boothuis achter het erf van Klinkhamer. De jongens stapten uit en liepen naar de keuken, waar moeder Klinkhamer bezig was.

„Kijk, moeder,” begon Sietse en hij wees naar Kees. „Deze jongeman van goeden huize wil graag de eenvoudige maaltijd bij ons de eer aandoen er een hapje van mee te eten.”

„Ha, Kees,” groette moeder. „Kom je een boterham bij ons eten? Dat is prima, hoor. Is je moeder niet thuis?”

„Zijn moeder is met zijn vader mee om nieuwe schoenen te kopen,” verduidelijkte Sietse. Kees en Hielke begonnen te lachen.

„Ik zal maar niets meer vragen,” meende moeder. „Over een kwartiertje gaan we eten.”

De jongens gingen naar de smederij, waar de krantenbezorger het Nieuwsblad op de werkbank gooide. Een foto op de

voorpagina trok de aandacht van Kees. Hij zag een enorme hoorn met roomijs. Het bleek een heteluchtballon te zijn, die in de vorm van een hoorn gevuld met ijs, diende als reclame voor een fabrikant.

„Als jij zo’n portie ijs at, Kees,” zei Hielke, „dan zou je geen boterham meer lusten.”

„Vader, is er nog vijlsel?” plaagde Sietse. „Dan strooien we dat op het brood van Kees, want hij komt hier eten.”

„Maak je maar geen zorgen, Kees,” zei Klinkhamer. „Jij krijgt bij ons heel normaal eten, boterhammen met smeervet en gedrenkt in afgewerkte olie. Dat smeert de ribben. Gaan jullie mee, jongens?”

Ze gingen naar de woonkamer, waar de tafel gedekt stond. Van een schaal vol brood kon Kees zoveel eten als hij maar lustte. De jongens vertelden dat Kees een schommelstoel had getimmerd, waardoor Dijkstra een pot verf over zijn schoenen kreeg.

„Tja,” zei Klinkhamer. „Een schommelstoel is om op te zitten en niet om op te staan. Je vader had ook wijzer moeten zijn, Kees.”

„Juist. Zo is het!” was Kees het met de smid eens en hij nam nog een broodje.

Daar moest Hielke zo om lachen, dat hij bijna de koffie over

de tafel proestte.

„Blijf je hier ook slapen, Kees?” informeerde Klinkhamer. Kees schudde zijn hoofd. „Dat hoeft niet. Ik slaap thuis. Over een uurtje is vader alles weer vergeten. Ik heb toch niets met opzet gedaan?”

Niemand van de familie Klinkhamer beweerde dat Kees met voorbedachten rade had gehandeld en dus lieten ze hem ongestoord nog een boterham nemen. Of het nu kwam doordat Sietse telkens weer een nieuwe boterham nam of dat het brood zo lekker smaakte, was op dat moment niet duidelijk, maar het was een feit dat Kees twee keer zoveel at als bij hem thuis.

„Ik stop ermee,” kreunde Sietse. „Zoveel als Kees eet, kan mijn maag niet verdragen.”

„Maar ik heb al meer dan genoeg!” verklaarde Kees. „Ik wilde alleen maar proberen of ik ook zoveel kon eten als jij.”

„Het is me wat moois,” mopperde Klinkhamer. „Die twee hebben hier zomaar ongevraagd een eetwedstrijd gehouden. Voortaan vragen jullie daarvoor eerst een vergunning aan bij veldwachter Zwart. Dus je hebt wel genoeg gehad, Kees?”

„Ja, meneer Klinkhamer, dank u wel.”

Kees bleef nog een paar uurtjes, totdat het echt tijd werd om naar huis te gaan. Hielke en Sietse brachten hem met de

Kameleon.

Toen ze vlak bij de Woudaap waren, vroeg Kees of Sietse de motor uit kon zetten. Hij wilde proberen of hij ongemerkt het huis in kon sluipen.

De Kameleon dreef nog een eind door en legde toen op een afstandje van de Woudaap aan. Kees sprong in het gras en verdween vlug naar de andere kant van de dijk. Zo kwam hij ongemerkt bij de achterkant van de molen uit. Hielke en Sietse zaten te wachten hoe de thuiskomst van Kees zou aflopen. Daar kwam Kees langs de molen naar voren en hij bereikte het raam van zijn slaapkamertje. Hij stak een hand tussen de kier van het openstaande raam en wipte het uitzetijzer los. Het raam kon nu helemaal open en Kees klom handig naar binnen.

„Zo, Keesie knoeier kan met een volle maag naar bed. En wij gaan ook,” zei Sietse.

Ze voeren naar huis, waar een uur later Dijkstra, in gezelschap van Gerben, de smederij binnenkwam.

„Daar zijn ze,” riep Dijkstra en dreigend kwam hij op Hielke en Sietse af. „Waar hebben jullie mijn Kees gelaten, kwajongens?”

„Hij is allang thuis,” lachte Sietse. „Hij heeft hier veertig boterhammen gegeten en ligt nu in bed.”

„In bed? Veertig boterhammen?” Van dat antwoord was Dijkstra duidelijk even de kluts kwijt.

„Ziet u nu wel!” riep Gerben. „Kees heeft niet bij Jellema gegeten. Gelukkig niet. De vorige keer at hij zesendertig pannenkoeken en stond mevrouw Jellema de hele avond te bakken. Het is me nogal een mooie kostganger, die Kees van u!”

„En jij bent niet goed wijs,” verdedigde Dijkstra zijn zoon. „Maar ik draag niet zulke gekke schoenen,” grinnikte Gerben. Allemaal keken ze naar de schoenen van de molenaar, waar nog witte vlekken op waren achtergebleven.

„Kijk naar jezelf!” Kwaad ging Dijkstra naar zijn fiets en hij reed snel terug naar de Woudaap. Daar zag hij zijn zoon tevreden in een diepe slaap in bed liggen. Op zijn tenen sloop Dijkstra naar de woonkamer. „Alles in orde, moeder. Kees slaapt.”

In de smederij zei Gerben tegen Klinkhamer: „Wat heeft die Dijkstra toch een opgewonden natuur. Hij kwam op de boerderij en wilde maar niet geloven dat Kees daar niet was. Hij wilde het hele bedrijf doorzoeken, maar pas toen mevrouw Jellema vertelde dat Kees niet bij hen had gegeten, geloofde Dijkstra dat zijn zoon ergens anders moest zijn. Want zonder eten is Kees nergens, nietwaar?”

Sjoerd Bonnema, de postbode, kwam de werkplaats binnen om een blik benzine voor de buitenboordmotor van zijn boot te halen.

„Heb je nog nieuws, Sjoerd?” vroeg Gerben.

„Er staat genoeg nieuws in de krant,” antwoordde Sjoerd. „Of heb je het nog niet gelezen van die vliegende schotel? Boven Zuidwest-Friesland is een ufo waargenomen. Er zijn nogal wat personen die hem hebben gezien.”

„Dus dan heb ik me niet vergist,” merkte Gerben op.

„Wat bedoel je?” vroeg Sjoerd. „Heb jij er ook een gezien?”

„Ja, op de Polderdijk,” knikte Gerben. „Ik fietste bij de Woudaap en plotseling vloog zo’n schotel vanachter het schuurtje over de weg en verdween boven het meer. Het ging zo snel, dat ik het haast niet geloofde. Maar nu jij vertelt over dat bericht in de krant, weet ik zeker dat ik ook een vliegende schotel heb gezien.”

„Ik weet het niet,” twijfelde Sjoerd. „Volgens mij sta je weer ongelooflijk te fantaseren. Hoe zag hij er dan uit?”

„Precies zoals een schotel die je thuis onder je kopje koffie hebt,” beweerde Gerben. „Maar hoe groot hij was, kan ik niet zeggen, want het ding suisde met grote snelheid voorbij en was in een ommezien verdwenen.”

Klinkhamer gaf Sjoerd een jerrycan met benzine.

„Dank u wel,” zei Sjoerd. „En, Gerben Zonderland, jij hoort nog wel meer van dat gekke praatje van je. Je kunt niet ongestraft verhaaltjes vertellen die niet waar zijn. Wacht maar, mannetje. Ik zet je voor het blok. Dan leer je dat gefantaseer wel voorgoed af. Goedenavond!”

Sjoerd vertrok en Gerben zei lachend: „Die postzegellikker wil me voor het blok zetten. Nou, dat wil ik graag meemaken, want ik ben heel nieuwsgierig hoe hij dat zal doen.”

„Dat willen wij ook wel eens zien!” riepen Hielke en Sietse in koor. „En heb je echt een vliegende schotel gezien?”

„Natuurlijk. Die dingen vliegen tegenwoordig toch af en aan over de aardbol. Dat wil zeggen, als je de kranten mag geloven. Maar ik geloof alleen wat ik met mijn eigen knipperbollen zie. En nu ga ik naar huis, naar mijn eetschotel. Ajuus.”

„Goedenavond, knipperbol!” groette Sietse en hij verdween gauw naar binnen, maar Gerben hoorde het niet en fietste rustig naar het dorp.

HOOFDSTUK II

De jongens helpen Gerben, en Kees gaat hardlopen

De volgende morgen stapte er bij de smederij een man van zijn fiets. Hij kwam de werkplaats binnen, met een grote leren tas aan een riem over zijn schouder. Op zijn borst bengelde een fototoestel.

„Goedemorgen, Klinkhamer,” groette hij. „Ik ben verslaggever van het Nieuwsblad. Een zekere meneer Bonnema heeft de krant gebeld. Wacht... even op mijn briefje kijken, ik ontmoet zoveel mensen dat ik de namen wel eens vergeet. Ha, hier heb ik het. Een zekere Gerben Zonderland heeft verteld dat hij een vliegende schotel heeft gezien. En u kunt dat bevestigen.”

„Maar mijn beste man, ik heb nog nooit zo’n vliegend ding gezien,” verklaarde Klinkhamer. „Dus dat kan ik onmogelijk bevestigen.”

„U begrijpt me verkeerd. Ik bedoel, dat u van Gerben Zonderland hebt gehoord dat hij een vliegende schotel heeft gezien. Dat heeft hij hier toch verteld, nietwaar?”

„Ja, maar Gerben vertelt zovéél. En ik wil er wel meteen aan

toevoegen dat ik van dat verhaal geen woord geloof!”

„Het is wel vreemd,” vond de verslaggever. „Er komen steeds meer mensen die een ufo hebben gezien en toch wil men het niet geloven. Daarom gaan we iedereen interviewen die iets ontdekt meent te hebben. Zo zal uiteindelijk de waarheid toch aan het licht moeten komen. U hebt dus wel het verhaal van meneer Zonderland gehoord? Dat is voor mij voldoende reden om die meneer een paar vragen te stellen. Gewoonlijk willen de mensen niets vertellen als ze horen dat je van een krant bent, maar ik kan nu tegen die meneer Zonderland zeggen dat ik zijn verhaal al gehoord heb.”

„Ho ho, ik heb helemaal niets verteld!” sputterde Klinkhamer tegen.

De verslaggever begon te lachen. „U niet. Maar meneer Bonnema wel!” Hij borg zijn briefje met aantekeningen op.

„Zo. Dan ga ik nu maar eens naar meneer Zonderland toe.”

„Wij kunnen u wel brengen met onze boot,” bood Sietse aan. Hij wilde er graag bij zijn als Gerben werd geïnterviewd.

„Dat is geen gek aanbod,” vond de verslaggever. „Het fietsen met zo’n zware tas is geen pretje. Wacht, ik zal even mijn fiets op slot zetten.”

Daarna volgde de man Hielke en Sietse naar het boothuis en een paar minuten later voer de Kameleon op volle snelheid

over het meer.

Bij de Woudaap stond Kees. Hij stak zijn hand omhoog als teken dat hij mee wilde varen. Sietse legde aan en Kees ging naast de verslaggever zitten.

„Gaaf u foto's nemen, meneer?” vroeg Kees en hij wees naar het toestel.

„Ja, vriend. Woon jij in de Woudaap? Heb jij wel eens een vliegende schotel gezien?”

Kees begon te lachen. „Bestaan die dingen wel echt?”

„Dat kan Gerben je zo dadelijk vertellen,” antwoordde Sietse en hij stuurde de Kameleon naar het steigertje bij de boerderij van Jellema.

Ze stapten uit en liepen het erf op. Onder de overkapping van de wagenloods stond Gerben te kijken.

„Daar is meneer Zonderland,” wees Sietse en de verslaggever stevende op Gerben af.

„Goedemorgen, meneer Zonderland. Mag ik u een paar vragen stellen? U hebt verteld dat u een vliegende schotel hebt gezien, nietwaar?”

„Hoe komt u aan die inlichtingen?” wilde Gerben weten.

„Van meneer Bonnema. En de heer Klinkhamer kan bevestigen dat u het inderdaad verteld hebt.”

„Aha. Waait de wind uit die hoek? Dat is dus de manier om

iemand voor het blok te zetten. Maar die postzegelliker Bonnema moet niet denken dat ik nu met mijn mond vol tanden sta, want ik heb inderdaad een vliegende schotel gezien.”

In de tas van de verslaggever bleek een bandrecorder te zitten en met een microfoontje werden de woorden van Gerben opgenomen.

„Waar en wanneer zag u de schotel?”

„Eergisteravond, toen ik langs de Woudaap fietste. Het ding kwam vanachter het schuurtje naast de molen en verdween over de dijk naar het meer.”

„Ja. En toen?”

„Niks toen,” grinnikte Gerben. „Hij was meteen verdwenen.”

„Juist. Hoe hoog schatte u de snelheid?”

„Daar kan ik geen zinnig woord over zeggen. Zo zag ik hem en zo was hij weg.”

„Dat is nog sneller dan het licht,” meende de verslaggever.

„Dat zijn uw woorden,” merkte Gerben op.

„En het geluid? Wat hoorde u? Was er gebrom van een motor?”

„Ik hoorde niets.”

„U hoorde niets? Helemaal niets?”

„Nou ja, een licht gesuis, maar dat was dan ook alles.”

„Ik heb gelezen dat vliegende schotels weinig lawaai maken,” meende de verslaggever. „Maar met zo’n hoge snelheid werd toch zeker de geluidsbarrière doorbroken? Dat geeft normaal gesproken een luide knal.”

„Er was geen lawaai en er was geen knal,” hield Gerben vol. „Alleen een licht gesuis, meer niet.”

„Als zo’n ding lawaai maakt,” mengde Kees zich in het gesprek, „had ik het moeten horen, want de schotel vloog toch langs de Woudaap?”

„Heel goed opgemerkt, Kees,” vond Gerben. „U hoort het, meneer. Niemand van de familie Dijkstra heeft iets gemerkt van de schotel die langs hun woning vloog. Het ging allemaal geruisloos en snel.”

„Dat van die snelheid wil ik best geloven, meneer Zonderland, want als die ufo’s van andere planeten komen, moeten ze bij zulke grote afstanden wel heel snel kunnen vliegen. En vertelt u eens, wat was de kleur van de schotel?”

„Wit. Spierwit. Het kon niet witter!”

„Het was dus stralend wit?”

„Ik heb geen stralen gezien, meneer. En er was zeker geen straalaandrijving.”

„Bent u er niet van geschrokken? Als zo’n onbekend ding voor je langs vliegt, kijkje er toch wel even van op?”

„Nee, ik ben niet geschrokken. Ik was wel verontwaardigd. Als ik twintig meter verder was geweest, had hij me geraakt. En dan moet je maar afwachten of je het overleeft!”

„Het ding zag eruit als een schotel, nietwaar? Zou u dat misschien wat preciezer kunnen omschrijven, meneer Zonderland?”

„Ja, hoort u eens, het ging ontzettend snel, dus er viel weinig te zien. Maar het had de vorm van een theeschotel of een boterhambord of een pannenkoekpan zonder steel. Nou ja, je kunt er van alles bij fantaseren, maar hoe het precies was, kon ik zo vlug niet zien. Wilt u nog meer weten? Ik moet weer aan het werk.”

„Mag ik een foto van u nemen?”

„Kom ik dan in de krant?”

„Ja zeker. In de krant van morgen.”

Dat wilde Gerben wel graag. Hij ging extra in de houding staan toen hij gefotografeerd werd.

„Dank u wel,” zei de verslaggever. „Kijkt u morgen maar in de krant.”

Vol trots ging Gerben aan het werk. Zijn foto in de krant. Tjonge, wat zou die Sjoerd Bonnema op zijn neus kijken. De jongens namen de verslaggever weer mee in de Kameleon.

Bij de Woudaap ging hij nog een foto maken op de plaats waar volgens Kees de schotel over de dijk was gevlogen.

„Hoe weet je dat zo precies, Kees?” wilde Sietse weten.

„Gerben zag het ding vanachter het schuurtje komen. En dat kan alleen aan deze kant zijn geweest, want anders was de schotel tussen de molen en de schuur door gevlogen en dat is maar een nauwe opening.”

„Juist, jonge vriend, je hebt gelijk,” knikte de verslaggever en hij nam een foto. Daarna voeren ze terug naar de smederij.

„En meneer, hebt u Gerben nog gesproken?” vroeg Klinkhamer.

„Ja zeker. En hij heeft me genoeg verteld voor een artikel in de krant. Ik ga er meteen mee aan de slag. Bedankt, jongens. Tot ziens!” De krantenman, zoals Klinkhamer hem noemde, fietste naar het dorp en nam daar de bus naar de stad.

De jongens gingen weer varen.

Langs de Polderdijk, waar een paar tenten stonden, zagen ze een groepje mensen die nogal opgewonden waren.

„Daar is iets te doen!” wees Kees en de Kameleon voer er snel heen.

Het bleek dat twee families ruzie maakten om een aanlegplaats. Hun boten lagen zij aan zij met de voorstevens tegen de wal. Ze waren gelijktijdig op dat plekje aangekomen

en er was ruimte voor maar één boot en nu was de vraag wie er mocht aanleggen. De beide eigenaren riepen allerlei dreigementen naar elkaar en geen van de twee wilde plaats maken.

Op de wal stonden veel belangstellenden te kijken hoe de ruzie zou aflopen.

De schroeven van de boten maalden met kracht door het water om de vaartuigen op hun plaats te houden. De een voor de ander wilde geen duimbreed toegeven, maar plotseling stopte de ene motor. De eigenaar van de andere boot nam nu de kans waar om zijn rivaal weg te duwen, maar Sietse kwam te hulp. Hij liet de Kameleon tegen de boot met de afgeslagen motor duwen en hielp zo de eigenaar zijn plaats te behouden. „Goed zo, jongens!” riep de man. „Jullie hulp komt precies op tijd!”

„Waar maakt u zich zo druk om, meneer?” vroeg Sietse.

„Daar verderop bij de boerderij van Jellema is volop ruimte om aan te leggen. En bij de boer kunt u verse melk, boter, kaas en eieren kopen.”

„De jongen heeft gelijk,” vond zijn vrouw en toen besloot de man om naar de boerderij te varen.

„Kunnen jullie ons erheen brengen?” vroeg hij aan de schippers. „Want de benzine is op.”

Natuurlijk kon dat. Hielke koppelde de motorboot aan de Kameleon vast en de Kameleon trok hem bij zijn belager vandaan.

„Hoepel je eindelijk op?” brulde de man die zich overwinnaar waande. „Het is je geraden ook!”

De ander deed alsof hij het niet hoorde, maar Sietse wees naar zijn voorhoofd, waarmee hij de winnaar voor gek verklaarde. Dat was voor de opgewonden man de druppel die de emmer deed overlopen en hij greep het eerste het beste voorwerp dat binnen zijn bereik lag en gooide dat naar de schippers. Het voorwerp viel voor Kees zijn voeten op de bodem van de Kameleon. Het bleek een gascilindertje te zijn. Kees schudde het heen en weer. „Het is nog vol. Het had wel kunnen ontploffen. Die man is niet goed snik!”

„Het doet er niet toe, geef maar hier,” zei Sietse rustig.

„Wat ga je ermee doen?” wilde Kees weten.

„Ik kan het gebruiken voor een theelichtje of zo,” antwoordde Sietse en hij borg het op in het kastje onder de achterbank. De Kameleon duwde de motorboot, die de naam Wilma droeg, naar de Polderdijk, waar ze in de buurt van Jellema's boerderij aanlegden. De man en de vrouw vonden het een fijne ligplaats.

„U ligt hier meer in de luwte als de wind uit het noorden of

westen waait,” vertelde Hielke.

„Dat is heel prettig,” knikte de man. „Ik ben erg blij met jullie hulp en wil jullie graag belonen.”

„Wij nemen geen beloning aan, meneer,” zei Hielke. „We varen voor ons plezier.”

„Dan heb ik wel iets voor jullie,” bood de vrouw aan en ze zocht in een boodschappentas.

Sietse wilde al gaan varen, maar Kees hield de kuiprand van de Wilma stevig vast. Hij kreeg een reep chocolade, waarvoor de jongens de vrouw vriendelijk bedankten.

„Zal ik de reep in drieën breken?” vroeg Kees.

„Zo’n grote reep kun je beter in vieren delen,” vond Hielke.

„Dan kan Louw er ook een stuk van krijgen.”

„Goed. Maar waar is Louw? Ik heb hem gisteren ook al niet gezien.”

„We gaan naar zijn huis. Misschien is hij ziek.” Sietse zette koers naar het dorp.

Ze voeren al gauw onder de brug door en de vaart in, waaraan hun dorp, Lenten, lag. Ze kwamen langs het Raadhuisplein, dat het centrum van het dorp vormde, en voeren toen naar de boterfabriek, waar even verderop een rij nieuwe huizen stond. In een daarvan woonde hun vriend Louw Vrolijk. Zijn vader werkte in de boterfabriek.

Louw zat achter het huis op een bankje in de zon en stak een hand op toen zijn vrienden bij het erf aanlegden.

„Wat zit je daar te staren?” vroeg Hielke. „Waarom ga je niet met ons varen?”

„Omdat ik geen zin heb,” antwoordde Louw.

„Dan ben je ziek!” Sietse ging naast Louw op het bankje zitten. „Is het zo? Ben je ziek?”

Louw schudde zijn hoofd. Het leek alsof hij ging huilen.

Toen zei hij met een bibberende stem: „Mijn vader wordt werkloos!”

„Dat kan niet,” meende Kees. „Er komt iedere dag melk bij de fabriek, dus dan zijn er ook kaasmakers nodig.”

„De meeste melk gaat binnenkort naar een grotere fabriek,” legde Louw uit. „En dan hebben ze mijn vader hier niet meer nodig. Vader heeft geen diploma's, daarom is hij een hulpkracht en die worden het eerst ontslagen.”

„Dat is niet zo leuk,” vond Hielke. „Maar je vader vindt wel ander werk.”

„Kop op, Louw.” Kees gaf hem het stukje chocolade. „Hier, voor jou, dat hebben we verdiend door een boot te duwen.”

„Dank je wel,” zei Louw. „Vanmiddag ga ik met jullie mee.”

„Goed zo!” Sietse schudde Louw enthousiast heen en weer.

„Er bestaat niets mooiers dan varen!”

„Malle.” Louw kon in ieder geval weer een beetje lachen. De jongens bleven nog even gezellig bij elkaar en toen werd het tijd om Kees naar huis te brengen.

Nagezwaaid door Louw voer de Kameleon naar het meer en daarna naar de Woudaap, waar Dijkstra stond te wachten.

„Zeg jongens, waarom kwam die meneer hier vanmorgen foto's nemen?”

„Dat was vanwege de vliegende schotel,” vertelde Kees.

„Vliegende schotel?” bracht Dijkstra verontwaardigd uit. „Kun je geen fatsoenlijk antwoord geven, Keesie hoogvlieger?”

„Het is waar wat Kees zegt,” zei Hielke. „Gerben heeft een vliegende schotel gezien en die man was een verslaggever van de krant. Hij fotografeerde de plaats waar de schotel over de dijk is gevlogen.”

„Is die Gerben nou helemaal gek geworden!” riep Dijkstra uit, terwijl zijn verbazing en verontwaardiging om de voorrang streden. „Die halvegare verzint de gekste dingen. Hij ziet ze trouwens al vliegen zo lang als ik hem ken. Maar hij moet ons er niet in betrekken. Het is wel bijzonder toevallig dat die schotel hier passeerde. En die dingen bestaan niet eens. Dus waar maak ik me druk om? Het is allemaal onzin. Kom Kees, we gaan eten, maar dan van schotels die echt bestaan.”

„Tot ziens!” groette Kees en hij verdween met zijn vader in

de molen. De Klinkhamertjes voeren ook naar huis. Die middag kwam Louw naar de smederij om met zijn vrienden te gaan varen. Hij was weer even opgewekt als altijd en op de vraag van Klinkhamer hoe het met hem ging, antwoordde hij lachend: „Prima!”

„Dan mag je weer met ons mee,” zei Sietse en met z’n drieën gingen ze in de Kameleon naar de Woudaap.

„We moeten goed opletten, er suist wel eens een vliegende schotel langs de Woudaap,” waarschuwde Sietse.

Louw begon te lachen en Hielke vertelde hem alles over Gerbens avontuur.

„Morgen lees je het wel in de krant,” verklapte Sietse.

„Er komt een heel verhaal in met de foto van Gerben erbij!” Bij de Woudaap kwam Kees ook aan boord. Daarna voeren ze verder naar het midden van het meer, waar Sietse de motor stopte en de boot liet drijven.

„Waarom hebben jullie geen zeil?” wilde Louw weten.

„Zodra de motor versleten is, nemen we een zeil,” beloofde Sietse. „Maar de motor is gelukkig nog in orde en we zullen hem goed onderhouden.”

De hekgolven van een groot motorjacht lieten de Kameleon op en neer dansen.

„We zitten hier in de wachtkamer,” bedacht Sietse. „We

kunnen het hele meer overzien en als we iets bijzonders ontdekken, gaan we erop af.”

„En ik zie iets,” wees Kees. „Daar komen de studenten.”

Een oude motorboot met kajuit, die twee kleinere boten trok, kwam uit het kanaal het meer op varen. Er voeren twee vierpersoons roeiboten naast. Op het dak van de kajuit zat een orkestje te spelen, bestaande uit een student met een piston en een met een saxofoon, terwijl een derde op een drumstel zat te timmeren. De jongens voeren de studenten tegemoet en de Kameleon begon de motorboot, de Albatros, te duwen.

„Dat gaat goed, schippers,” lachte de student die aan het roer stond. „Jullie zijn onze beste vrienden.”

Terwijl het orkestje vrolijke liedjes over het water liet schallen, voeren de boten snel naar de boerderij van mevrouw Wijnstra.

De boerderij lag even voorbij die van Jellema. Mevrouw Wijnstra woonde er samen met haar dochter Paulien. De grote schuur was verbouwd tot recreatiezaal en de stallen tot slaapkamers. Het was de kampeerboerderij van de studenten. De Albatros en de andere boten legden er aan en de jongens gingen helpen bij het lossen van koffers, kleren, dekens, enzovoorts. Alles werd naar de recreatiezaal gebracht, waar de

studenten hun eigendommen sorteerden.

Mevrouw Wijnstra kwam koffie brengen. Een van de studenten vroeg of mevrouw Wijnstra nog gebak had besteld. Op hetzelfde moment riep iemand bij de deur: „De bakker!” De knecht van bakker Van der Zee zette een grote doos gebak op de tafel neer. Kees begon te watertanden toen de doos werd geopend en hij de heerlijke gebakjes zag. De koffie werd in kartonnen bekers geschonken en de vrienden kregen ook koffie met gebak. Ze zaten gezellig bij elkaar toen de deur openging en Gerben binnenkwam.

„Ha, dacht ik het niet? De meerschuurmers zitten weer bij de intellectuelen te schransen. Zeg jongens, als jullie hier klaar zijn, willen jullie me dan even helpen? Ik moet een paar kalveren halen bij boer Brandsma en omdat ik over een uurtje alweer moet melken, zou het heel prettig zijn als de Kameleon even de praam kon duwen.”

„We gaan mee, Gerben,” antwoordde Hielke.

„Maar Gerben, je drinkt toch eerst wel een kopje koffie bij ons?” vroegen de studenten. „En neem ook een gebakje.”

„Vooruit dan maar,” knikte Gerben. „Hoewel ik niet zo gulzig ben als Kees, want die schrokt weer als een reiger. Zijn ogen zien al helemaal blauw.”

„Niet waar!” zei Kees verontwaardigd.

De anderen begonnen te lachen.

„Wel, joh,” lachte Sietse. „Je hebt blauwe ogen!”

Kees mopperde iets onverstaanbaars. Hij schaamde zich een beetje, maar hij smulde wel van het gebakje.

„Je hebt een mooie medaille op je pet, Gerben.” Een van de studenten wees naar een vlek die door een vogel was veroorzaakt.

„Dat cadeautje heb ik van een overvliegende zeemeeuw gekregen,” vertelde Gerben. „Die beesten halen dat grapje geregeld uit.”

„Het brengt geluk, Gerben,” wist een andere student.

„Nou ja,” grinnikte Gerben. „Ik heb liever dat een zeemeeuw het doet, dan een meeuwzeeuw!”

„Dat moetje ons eens uitleggen,” riepen de studenten. „Wat is het verschil tussen een zeemeeuw en een meeuwzeeuw?”

„Nou, een zeemeeuw is een vogel en een meeuwzeeuw is een persoon uit Zeeland die Van der Meeuw heet en een Zeeuw is, dus meneer Van der Meeuwzeeuw!”

„Je weet het weer handig in elkaar te draaien, vriend!” De studenten lagen krom van het lachen „Meeuwzeeuw, hoe bedenk je het?”

„Gewoon, met mijn hersenen,” antwoordde Gerben. „Want al ben ik dan geen student, ik heb toch dezelfde hoeveelheid

hersenen als jullie en daar maak ik minstens zo goed gebruik van.”

„Ja,” mompelde Kees met een volle mond. „Hij klomt klant...”

Daar werd vrolijk om gelachen, maar de student die naast Kees zat, wilde wel graag weten wat dat gestamel betekende. „Hij komt in de krant!” herhaalde Kees, nu duidelijk verstaanbaar.

Gerben werd er een beetje zenuwachtig van. „Jongens, het wordt tijd om te gaan.”

„Waarom kom je in de krant?” wilden de studenten nieuwsgierig weten.

„Dat lezen jullie morgen wel.” Gerben haastte zich naar buiten. Tegen de jongens mopperde hij: „Jullie moeten die studenten niet alles aan hun neus hangen. Ze proberen altijd een ander in de maling te nemen.”

„Dat doe jij zelf ook,” plaagde Sietse.

„Daar zullen we het verder maar niet over hebben, Sietse Klinkhamer. Laten we in goede harmonie samenwerken en naar boer Brandsma varen.”

De Kameleon werd achter de praam vastgebonden en begon te duwen. Met een flinke snelheid voeren ze naar de stenen brug en toen de poldervaart in.

„Hoeveel kalveren ga je halen, Gerben?” vroeg Kees.

„Vier. Het zijn hele dure kalveren, want het is zuiver stamboekvee. Daarom moeten we ze voorzichtig vervoeren.”

„Moet je ze eerst ook inpakken? In plastic of in karton?”
spotte Sietse.

„Nee jongetje, hoewel het niet zo gek zou zijn als de kalfjes in kisten werden vervoerd. Ik heb een boer gekend die ook een duur kalfje had, maar dat brak bij het vervoer een poot. De veearts heeft toen een houten poot voor hem gemaakt en zo kon het kalfje opgroeien tot een volwaardige koe. Maar wat gebeurde er toen? De zware koe zakte met het houten been steeds door de grasmatten. Het weiland raakte vol met gaten en dat kon natuurlijk niet.

Toen hebben ze een stevig wiel met een luchtband op de houten poot gemonteerd en daar was de koe heel blij mee. Ze raakte zo goed aan dat wiel gewend, dat ze er op zekere dag mee ging rijden. Ze kwam met de voorpoten omhoog, zette met de ene achterpoot af en reed toen, op de houten poot balancerend, door het weiland. Het was een fantastisch gezicht, een koe met een poot op een wiel die als een acrobaat door het gras reed!”

„Stop maar, Gerben,” onderbrak Sietse hem. „Het is een waardeloos verhaal.”

„Heeft die koe nog lang geleefd, Gerben?” vroeg Louw lachend.

„Ja zeker. Ze zou zelfs meedoen aan de ronde van Frankrijk. Helaas, een dag daarvoor was ze plotseling dood. Ze had te zwaar getraind, zei de veearts. De koe kwam bij een slager terecht en die maakte er onder andere worst van. Maar daar had hij geen succes mee, want de mensen klaagden over harde stukken in de worst. De slome slager had het houten been ook door de molen gedraaid!”

„Hoe kun je zoiets bedenken?” vroeg Hielke. „Je schudt het ene verhaal na het andere uit je mouw. Hoe doe je dat toch?”

„Ik kan het niet verklaren,” zei Gerben schouderophalend.

„Dat is een fabrieksgeheim.”

Ze naderden de boerderij van Brandsma en legden aan. Bij de grote schuur stonden vier kalfjes vastgebonden aan een paal.

„Daar zijn ze,” wees Kees. Hij wilde meteen een kalfje gaan halen.

„Niet doen,” waarschuwde Gerben. „Het is niet zeker of die dieren voor Jellema zijn. Ik zal het even gaan vragen.” Hij liep naar het woonhuis en ging naar binnen. De jongens moesten

een tijdje wachten, want Gerben kwam niet meteen terug.

„Tjongejonge, dat is me ook wat moois, wij moesten helpen omdat meneer haast had en nu blijft die slome daar in huis zitten,” mopperde Sietse.

„Maak je niet dik,” vond Hielke. „Hij is nog geen tien minuten binnen.”

Het duurde ruim een kwartier voordat hun vriend weer naar buiten kwam, in gezelschap van Jan Groot, de knecht van Brandsma.

Gerben lachte hard en riep met een vreemde stem: „Daar heb je de boeven. Ha ha, wat een mooi stel. Komen jullie peren stelen? Ik waarschuw jullie, grote bandieten.”

„Luister maar niet naar hem,” lachte Jan. „Hij heeft vier borrels gehad en nu is hij dronken.”

De jongens keken verbaasd toen Gerben slingerend en met onzekere stappen over het erf liep. Hij maakte het touw van een kalfje los en droeg het dier in zijn armen naar de praam. Daarbij struikelde hij een paar keer, maar gelukkig viel hij niet.

Jan vond het te riskant om die slingerende Gerben de kalfjes te laten dragen. „Blijf jij maar in de praam. Ik breng ze allemaal wel aan boord,” zei hij daarom.

„Heel goed. Heel goed. Heel... goed,” stamelde Gerben. Hij

bond het kalfje aan de mastbank vast en liet zich toen op de bodem zakken. Geleund tegen het zijboord viel hij in slaap. „Moet je dat zien!” riep Sietse verontwaardigd. „Daar zit de meesterknecht van Jellema. Wat zal zijn baas kwaad zijn als hij dit ziet.”

„Laat hem maar slapen,” zei Jan rustig. „De borrels zijn verkeerd gevallen, dat is alles. Als hij straks niet op tijd wakker wordt, gooi je een emmer water over zijn hoofd. Dan is hij meteen weer nuchter.”

„Van mij kan hij tien emmers water krijgen,” mopperde Sietse. „Als hij dit vaker doet, ga ik niet meer met hem mee.” De Kameleon ging varen en lachend stond Jan de boten na te kijken, tot ze om de bocht verdwenen.

„Hé jongens, zullen we een grap met Gerben uithalen? Hij merkt toch niets,” fluisterde Kees.

„Wat wil je doen?” vroeg Hielke.

„Nou, we kunnen zijn pet achterstevoren zetten. En zijn jasje binnenstebuiten keren.”

„Dat lukt nooit,” aarzelde Louw. „Voor je zijn jasje hebt uitgetrokken, is hij wakker.”

Ze voeren de poldervaart uit en het meer op. Daar stuurde Sietse de Kameleon naast de praam, zodat ze vlak bij Gerben waren. Kees stak zijn hand uit en pakte de pet van Gerben,

die er helemaal niets van merkte. Uit zijn broekzak stak het puntje van een rode zakdoek, die Kees naar buiten trok. Hij legde de zakdoek op Gerbens hoofd en daar zette hij de pet achterstevoren bovenop. Het was een belachelijk gezicht. Het leek alsof Gerben rode hangoren had.

„Zo is het wel genoeg,” vond Hielke en Sietse stuurde de Kameleon weer achter de praam.

De vissers langs de oever keken lachend naar Gerben.

„Hij is toch niet ziek?” vroeg iemand. „Of is hij door de warmte bevangen?”

„Hij is de meest luie man van Friesland!” antwoordde Kees.

„Hij eet en drinkt meer dan hij werkt en het grootste deel van de dag slaapt hij.”

De slapende Gerben hoorde en zag niets. Zo naderden ze de boerderij van Jellema en Sietse begon al naar een leeg groenteblikje te zoeken om water over Gerbens hoofd te gooien.

„Wacht, jongens,” riep Kees. „Dit moeten de studenten ook zien. Stop even, Sietse!”

„Doorvaren!” klonk ineens zwaar en dreigend de stem van Gerben.

Kees schrok alsof hij een stem vanuit een andere wereld hoorde.

„Doorvaren en opschieten!” commandeerde Gerben en hij ging staan. Hij trok de zakdoek van zijn hoofd en zette zijn pet recht. „Weten jullie wat jullie zijn? Jullie zijn een stel onnozele ganzen. Jan kan jullie van alles wijsmaken. Hoe bestaat het dat jullie hem meteen geloofden? Als ik iets vertel, willen jullie er nooit één woord van aannemen. En dat zijn dan je vrienden. Jullie hebben me voor gek gezet bij de vissers. Wat was ik ook alweer? De meest luie man van Friesland? Daar zullen we het straks nog wel even over hebben.”

De boten legden aan bij de boerderij en Gerben tilde de kalfjes op de steiger, waar Hielke, Sietse en Louw er ieder een meetrokken aan het touw. Het vierde kalfje nam Gerben mee. Kees volgde op een afstandje. Hij voelde zich schuldig tegenover Gerben en was nu op zijn hoede voor een mogelijke vergelding.

In het weiland achter de boerderij werden de kalfjes losgelaten. Daarna keek Gerben om zich heen. Toen hij Kees bij de schuur zag staan, schreeuwde hij: „Jou moet ik hebben!” en hij rende naar Kees.

Maar Kees rende nog harder naar de dijk. Gerben pakte zijn fiets en zette de achtervolging in.

De jongens gingen gauw in de Kameleon zitten en voeren

erachteraan.

Kees liep wat hij kon, maar Gerben haalde hem zienderogen in. Halverwege de Woudaap stopte Gerben even. Kees kreeg weer een flinke voorsprong en dat gaf hem de kracht om te blijven rennen.

Gerben begon opnieuw te fietsen, maar naarmate hij dichterbij de Woudaap kwam, ging hij steeds langzamer.

Toen keerde hij om en reed terug naar de boerderij.

Lachend stak hij een hand op naar de vrienden in de Kameleon; hij had Kees goed te pakken gehad door net te doen alsof hij hem niet kon inhalen.

Toen de jongens bij de Woudaap aanlegden, zat Kees op de stoep uit te hijgen, terwijl zijn vader hem bezorgd op zijn rug klopte.

„Wat is er gebeurd?” vroeg Dijkstra.

„Kees heeft Gerben te kijk gezet als de meest luie man van Friesland!” vertelde Louw lachend. „En daarom zat Gerben hem achterna.”

„Dat is mooi,” vond Dijkstra. „Dat is héél mooi van Kees. Je hebt die boerenhark goed te pakken gehad, Keesie. Gerben plaagt graag een ander, maar o wee als ze hém voor gek zetten. Dan is meneer meteen ontzettend kwaad. Ik ben heel benieuwd hoe je die luiaard te pakken hebt genomen. Kom,

Kees, vertel me alles.”

Vader en zoon verdwenen in de molen en de vrienden voeren naar huis.

„Tjonge, Kees hijgde als een stoommachine,” zei Louw.

„Ja, en dat alleen omdat hij de meest luie man van Friesland voor wilde blijven,” lachte Sietse.

HOOFDSTUK III

De jongens gaan hout vissen en ontdekken een misdrijf

Het was 's morgens negen uur toen de telefoon in de smederij rinkelde. Klinkhamer nam op en kreeg Postma, de brugwachter, aan de lijn, die vertelde dat er een lading hout van een schuit in het meer was gegleden.

„Misschien kunnen de jongens helpen met hun boot?” vroeg hij.

„Ik zal het hun vragen,” beloofde Klinkhamer.

„Jongens, er drijft hout in het meer en dat moet worden opgeruimd. Willen jullie daarbij helpen?”

„Dat is een mooi karweitje voor ons,” vond Hielke. „We vragen of we de praam van Jellema mogen lenen, dan kunnen we daar het hout in laden. Louw helpt ook, hè?”

Louw, die op dat moment binnenkwam en niet wist waar Hielke het over had, zei meteen spontaan:

„Natuurlijk!” Want als Hielke en Sietse ergens gingen helpen, dan hielp Louw ook.

Met z'n drieën stapten ze in de Kameleon en voeren naar het meer.

De brugwachter stond op de uitkijk. „Naast het eiland drijft het meeste hout, jongens,” riep hij.

„Het komt in orde,” antwoordde Sietse, maar in plaats van naar het eiland te varen, voer de Kameleon langs de Polderdijk.

„Hebben jullie me niet verstaan?” riep de brugwachter.

„Jullie moeten naar het eiland, sukkels!”

„Hij is zelf de oppersukkel als hij niet begrijpt dat we met de Kameleon alleen weinig kunnen doen,” smaalde Hielke. „In onze boot kun je toch geen vracht hout laden?”

„Dat is waar,” knikte Louw. „Misschien denkt Postma dat de Kameleon het hout voor zich uit kan duwen.”

„Dat is onmogelijk,” wist Sietse. „Losse planken en balken verdwijnen onder de Kameleon. De boot vaart er gewoon overheen. Het zou wel kunnen als er van het hout een vlot werd gemaakt.”

Bij de Woudaap stond Kees te wachten.

„Kom op, Kees, we gaan hout vissen,” begon Louw en hij vertelde wat de plannen waren.

„Ha, daar valt wel een snoepcentje mee te verdienen,” lachte Kees.

Maar toen ze bij de boerderij van Jellema aanlegden, zweeg Kees en keek hij onrustig naar het erf.

„Ik ga wel even aan Jellema vragen of we de praam mogen lenen,” bood Hielke aan. Hij ging de boerderij binnen en was binnen een paar minuten terug, samen met Gerben.

„Hallo, Kees,” groette Gerben. „Alles goed met je? Ik zou graag mee willen gaan om te helpen, maar ik ben te lui!”

Hielke maakte de praam los en de Kameleon begon te duwen.

Toen de boten ver genoeg uit de wal waren, riep Kees: „Tot ziens, meneer Zonderland!”

„Ik twijfel aan jouw verstand,” rijmde Gerben en dat vond Louw grappig.

Sietse stuurde de boten naar het eiland, waar de jongens al gauw de eerste planken zagen drijven. Hielke, Louw en Kees begonnen het hout in de praam te trekken.

„Het is geschaafd hout,” ontdekte Hielke. „Daardoor is het zeker van het schip gegleden.”

Er dreven veel planken en de jongens kregen het druk met het aan boord halen van al dat hout. Er kwamen twee jonge mannen met een motorbootje, die ook planken gingen laden.

„Jullie moeten het hout wel inleveren!” riep Sietse.

„Dat regelen we zelf wel,” antwoordden de twee en ze bleven net zolang planken laden tot er niets meer in hun bootje kon. Toen voeren ze weg, maar Sietse liet het daar niet bij zitten.

Hij ging met de Kameleon achter het motorbootje aan en voer tegen de buitenboord stekende planken aan. De sterke Kameleon schoof de hele lading over de rand en alle planken vielen weer in het water.

Ook een van de mannen raakte overboord. Zijn vriend hielp hem weer in de boot en scheldend en dreigend kwamen ze op de Kameleon af.

Sietse zorgde er wel voor dat de afstand tussen het motorbootje en de Kameleon gelijk bleef. De mannen ontdekten dat die lompe boot niet in te halen was en daarom voeren ze naar de praam, waar Hielke, Kees en Louw nog druk bezig waren met het aan boord trekken van de planken. Sietse begreep meteen wat de mannen van plan waren en op volle kracht liet hij de Kameleon tussen de praam en het motorbootje door varen. Rondrijvende planken werden door de Kameleon opzij geduwd en een van de planken trof de schroef van het motorbootje. De motor sloeg af en de mannen moesten roeien. Ze waren nu ontzettend kwaad en roeiden naar de praam. Maar op dat moment kwam de politieboot eraan en de twee gingen zich beklagen bij de brigadier.

„Ik ben door die kwajongens in het water gegooid!” begon de een.

„En ze hebben onze boot vernield!” vulde zijn maat aan. De brigadier wilde weten wat er precies gebeurd was en Sietse vertelde het hele verhaal. Een agent tastte onder water naar de schroef van het motorbootje en ontdekte dat er een stuk hout tussen het roer en de schroef zat. Hij trok het hout ertussenuit en de motor kon weer draaien.

„En nu vertrekken jullie meteen,” beval de brigadier. „Ik heb heel goed begrepen dat jullie hout probeerden te pikken.”

„Dat is niet waar,” beweerden de twee. „We wilden de planken juist naar de politie brengen.”

Hier had de brigadier maar één antwoord op: „Wegwezen, jullie!”

Mopperend vertrokken de mannen en de jongens konden weer verder gaan met het verzamelen van planken.

De politie bleef in de buurt en waarschuwde naderende boten voor rondrijvend hout.

Na ongeveer een uur zoeken was al het hout aan boord getrokken. De politie voer nog even in grote cirkels rond om te controleren of echt alles was opgeruimd en ging toen naast de praam liggen.

„Mijn compliment, jongens,” zei de brigadier. „Jullie hebben goed werk verricht. De planken moeten naar Lenten, ze zijn bestemd voor timmerman Schaafsma. Moeten we jullie nog

helpen de praam erheen te brengen?”

Sietse schudde zijn hoofd. „Nee hoor, brigadier, onze boot duwt dat vrachtje met gemak.”

„Dat antwoord had ik al verwacht,” lachte de brigadier. „Ik weet hoe sterk jullie boot is. Goede reis en doe voorzichtig.”

„Het komt in orde!” Sietse liet de Kameleon duwen. Met een flinke snelheid voeren ze naar de brug.

De brugwachter keek in de praam en riep: „Daar ligt voor een kapitaal aan hout. Jullie hebben wel een beloning verdiend!”

„Dat vind ik ook,” knikte Kees. „Ik ga een rekening schrijven.” En hij begon te fantaseren: „Vier man loon, dat is vier rijksdaalders; de huur van de praam, dat is tien gulden; benzine voor de motor, vijf gulden, dat is in totaal vijftientwintig gulden en dat kan Schaafsma best betalen.”

„Schaafsma betaalt niets,” bemoeide Hielke zich ermee. „Hij is niet aansprakelijk voor het vervoer. De schipper moet zorgen dat al het hout goed wordt afgeleverd.”

„Hm,” bromde Kees teleurgesteld, „aan een arme schipper kun je geen geld vragen.”

Bij het erf van de timmerman lag een motorschip hout te lossen. Het schip droeg de naam van een houthandel uit de stad. De jongens legden er vlakbij aan. Een man in een overall, waar ook de naam van de houthandel op stond, bleek

de schipper te zijn.

„Dat is geweldig, jongens!” zei hij blij. Hij stapte in de praam en ging de planken tellen. „Fantastisch. Het aantal klopt precies. Dat is een beloning waard. Alsjeblieft.”

Omdat Kees de enige was die zijn hand ophield, gaf de schipper hem een briefje van tien gulden.

„Dat moet u niet doen,” protesteerde Hielke. „We deden dit werkje voor ons plezier.”

„Maar mijn baas vindt het prima als hij hoort dat al dat hout voor zo weinig geld is gered. Jullie worden hartelijk bedankt.”

„Hoe kwam het dat het hout in het water viel?” wilde Louw weten. „Er is haast geen wind en op het meer zijn bijna geen golven.”

„Er brak een ketting,” legde de schipper uit. „Toen gleed alles van het dek af. Zo zie je maar, een ketting is zo sterk als de zwakste schakel die ertussen zit.”

Sietse liet de praam keren.

„Wacht even,” riep Kees. „Wat zullen we met het geld doen?”

„Dat moet je zelf beslissen,” vond Hielke. „Jij hebt het aangenomen.”

„Maar we gaan eerst naar huis,” besloot Sietse. „Het is al kwart voor twaalf.”

„Dan blijf ik hier,” zei Louw en hij sprong aan wal. De boten voeren terug naar het meer. Kees zat ondertussen te bedenken wat hij met de tien gulden kon doen. Toen ze de Woudaap bereikten, vroeg Kees om aan te leggen. Hij wilde niet verder meevaren en sprong in het gras. „Je durft niet mee naar Gerben. Ik heb je wel door, Keesie,” plaagde Sietse.

„Ha, nu weet ik het,” riep Kees. „Ik koop iets voor Gerben.” Bij de gedachte dat hij het weer goed kon maken met Gerben, ging hij opgewekt fluitend het huis binnen.

„Die is goed uitgekookt,” vond Sietse. „Hij kan Gerben een cadeautje geven zonder dat het hem een cent kost.”

„Ja. Ik ben wel benieuwd wat hij gaat kopen,” lachte Hielke. Die middag voeren de vrienden op verzoek van Kees naar Jonkersveen.

„Er is daar een bazaar waar je van alles kunt kopen,” vertelde hij. „Misschien vind ik er een cadeautje voor Gerben.” Omdat Sietse graag wilde weten wat voor een cadeautje dat zou worden, voer de Kameleon op volle snelheid over het meer naar de ingang van het kanaal. Even verder lag Jonkersveen, waar de jongens aanlegden bij het erf van melkboer Barend Hylkema, een vriend van Gerben. Barend kende de jongens goed en vroeg: „Komen jullie weer

kattenkwaad uithalen?”

„We gaan een cadeautje kopen voor Gerben,” vertelde Kees.

„Een cadeautje voor Gerben? Maar dan heb ik iets moois voor jullie. En het is nog gratis ook!” De melkboer verdween in een schuurtje en kwam terug met een hengel, compleet met vistuig. „Alsjeblieft. Geef die maar aan mijn grote vriend. Hij zal er zeker blij mee zijn.”

„Dat geloof ik graag,” riep Sietse uit. „Die hengel is nog helemaal nieuw! Gaat u zelf nooit vissen?”

„Daar heb ik geen tijd voor. En Gerben vist graag.”

Kees legde de hengel in de Kameleon. Nu wilde hij iets gaan kopen voor de tien gulden die hij nog steeds had en dus ging het hele stel het dorp in. Ze liepen langs de winkels en keken in de etalages. Er werd van alles bedacht om te kopen, zoals een zonnebril, een paar handschoenen voor bij het werk, een zaklantaarn, een scheerspiegel enzovoort, maar de meeste artikelen waren duurder dan tien gulden. Louw had al een paar keer opgemerkt dat het zo lekker naar gebakken vis rook, tot ze bij de winkel kwamen waar die baklucht vandaan kwam.

„Ja,” wist Kees ineens. „Ik neem een gebakken visje voor Gerben mee. Dat vindt hij vast wel lekker.” Kees ging naar binnen en zag dat er net grote schollen uit de kokende olie

werden geschept. „Wat kosten die?” vroeg hij aan de mevrouw.

„Een rijksdaalder.”

„Geef er maar vier.” Met een zwierig gebaar legde Kees het briefje van tien gulden op de toonbank. Door het raam zagen zijn vrienden wat hij kocht.

„Die Kees weet toch altijd iets bijzonders te bedenken,” vond Hielke. „En ik wed dat hij er nog veel succes mee heeft ook.” Verpakt in een plastic draagtas kreeg Kees de vier warme schollen mee. „En nu gauw terug, jongens!” riep hij. „De vis is het lekkerst als hij nog warm is.”

Ze haastten zich naar de Kameleon en voeren snel over het meer naar de boerderij van Jellema. Toen ze bij de steiger aanlegden, merkte Louw op: „Wat zal Gerben verbaasd kijken. Hier is de hengel, Kees. Jij mag de buit dragen.” „Natuurlijk,” vond Kees. „Ik heb dit ook bedacht.”

Met de mooie hengel in de ene hand en het tasje met vis in de andere, liep Kees het erf op, gevolgd door zijn vrienden. Achter de boerderij klonk het geronk van de tractor en dus liepen de jongens om de grote schuur heen.

Gerben zag hen komen en zette de motor af. „Wat krijgen we nou? Gaan jullie met z'n allen vissen met een hengel en een tas vol aas?”

„Je krijgt deze hengel cadeau,” zei Kees. „Alsjeblieft, en hier zijn nog vier lekkere warme schollen, die mag jij ook hebben.”

„Tjonge jonge jonge,” mompelde Gerben verrast en hij bekeek de hengel. „Aha, die hebben jullie van mijn vriend, de melkboer. Ik heb deze hengel gewonnen met een viswedstrijd, maar de werpmolen was niet in orde. Dus zou ik de hengel nagestuurd krijgen. Dat was een halfjaar geleden. Even kijken. Ja, de molen doet het nu goed. Jullie worden bedankt voor het bezorgen.”

„Maar de vis is een cadeautje van Kees,” vertelde Hielke. „Omdat wij vanmorgen de praam mochten lenen, vond Kees dat we jou maar eens moesten trakteren.”

„Zo, ik val van de ene verbazing in de andere. Wacht!” Gerben nam zijn pet af en legde hem toen ondersteboven op zijn hoofd. „Zo, nu kan ik het allemaal beter verwerken. Kees, je bent mijn beste vriend. Dat wist ik allang. Maar hoe krijg ik vier van zulke dikke schollen achter mijn knopen? Dat is veel te veel voor mij. Weet jij daar raad op, Kees?”

„Als jij er een neemt, Gerben, neemt Kees de overgebleven drie wel,” plaagde Sietse.

„Niks daarvan,” riep Kees hevig verontwaardigd. „Gerben, je moet er twee aan mevrouw Jellema geven en de andere twee

aan je moeder.”

Gerben sprong van de tractor en sloot Kees in zijn armen.

Kees schrok ervan, maar toen Gerben riep: „Keesie, Keesie, wat ben jij goed. Dit zal ik nooit vergeten!” begon Kees te lachen en wrong zich los.

Op dat moment kwam Jellema aanlopen en hij keek verbaasd naar Gerben. De jongens lachten, want Gerben was vergeten dat hij zijn pet nog ondersteboven droeg.

Jellema schudde zijn hoofd. „Vermaak je je nog een beetje, Gerben?”

„Ik wel,” antwoordde Gerben. „Moet u eens kijken, we krijgen heerlijke schollen cadeau en dit is mijn nieuwe hengel die ik heb gewonnen met een viswedstrijd.”

„Dat ziet er goed uit, Gerben. Je mag niet mopperen!”

„Maar de schollen zijn ook voor u,” vertelde Gerben. „Kees zegt dat we ze moeten delen.”

„Als Kees het zegt, zullen we het wel moeten doen. Dank je wel, Kees.” Jellema bracht de vis naar binnen en Gerben zette zijn hengel in de wagenloads.

„Met dit hengeltje kan ik extra veel vis vangen,” zei hij tegen de jongens. „Sjoerd Bonnema, de postzegellikker, zal wel jaloers zijn. Hij gaat steeds vissen met een plank.”

„Met een plank?” Louw keek Gerben verbaasd aan. „Wat zal

hij moe worden als hij steeds een plank moet vasthouden. Of wacht, het is niet waar. Ik geloof er geen woord van.”

„Vraag het hem zelf maar. Daar komt hij net aan.”

Sjoerd fietste het erf op en liet een paar brieven in Jellema's bus glijden.

„Is het waar, Sjoerd, dat jij gaat vissen met een plank?” vroeg Kees.

Sjoerd kwam naar de wagenloods toe. „Wil je die vraag nog eens herhalen? Ik verstond hem niet goed.”

„Gerben zegt dat jij gaat vissen met een plank,” lachte Louw.

„Dat is gedeeltelijk waar,” antwoordde Sjoerd.

„Wat!” riep Sietse. „Gebruik jij een plank als hengel?”

„Welnee, maar als ik ga vissen, neem ik een plank mee om bij mijn bootje te kunnen komen. Het ligt anderhalve meter uit de wal. Dus heeft de plank wel iets met het vissen te maken, maar ik gebruik normaal een hengel.”

„Juist,” zei Gerben. „De jongens wilden me niet geloven, maar ik had wel gelijk. Of niet soms?”

„Wie wil jou nou nog geloven?” bromde Sjoerd. „Toch zeker niemand? Jij fantaseert veel te veel!” Meteen fietste hij het erf af, want hij wist wat er ging komen. En jawel, hoor!

„Lelijke postzegellikker!” riep Gerben hem na. „Kijk jij vanavond maar in de krant. Dan kun je lezen dat de mensen

mij wel geloven. Dooie varkensverkoper!”

„Waarom noem je hem zo?” vroeg Kees verbaasd.

„Nou, voordat hij postbode werd, was hij slager. Hij verkocht dus vlees van geslachte varkens. En zijn moeder is een pekelharing!”

Louw begon te lachen.

„Grinnik niet zo stom!” mopperde Gerben. „De achternaam van zijn moeder is Pekelharing. Dat is nu eenmaal zo en dus vertel ik geen onwaarheid als ik zeg: Sjoerd was een dooie varkensverkoper en zijn moeder is een Pekelharing!”

„Het kan best waar zijn,” zei Louw. „Ik heb die naam al eens eerder gehoord.”

„Natuurlijk. Het is een bekende naam,” beweerde Gerben.

„Ik kan het zelfs nog sterker vertellen. Ik heb eens een vrouw ontmoet en dat was een kerel!”

„Ja ja!” lachten de jongens. „Haar achternaam was Kerel. Daar trappen we niet meer in.”

„Dan zijn we uitgepraat,” meende Gerben. „Ik wens jullie het beste en tot ziens!” Hij liep terug naar de tractor en reed het weiland in.

De jongens voeren verder langs de oever. Ze kwamen langs een mooie woonboot, waar minder mooie geluiden uit klonken.

„Die lui maken ruzie,” zei Sietse en hij stopte de motor. Met de peddel roeiden ze geruisloos naast de woonboot en gluurden naar binnen. Ze zagen twee mannen vechten, waarbij er een dreigde met een groot dolkmes. Een jonge vrouw zat ernaar te kijken, maar deed niets. Ze was zeker zo geschrokken, dat ze verstijfd op haar stoel bleef zitten.

„Dat loopt niet goed af.” Louw had het nog niet gezegd of de ene man stak zijn tegenstander met de dolk, waarop het slachtoffer in elkaar zakte.

„Ik haal de politie!” Sietse startte de motor en liet de Kameleon op volle snelheid naar het eiland varen, waar de politieboot lag.

De jongens waren helemaal van hun stuk gebracht. Het overkomt je ook niet elke dag dat je iemand ziet neersteken. Louw vroeg zich af waarom zoiets gebeurde, maar daar was moeilijk antwoord op te geven. Misschien hadden de mannen ruzie om de vrouw of ging het om geld, of misschien waren ze dronken? Dat moest de politie uitzoeken.

De Kameleon bereikte in de kortst mogelijke tijd de politieboot en de jongens begonnen opgewonden te vertellen over de steekpartij.

„Als dat maar geen doodslag is,” riep de brigadier en hij liet de politieboot op volle kracht naar de woonboot varen. De

Kameleon volgde in zijn kielzog.

De politie legde achter de woonboot aan, twee agenten sprongen op de wal en liepen snel de loopplank van de woonboot op. Ze openden de deur en riepen: „Politie!” De vrouw die naar het gevecht had zitten kijken, kwam naar voren en vroeg vriendelijk: „Dag heren, wat is er van uw dienst?”

„Die jongens beweren dat ze getuige zijn geweest van een steekpartij hier aan boord!”

„Ha ha, die is goed,” lachte de vrouw. „Wij zijn artiesten en studeren een nieuw toneelstuk in. Daarin komt een moordscène voor en die hebben de jongens zeker gezien. Maar komt u even binnen om kennis te maken met de dader en zijn slachtoffer!”

De vrienden, die alles hadden gehoord, keken elkaar beschaamd aan. Ze zagen dat de politiemannen de boot binnengingen en dat ze de twee toneelspelers een hand gaven. Alles was nu opgelost en de agenten kwamen weer naar buiten.

„Zeg jongens, als jullie weer eens iets bijzonders ontdekken, kijk dan eerst even wat er precies aan de hand is,” lachte de ene agent.

„Neem ons niet kwalijk,” verontschuldigde Hielke zich, „maar

het leek net een echte moord!”

De toneelspelers hoorden wat hij zei en vonden het een mooi compliment voor hun spel. Ze nodigden de jongens uit om even binnen te komen kijken, maar het was al vijf uur en dat betekende dat de vrienden naar huis moesten. Snel voeren ze weg. Ze hadden zich toch maar mooi door die toneelspelers laten misleiden.

„Als ik weer eens zoiets meemaak, moet ik eerst bloed zien voor ik het geloof!” nam Sietse zich voor.

Daar moest Louw om lachen, hij vond het nogal barbaars van Sietse.

Bij de Woudaap ging Kees aan wal.

Dijkstra stond voor de molen en vroeg: „Wat deed de politie bij die woonboot?”

„Er was een moord gepleegd,” antwoordde Kees.

„Maar omdat er geen bloed vloaide, was het geen echte moord en dus hoefde de politie niet in te grijpen. Het waren toneelspelers, begrijpt u?”

„Nee, daar begrijp ik geen woord van,” bromde Dijkstra.

„Kom mee naar binnen en vertel alles, maar dan duidelijk.”

Kees verdween met zijn vader de molen in en Hielke, Sietse en Louw voeren verder naar huis.

De dag had heel wat afwisseling gebracht en aan tafel kreeg

Klinkhamer en moeder alles te horen.

„Het is toch wat, moeder. Die apen kunnen dagelijks wel een krant vullen met nieuws. Wat ze allemaal meemaken, het is bijna niet te geloven,” zei de smid hoofdschuddend.

„We hebben het toch echt beleefd,” hield Hielke vol.

„Het is echt waar,” bevestigde Sietse.

„Tja, dat kun je van de verhalen in de krant niet altijd zeggen,” vond Klinkhamer. „Volgens een spreekwoord brengt de krant de leugen in het land.”

HOOFDSTUK IV

Gerben zorgt voor het politiefonds

Na het eten gingen Klinkhamer en de jongens naar de smederij, waar Gerben twee tellen later ook binnenkwam.

„Zeer veel goeds gewenst voor deze avond,” begon hij, waarna hij op de werkbank ging zitten.

„Wat ben jij vroeg,” merkte Sietse op. „Ben je er stiekem vandoor gegaan?”

„Hoor eens, vriendje, als ik mijn handen extra laat wapperen, gaat het werken extra vlug,” verdedigde Gerben zich. „Het is net als bij een motor, geef je meer gas, dan draait de motor sneller. Vandaag at ik bruine bonen en dat geeft veel gas. Ik begon steeds sneller te werken en daardoor kon ik eerder naar huis.”

„Je praat alsof je lichaam een motor is,” merkte Hielke op. „Dat is het ook, jongetje. Vraag het maar aan de dokter. Hij kan je precies vertellen hoe fijn de motor van je lichaam staat afgesteld. Nergens ter wereld is er een betere motor te vinden. Als je er heel voorzichtig mee bent, kun je er wel honderd jaar plezier van hebben en soms nog langer!”

„Hoeveel versnellingen heeft jouw motor?” vroeg Sietse spottend. „Loopt hij zuinig? Of moet je vaak tanken? Heb je achterraitverwarming en haal je hem gemakkelijk uit een slip?”

„Krijg de pip!” rijmde Gerben en toen riep hij: „Ha, de krant!” Hij greep de krant, die de bezorger op de werkbank had gelegd, en keek meteen naar een grote foto op de voorpagina. Daar stond zijn portret naast een vliegende schotel. En toen las Gerben met stijgende verontwaardiging: „Toen de heer Gerben Zonderland op de avond van vijftien augustus van zijn werk naar huis fietste, kruiste een vliegende schotel zijn pad. Dat gebeurde op de Polderdijk ter hoogte van de bekende watermolen de Woudaap. De heer Zonderland zag een groot, rond toestel, zoals op bijgaande tekening is afgebeeld.

Voor de ramen zaten wezens die op mensen leken, maar dan helemaal groen. Ze staken een hand op bij wijze van groet, maar toen werd de heer Zonderland omvergeblazen door de geweldige luchtstroom die de schotel veroorzaakte. Het geluid dat het toestel maakte, klonk als het knorren van een aantal varkens, verklaarde de heer Zonderland, die werkzaam is op een boerderij.

Ook verspreidde de schotel een bijzondere geur: hij rook

naar kamferballetjes. Onder het toestel waren blauwe en rode vlammetjes zichtbaar en uit een open raam klonk pianomuziek. De schotel had naar schatting een middellijn van vijftien meter en was ongeveer twee meter hoog. In het middelpunt stak een korte, stalen mast omhoog, met een antenne eraan. Het toestel verdween met een enorme snelheid boven het meer en de heer Zonderland zag hem als een gloeiende stip verdwijnen. Nu zijn er nog steeds mensen die niet geloven in het bestaan van vliegende schotels, maar wie er meer over wil weten, kan navraag doen bij de heer Gerben Zonderland, werkzaam op de boerderij van de heer Jellema.”

„Nou ja, dat is het toppunt!” brulde Gerben woest. „Die krantenlui zijn stapelgek. Ze beweren dingen die ik helemaal niet heb gezegd. Ik doe ze een proces aan. Ik eis schadevergoeding. Het is een snertkrant!”

Als Hielke niet snel had ingegrepen, had Gerben de krant verscheurd, zo kwaad was hij. En dat werd er niet beter op toen veldwachter Zwart en Sjoerd Bonnema de smederij binnenkwamen.

„Zo, meneer Zonderland?” begon Zwart. „Heb jij groene mensen voorbij zien vliegen? En hoorde je pianomuziek boven het knorren van de varkens uit?”

„Hoeveel varkens hadden die lui aan boord?” vroeg Sjoerd.
„Waar gingen ze ermee naartoe? Naar de slager?”
„Nee. Ze zochten jou!” spotte Gerben. „Jij was toch zo’n fantastische varkensslager? En jij kunt ook verrassend goed fantaseren, want alles wat er in de krant staat, heb jij aan die verslaggever verteld. Als jij die man niet had opgestookt, was hij nooit bij mij gekomen voor een interview. En de jongens kunnen getuigen dat ik geen woord van die onzin heb verteld.”

„Dat is waar,” hielpen Hielke en Sietse hun vriend. „Gerben heeft helemaal niets bijzonders aan de verslaggever verteld. Wij waren erbij toen die man allerlei vragen stelde.”

„Nou, Sjoerd Bonnema,” zei Zwart verwijtend. „Dat had ik van jou niet verwacht. Het is een oneerlijke streek om iemand woorden in de mond te leggen die hij helemaal niet gezegd heeft!”

Sjoerd werd kwaad. „Maar ik heb het ook niet gezegd! Die verslaggever heeft zelf alles gefantaseerd. Dat doen die lui toch altijd!”

Buiten klonk rumoer en daar kwamen de studenten binnen. „Hoera, daar is Gerben!” begonnen ze. „Je hebt de naam van dit dorp onsterfelijk gemaakt. Het verhaal dat je verteld hebt, zal iedereen in beroering brengen. Misschien krijg je wel

bezoek van professoren uit vreemde landen. En als je hun taal niet spreekt, roep je ons er maar bij. Wij spelen graag voor tolk. Het is geweldig, zo mooi als je dat verhaal in elkaar hebt gezet. We zijn vol bewondering voor je fantasie!”

„Maar ik heb dat verhaal helemaal niet verteld!” protesteerde Gerben. „Het is pure fantasie van die krantenlui.”

„Dat mag je niet zeggen, Gerben,” vonden de studenten. „Je moet het spelletje gewoon meespelen. Dat is voor jou toch niet zo moeilijk? En het trekt veel nieuwsgierige mensen.

Daar vaart Lenten wel bij. Hoe meer mensen hier komen, hoe meer welvaart. Je moet aan je dorpsgenoten denken en daarom steeds volhouden dat je een vliegende schotel zag. Daar doe je goed werk mee.”

„Jullie weten dus ook dat er niets van waar is wat er in de krant staat?” vroeg Gerben.

„Natuurlijk is het niet waar. Het stuk staat vol tegenstrijdigheden. De luchtdruk blies je omver en toch zag je groene mensen en hoorde je pianomuziek? Dat is onmogelijk. Bij zoveel druk had het toestel een enorme snelheid en dan kun je nooit zo gauw allerlei bijzonderheden zien of horen. Maar de mensen geloven graag alles; de grootste onzin gaat er gewoonlijk in als koek. Je wordt nog beroemd, Gerben.”

„Hoor je dat, Sjoerd Bonnema?“ riep Gerben triomfantelijk. „In plaats van dat je me voor het blok zet, heb je me beroemd gemaakt door die verslaggever op mijn dak te sturen.“

„En hoe zit het dan met de vliegende schotel die je wel hebt gezien?“ vroeg Sjoerd. „Want dat heb je verteld, Klinkhamer en de jongens kunnen het getuigen.“

„Inderdaad,” knikte Gerben. „Ik zag een witte schotel voorbijvliegen, die boven het meer verdween. Dat was alles. Meer valt er niet van te vertellen en dat heb ik ook niet gedaan.“

„Maar Gerben, zo’n verhaal is waardeloos,” vonden de studenten. „Dat van die groene mensen en zo klinkt veel beter en daar moetje over blijven fantaseren.“

„Goed,” besloot Gerben lachend. „Dan vertel ik dat er bij die groene mannetjes eentje was met een knalrood hoofd en een hele lange tong. Hij was, net als mijn goede vriend Sjoerd, postzegellijker.“

„Vlieg op!” Sjoerd liep kwaad naar buiten.

„Zodra ik een vliegende schotel heb!” riep Gerben hem na. Toen keek hij zegevierend rond. Sjoerd zou hem voor het blok zetten, maar wie was de winnaar?

„Toch hoop ik dat je er geen rommeltje van gaat maken, broer,” waarschuwde Zwart. „Want als de mensen ontdekken

dat je hen misleid hebt, worden ze misschien baldadig en dan zit ik met de brokken.”

„Meneer de veldwachter, dan kunt u op onze hulp rekenen,” boden de studenten aan.

„Ja ja,” zei Zwart. „Dat is de brand blussen met benzine. Dus, Gerben Zonderland, vertel niet te veel onzin, want dan stel ik jou aansprakelijk voor de gevolgen.”

Hier liet Zwart het bij en hij vertrok uit de smederij.

„Je laetje toch niet bang maken, hè, Gerben?” vroegen de studenten. „Je speelt het spel toch wel mee?”

„Dat doe ik zeker,” lachte Gerben. „Ik hoop alleen dat ik steeds genoeg fantasie zal hebben.”

Toen begonnen de studenten hartelijk te lachen. Dat Gerben niet genoeg fantasie zou hebben, was wel de mooiste mop die ze ooit hadden gehoord. Een groter fantast dan Gerben moest nog geboren worden. De studenten sloegen hem op de schouder en wensten hem veel succes, waarna ze de smederij weer verlieten.

„Ik moet altijd alles versieren,” mopperde Gerben. „Het zal hier een saaie boel worden als ik er niet meer ben. Kom, ik ga naar huis om uit te rusten van alle spanningen die ik heb beleefd.”

„En hoe zit dat nu met de schotel die je hebt gezien?” wilde

Sietse weten.

„Daar valt niets over te vertellen, vriendje. Zo’n schotel zie jij ook dagelijks. Of eten jullie zomaar van de tafel? Tot ziens, Klinkhamer!”

Gerben ging weg en Klinkhamer bekeek de foto in de krant. „Nou jongens, het is weer zover. De fantast kan zich gaan uitleven. Maar ik waarschuw jullie Gerben niet behulpzaam te zijn bij zijn grappen, want die lopen altijd verkeerd af.”

„Dat is ook wat moois,” mompelde Sietse. „Gerben is gewaarschuwd door Zwart en wij worden door u gewaarschuwd. In dit dorp mag je niets!”

„Nou ja,” zei Hielke schouderophalend. „Wat kan er gebeuren?”

Dat kon niemand voorspellen, want wie had nu verwacht dat er al de volgende morgen een meneer zou komen vragen waar hij de heer Gerben Zonderland kon ontmoeten?

In de smederij stelde hij zich voor als meneer Lelieveld uit Bloemendaal. „Meneer Klinkhamer, ik kom hier naar aanleiding van een artikel in het Nieuwsblad over een vliegende schotel. Ik ben nogal geïnteresseerd in die verschijningen en onderzoek overal in de wereld wat er wordt waargenomen.”

„Gaat u overal heen?” vroeg Sietse. „Ook naar verre landen?”

Dat zal veel geld kosten.”

„Jonge vriend, ik verkeer in de gelukkige omstandigheid dat ik niet op wat onkosten hoef te letten. Het verzamelen van gegevens over ufo's is mijn hobby en daar heb ik graag wat voor over. Maar wat is die meneer Zonderland voor een man? Zal hij voor een flinke beloning alles willen vertellen wat hij gezien heeft?”

„Voor een beloning?” riep Klinkhamer verbaasd. „Hij zal het..”

Klinkhamer wilde zeggen dat Gerben ook zonder beloning wel van alles zou vertellen, omdat hij een grote fantast was, maar dat wist Sietse te voorkomen door gauw te roepen: „Meneer, wij kunnen u wel naar Gerben toe brengen. Dan kunt u hem alles vragen.”

De man ging meteen op Sietses voorstel in. Hij wilde graag naar meneer Zonderland worden gebracht en dus volgde hij de jongens naar het boothuis. Daar kwam Louw ook net aangerend.

„Je bent net op tijd, Louw,” zei Sietse. „We gaan deze meneer naar de boerderij van Jellema brengen.”

„Jellema?” verbaasde meneer Lelieveld zich. „Ik moet naar meneer Zonderland.”

„Dat is hetzelfde,” legde Louw lachend uit. „Gerben werkt bij

Jellema.”

„Juist. En moeten we met die kleine boot varen? Is dat wel vertrouwd?”

„Kunt u zwemmen?” vroeg Sietse.

„Natuurlijk kan ik dat, maar ik vind het nogal een vreemd bootje.”

„Komt u maar naast me zitten, meneer,” nodigde Louw hem uit en hij wees op het voorbankje. „Dit is de beste boot van Friesland!”

Meneer Lelieveld haalde zijn schouders op en ging toen toch maar aan boord. Toen ze eenmaal op het meer voeren, was hij verbaasd over de snelheid die de Kameleon ontwikkelde. Sietse liet de motor expres op volle kracht draaien en zette hem af toen ze de Woudaap naderden. Geluidloos gleed de boot verder en tenslotte legden ze bij de molen aan.

Meneer Lelieveld stapte uit.

„Waar gaat u heen?” vroeg Sietse. „Meneer Zonderland is hier niet. We leggen alleen even aan om onze vriend Kees mee te nemen.”

Uit het schuurtje naast de molen kwamen Kees en zijn vader.

„Komt u de molen bezichtigen, meneer?” vroeg Dijkstra.

„Nee, meneer Lelieveld gaat naar Gerben om over de vliegende schotel te praten,” vertelde Sietse.

„Laat me niet lachen,” smaalde Dijkstra. „Daar is geen woord van waar. Wie die onzin gelooft, is gek!”

„Dank u wel,” zei meneer Lelieveld en hij stapte weer in de Kameleon, waar Kees een plaatsje vond op de motorkap.

„Begrijpt u me niet verkeerd, meneer,” zei Dijkstra. „Maar die verhalen over ufo's zijn volgens mij allemaal onzin.”

„Waarom onzin? Het heelal zit vol met planeten. De aarde is er een van en die is bewoond. Waarom zou er dan op andere planeten geen leven zijn? Het is toch best mogelijk dat er op sommige planeten wezens wonen die veel verder in hun ontwikkeling zijn dan wij hier op aarde? Die wezens kunnen best ruimteschepen hebben, waarmee ze ons af en toe bezoeken. Zoiets zou toch kunnen, nietwaar?”

„Waarom landen die schepen hier dan nooit?” vroeg Dijkstra. „Waarom komen die wezens nooit eens kennismaken? Ik heb gelezen dat niet een van de ufo-waarnemingen bevestigd kon worden als werkelijk vliend voorwerp. De fantasie speelt veel mensen parten. En als u naar Gerben Zonderland gaat, ontmoet u de grootste fantast aller tijden. Een groter leugenaar dan hij moet nog geboren worden!”

Sietse liet nu de Kameleon maar gauw verder varen. Dijkstra zou meneer Lelieveld wel eens aan het twijfelen kunnen

brengen en dat wilde Sietse liever voorkomen. Het was toch veel leuker om het verhaal van de vliegende schotel te blijven vertellen, ook al geloofde Sietse er nog geen woord van.

Snel voer de Kameleon naar Jellema's boerderij en legde er aan. Iedereen stapte uit en liep het erf op.

Gerben kwam net de grote schuur uit en keek vragend naar de jongens en de vreemdeling.

„Dat is hem!” vertelde Sietse en hij wees naar Gerben.

„Goedemorgen,” groette meneer Lelieveld. „Bent u meneer Zonderland? En hebt u een vliegende schotel gezien?”

„Inderdaad,” antwoordde Gerben. „En met wie heb ik de eer? Komt u voor een krant of zo?”

„Mijn naam is Lelieveld. Ik heb als hobby het verzamelen van alle gegevens omtrent ufo's. Ik bied u honderd gulden als u mij vertelt wat u gezien heeft.”

„Honderd gulden?” herhaalde Gerben verbaasd. „Ik moet even nadenken.”

„Dat zal wel moeite kosten,” spotte Sietse. „Krijg maar geen zeer hoofd.”

„Bemoei je er niet mee, roethaan. Meneer, ik ga akkoord met die honderd gulden, maar dan moet u ze aan onze veldwachter geven voor het fonds ter ondersteuning van hulpbehoevende politiegezinnen!”

„Dat vind ik zeer sympathiek van u, meneer Zonderland. Ik wil zelfs wel iets extra's geven als u mij goede inlichtingen verschaft.”

„Goed, vraagt u maar,” zei Gerben en hij knipoogde naar de jongens.

„U zag de schotel voorbijvliegen, nietwaar? Hoe ging dat precies?”

„Razendsnel, meneer. Wel wiebelde het toestel even toen het me passeerde. Het leek wel alsof de inzittenden me daarmee een groet brachten. Achter het toestel hing een anker aan een ketting. Dat anker was groot en zwaar, maar door de snelheid zweefde het horizontaal achter de schotel aan. Het was net een schip met een roeibootje op sleeptouw.”

„Hé, een anker? Dat is weer eens iets nieuws,” vond meneer Lelieveld en hij noteerde het in een boekje.

„En aan de zijkant hing een zwaard, net als bij een schip,” vervolgde Gerben. „Ik weet niet zeker of het een zwaard was, maar het leek er wel op.”

„Juist. Heel goed. Zo hoor ik nog eens dingen die nog niet eerder zijn waargenomen. Is u misschien nog iets bijzonders opgevallen?”

„Ja, het roer zat aan de voorkant. Het was een ronde schijf aan een stang. Die schijf stond verticaal, maar kon ook horizontaal

gedraaid worden en deed dan dienst als hoogteroer.”

„Hoe hebt u dat allemaal zo gauw kunnen ontdekken?”

„Nou, meneer Liesveld...”

„Lelieveld,” verbeterde de man.

„Juist. U moet weten dat het toestel uit de polder kwam en recht naar me toe vloog. Omdat het te laag vloog, zag ik het roer horizontaal draaien, waarna de schotel hoger ging en voorbijvloog. De bestuurder lachte toen hij zag dat ik schrok. Toch had ik wel eens willen kennismaken met die lui, maar ik denk dat ze in onze atmosfeer niet kunnen ademhalen.”

„Heel goed!” riep meneer Lelieveld. „Dat is precies wat ik ook steeds gedacht heb. De ufo’s landen nooit omdat de inzittenden niet in onze atmosfeer kunnen leven. Maar van dat roer begrijp ik niets. Het lijkt me nogal onwaarschijnlijk.”

„Tja, weet u wat het is, meneer In ’t veld, rond het toestel trilde de lucht van de hitte, zodat ik daardoor misschien dingen heb gezien die in werkelijkheid heel anders waren. Wacht. Nu weet ik het weer. Vannacht heb ik van die schotel gedroomd en nu haal ik de droom en de werkelijkheid door elkaar. Ja, zo is het. Dat roer heb ik gedroomd, maar het toestel moet toch ergens mee bestuurd worden?”

Meneer Lelieveld stelde Gerben nog een heleboel vragen en kreeg overal uitgebreid antwoord op. Gerben kon zich weer

eens lekker uitleven en dat deed hij dan ook vol vuur, tot groot vermaak van de jongens, die af en toe de grootste moeite hadden om niet in lachen uit te barsten. Er kwam tenslotte een einde aan het gesprek omdat Gerben weer aan het werk moest.

Meneer Lelieveld was tevreden en beloofde honderd gulden in het politiefonds te zullen storten. Met de jongens voer hij terug naar de smederij. Daar was veldwachter Zwart, en meneer Lelieveld gaf hem uit een goed gevulde portemonnee een briefje van honderd gulden.

„Alstublieft. Voor het politiefonds, meneer de veldwachter.”

„Dank u wel,” zei Zwart verrast. „Wat fijn dat u die gift zo spontaan geeft. Hebt u hulp gehad van de politie en geeft u daarvoor een beloning?”

„Ik heb hulp gehad van meneer Zonderland. En hij verzocht me om dit bedrag in het fonds te storten.”

„Van Gerben?” Zwart keek meneer Lelieveld verbaasd aan.

„Is hij nou helemaal... eh... goed geworden?”

Klinkhamer en de jongens lachten, terwijl Zwart zijn hoofd schudde.

„Ik ga ervandoor,” zei meneer Lelieveld. „Nog bedankt, jongens. En tot ziens!”

De vrienden moesten alles vertellen over hoe Gerben

meneer Lelieveld had ingelicht wat betreft de ufo en dat meneer Lelieveld voor de inlichtingen honderd gulden had geboden.

„Aha, Gerben Zonderland is een gladde vogel. Als hij zich voor die onzinnige verhalen laat betalen, is dat bijna oplichterij, maar hij neemt niets aan en laat het geld in het politiefonds storten. In plaats van een leugenaar-oplichter is hij dan een weldoener!” besloot Zwart.

„Ik geloof niet dat Gerben erbij stil heeft gestaan dat hij wel eens strafbaar kon zijn. Het is waar dat je strafbaar bent wanneer je met mooie smoesjes goedgegelovige mensen geld uit de zak wilt kloppen om er zelf beter van te worden. Maar Gerben doet het voor een goed doel, omdat hij graag iets voor een ander over heeft. Ik vind dat hij het goed bedacht heeft,” nam Klinkhamer het voor Gerben op.

„Nou ja,” zei Zwart, „Gerben is nu eenmaal een bijzondere ruimtevaarder en het fonds kan nog heel veel geld gebruiken.” De veldwachter vertrok om het geld te versturen. Die middag om één uur kwam Gerben de smederij weer binnenlopen.

„Ha, daar hebben we de goede gever!” begroette Klinkhamer hem. „Hoe staat het met de zaken?”

„Geweldig!” schepte Gerben op. „De eerste honderd gulden

zijn al aan Zwart afgedragen en ik hoop hem nog meer te kunnen leveren. Zwart heeft me er zojuist voor bedankt en dat klonk heel wat beter dan de waarschuwingen en vermaningen die hij me altijd geeft. Wel heeft hij gezegd dat ik geen leugens mag vertellen, want dat is bedrog.”

Iemand keek door de ramen van de smederij naar binnen.

„Daar is weer een klant, Gerben,” waarschuwde Sietse.

Een in het zwart geklede man, met snor en baard en een grote zonnebril op, kwam de werkplaats binnen.

„Chèrben Zondèrloande?” vroeg hij, terwijl hij voor Gerben ging staan. Hij trok de krant te voorschijn en vergeleek de daarin staande foto met de boerenknecht. Daarna begon hij heel rad in het Frans te praten, maar daar verstond niemand een woord van.

„Zeg jongens, brengen jullie die kerel even naar de studenten? Ik ga op de fiets,” zei Gerben.

Met veel gebaren werd de man aan boord van de Kameleon geloodst. Hij leek het tochtje met de Kameleon over het meer wel leuk te vinden, knikte af en toe vriendelijk naar Hielke en Sietse, maar sprak verder geen woord.

Op de dijk fietste Gerben. Gelijktijdig met de Kameleon kwam hij bij de Mariahoeve aan, waar de studenten logeerden.

„Hallo, intellectuelen!” begroette Gerben hen. „Er is werk aan de winkel. Kom even helpen. Er moet een gesprek gevoerd worden met een vreemde snuiter.”

De studenten kwamen naar buiten en keken nieuwsgierig naar de man die met Hielke en Sietse naar de boerderij wandelde. De man begon in het Frans een gesprek met de studenten, waarna aan Gerben werd verteld dat meneer Canaille een professor uit Parijs was, die graag meer wilde weten over de ufo.

„Dat kan, maar het kost hem honderd gulden,” antwoordde Gerben.

„Honderd gulden?” herhaalden de studenten verontwaardigd. „Dat is afzetterij!”

„Er wordt honderd gulden betaald aan deze twee jongens. Die geven het geld dan aan Zwart voor het politiefonds,” zei Gerben zeer beslist. „Geen geld? Dan ook geen inlichtingen.” De studenten spraken weer met de Fransman, die een vertwijfeld gebaar maakte.

„Ik zie het al,” knikte Gerben. „Deftige kleren, maar geen geld. Kom, ik ga maar weer.”

„Wacht even, Gerben.” De studenten begonnen onder elkaar geld in te zamelen, totdat ze een bedrag van honderd gulden aan Hielke konden geven.

„Goed zo,” lachte Gerben. „Zeg jongens, brengen jullie het maar gauw naar Zwart. Ik regel de zaak hier verder wel.” Toen trok hij bij de Fransman de snor, de baard en de zonnebril af. De buitenlander bleek een vermomde student te zijn!

„Hé!” riep Sietse. Meteen trok hij Hielke mee en samen renden ze gauw naar de Kameleon. De boot werd meteen van de wal geduwd en op veilige afstand bleven de schippers kijken hoe het met Gerben zou aflopen.

De student die zo onverwachts beroofd was van zijn vermomming, stond beteuterd te kijken, terwijl zijn vrienden begonnen te lachen. Toen vroegen ze aan Gerben: „Hoe wist jij dat onze vriend geen echte Fransman was?”

„Hebben jullie ooit een Fransman ontmoet die geen Hollands kon praten, maar wel een Hollandse krant kon lezen?” vroeg Gerben spottend. „Jullie hadden hem een Franse krant moeten geven!”

„Maar daar staat jouw foto niet in,” verdedigde de ‚professor’ zich.

„Die had je er wel in kunnen plakken,” merkte Gerben op. „Maar daar heeft het domme ‚kanalje’ niet aan gedacht, hè? Een gewone boer is nog beter bij de pinken dan knappe studentenbollen, maar het kost jullie wel mooi een honderdje. Wat zal veldwachter Zwart lachen. Ik bedank jullie

alvast namens hem voor de gift. Als jullie nog meer buitenlanders hebben, stuur ze dan naar mij toe. Het tarief voor de inlichtingen is jullie bekend. Ajuus!” Gerben fietste vrolijk fluitend naar de boerderij van Jellema en Hielke en Sietse voeren snel terug om het geld af te leveren.

„Gerben was fantastisch goed,” lachte Hielke. „Hij had meteen door dat het een vermomde student was!”

„Ja, ik vond het heel goed van hem, dat hij ontdekte dat de Fransman een Hollandse krant las en geen Hollands kon spreken,” knikte Sietse. „Dat zou Zwart ook meteen opgemerkt hebben.”

„Gerben kan ook wel veldwachter worden,” vond Hielke. „Hij helpt de politie zelfs al aan geld.”

Nog lachend om hun slimme vriend voeren ze naar de smederij en vertelden hun vader dat de Fransman een vermomde student bleek te zijn.

Klinkhamer schudde zijn hoofd, met Gerben beleefde je altijd gekke dingen. Dat de studenten ook honderd gulden hadden gegeven voor het politiefonds vond Klinkhamer wel goed. De heren maakten het de agenten ook wel eens lastig, meende hij en dus was zo’n gift daarvoor een vriendelijk gebaar.

Veldwachter Zwart moest lachen toen de jongens hem

vertelden hoe Gerben het geld van de studenten had gekregen.

„Laat onze ruimtevaarder zo maar doorgaan,” vond Zwart. „In de kas van het politiefonds is nog ruimte genoeg voor meer giften!”

HOOFDSTUK V

Meneer Lelieveld neemt een foto

Louw en Kees voeren weer met Hielke en Sietse over het meer. Stuurman Sietse moest goed opletten, want er waren veel boten, die kriskras door elkaar voeren.

„Als het zo doorgaat, liggen we straks boord aan boord en kan niemand meer een kant uit,” mopperde Sietse. „Het wordt elk jaar drukker.”

„Dan ga je met de sterke Kameleon alle boten in elkaar rammen die er in je vaarwater komen,” stelde Kees voor.

„Dat zou nog eens een mooi leventje zijn!”

„Je bent niet erg vredelievend,” vond Louw, „maar er zijn wel mensen die je hard moet aanpakken, omdat ze anders alles verprutsen.”

„Zoals die daar!” Sietse wees naar een aantal boten die een zeilboot hadden ingesloten.

De Kameleon voer erheen.

De zeilboot droeg de naam Zwaluw en werd bestuurd door een jonge vrouw. Een oude man, die kennelijk haar vader was, liep naar het voordek om te kijken hoe ze uit de wirwar

van boten bevrijd konden worden. De man stapte van een verhoging af op een kleedje dat op het dek lag. Door de gladheid van het dek begon het kleedje te glijden, waardoor de man zijn evenwicht verloor en overboord tuimelde!

Uit de Kameleon, die juist langs zij de Zwaluw kwam, sprong Hielke meteen in het water en hij dook de man achterna. Sietse stopte de motor en riep dat Kees en Louw de zeilboot moesten vastgrijpen, zodat de Kameleon naast de Zwaluw bleef liggen. Toen tuurde hij gespannen naar het water om te kijken waar zijn broer bleef. Hij maakte al aanstalten om ook te gaan duiken toen de vrouw riep: „Ja jongens, hier zijn ze!” Aan de andere kant van de Zwaluw was Hielke naar de oppervlakte gekomen met de oude man, wiens hoofd hij boven water hield.

Vanaf de andere boten werd hulp geboden. Iemand trok de man in de zeilboot, waarna Hielke ook aan boord klom. De vrouw klopte haar vader op zijn rug, terwijl hij diep voorovergebogen zat. Gelukkig was de drenkeling nog volledig bij bewustzijn en nadat hij een paar keer diep had ingeademd, weerde hij verdere hulp af.

„Het gaat wel weer!” zei hij nog hijgend. „Jongeman, je hebt me gered. Ik ben je ontzettend dankbaar.”

Hielke lachte. „Het had niets te betekenen, meneer. U was

gelukkig niet zwaar.”

„Vader, u moet zo gauw mogelijk droge kleren aantrekken,” zei de dochter bezorgd. „Misschien moet u wel naar bed.”

„Naar bed?” vroeg de man verbaasd en toen zei hij lachend:

„We hebben geen bed. We moeten nog een hotel zoeken.”

„Daar kunnen wij wel voor zorgen,” stelde Hielke hem gerust.

„In ons dorp is een heel goed hotel!”

De politieboot was ook bij de Zwaluw aangekomen.

„Hebt u klachten, meneer?” vroeg de brigadier. „We hebben gezien dat uw boot klem werd gevaren.”

„Tja, het was niet erg netjes wat die andere schippers me leverden, maar ik kan de daders niet aanwijzen, dus dien ik maar geen klacht in,” zei de man.

„Kunnen we u verder nog helpen, meneer?”

„Dank u, brigadier, maar deze jongens brengen ons al naar een hotel in hun dorp.”

„Dat is prima,” vond de brigadier. „De jongens weten goed de weg. Veel succes, meneer, mevrouw.”

De politieboot voer verder en de Kameleon, die door de jongens naast de Zwaluw was vastgemaakt, begon snel naar het dorp te varen. Het zeil en de fok van de Zwaluw werden gestreken, waarbij Hielke, Louw en Kees hielpen.

De vrouw merkte dat ze niet meer behoefde te sturen, want de

koers werd door de Kameleon bepaald. Ze ging helpen bij het afdekken van het zeil.

Sietse toeterde voor de brug, die al gauw openging. De boten voeren erdoorheen en bereikten het Raadhuisplein.

De vrouw ging meteen naar hotel De Gouden Leeuw om een kamer te bespreken. Ze kwam binnen een paar minuten terug om haar vader te halen. Ze vond dat de oude heer snel een warm bad moest nemen en droge kleren aan moest trekken.

„En moet de jongeman die me heeft gered, niet in bad?” vroeg de man.

„Nee hoor,” lachte Hielke en hij trok zijn overall uit, zodat hij in zijn zwembroekje zat. „Ik haal thuis een droge overall en dan is alles weer oké!”

„We zullen jullie nog wel bloemen sturen, maar eerst moet vader geholpen worden,” vond de vrouw. „Nog hartelijk bedankt en tot ziens!”

„Geen dank,” riep Sietse.

En Kees voegde eraan toe: „Tot ziens,” want hij zou graag een traktatie of iets dergelijks willen krijgen.

De Kameleon voer terug en legde achter de smederij aan, waarna Hielke naar moeder ging om een droge overall te vragen.

„Is het weer zover?” momperde moeder Klinkhamer, maar

toen ze hoorde dat Hielke een oude man had gered, gaf ze haar zoon een pluim. Voorzien van droge kleren kwam Hielke weer aan boord en de vrienden voeren opnieuw het meer op.

Bij de Woudaap stond een luxeauto met een tweewielig aanhangwagentje.

„Hé, wie is daar bij onze molen? Sietse, wil je er even naartoe varen?” vroeg Kees.

Toen ze dichterbij kwamen, ontdekten ze dat het meneer Lelieveld was, die met Dijkstra stond te praten.

De jongens legden aan en gingen de auto en het aanhangwagentje bekijken.

„Ik kan hier niet keren en ik moet ook niet te dicht bij de molen staan, want dat belemmert het uitzicht,” hoorden ze meneer Lelieveld tegen Dijkstra zeggen.

„Er is hier geen parkeerverbod, maar u moet wel voor een duidelijk parkeerlicht zorgen, want de weg is smal,” zei de molenaar. „En als u doorrijdt naar de boerderij van Jellema, kunt u daar op het erf keren.”

„Aha, dat is de oplossing.” Meneer Lelieveld stapte in zijn auto en reed verder.

„Wat komt hij hier doen, vader?” wilde Kees weten.

„Observeren, jongen. We krijgen hier een observatiepost

voor vliegende schotels.”

„U bedoelt dat die meneer hier op de dijk wil zitten uitkijken naar vliegende schotels?” vroeg Sietse.

„Juist. Kijk, daar komt de ufospecialist!”

Meneer Lelieveld had de auto gekeerd en op de terugweg stopte hij op een afstandje van de Woudaap. Daar koppelde hij de aanhanger los. De jongens gingen ernaartoe om te kijken. Het wagentje werd zo ver mogelijk naar de kant gereden, waarbij één wiel in het gras van de berm stond. Onder de vier hoeken werden uitklapbare pootjes gezet, zodat het wagentje recht bleef staan.

„Jongens, hebben jullie ook bakstenen om voor de wielen te leggen?” vroeg meneer Lelieveld.

„U kunt beter een paal tussen de spaken steken,” merkte Sietse op.

Dat vond meneer Lelieveld niet nodig en dus haalde Kees vier bakstenen bij de molen vandaan. Die werden aan weerszijden van de wielen gelegd en zo zou het wagentje niet kunnen rijden.

Meneer Lelieveld maakte het deksel van het karretje los en duwde het naar één kant open. Het bleek dat er zeildoek aan vastzat, dat door middel van een paar stangen tot een kampeertentje werd gemaakt. Op de bodem van het wagentje

lag een matras en daarop twee elektrische lantaarns. De lantaarns werden even geprobeerd, ze gaven volop licht en meneer Lelieveld knikte tevreden.

„Zo, mijn uitkijkpost is klaar!” Hij trok de ritssluiting van de tent dicht en sloot hem af met een hangslotje.

„Gaat u hier vanavond zitten?” wilde Sietse weten.

„Ja zeker, vriend. Ik neem een fototoestel mee en als de vliegende schotel weer voorbijkomt, neem ik er een foto van.”

„Waarom komen die dingen altijd alleen maar als het donker is?” vroeg Sietse.

„Misschien willen die lui niet dat ze gezien worden of doen ze het voor hun veiligheid. Er zou op hen geschoten kunnen worden, nietwaar?”

„Ik hoop dat u er een foto van kunt maken,” merkte Hielke op. „Wij willen graag weten hoe zo’n ding er precies uit ziet.”

„Zodra ik er een foto van heb, zal ik hem aan jullie laten zien,” beloofde meneer Lelieveld, waarna hij met zijn auto naar het dorp vertrok.

„Ik moet er wel om lachen,” grinnikte Kees, „maar ik zeg niet waarom!”

„Heb je soms iets ontdekt?” vroeg Sietse. „Ik zag datje bij de molen rondkeek toen je die stenen haalde.”

„Ik keek even naar wat er niet was,” antwoordde Kees raadselachtig. „En toen kreeg ik een gedachte die me aan iets deed denken, en nu weet ik alles.”

„O o,” lachte Louw, „hij kreeg een gedachte die hem deed denken. Wat ben jij toch knap, Kees!”

Ze gingen weer in de Kameleon zitten en voeren naar de stenen brug die over de poldervaart lag. Er was daar iets aan de hand, want wel zes motor- en zeilboten lagen stil. Ze wilden onder de brug door varen, maar om de een of andere reden konden ze niet passeren.

„Moetje dat zien,” riep Hielke. „Ze gunnen elkaar geen voorrang. Dat wordt ruzie!”

Twee stuurlii sloegen met vaarbomen naar elkaar en riepen allerlei scheldwoorden. Geen van beide wilde ruimte geven om de ander te laten passeren.

Vanachter de dijk verscheen Gerben bij de brug.

„Willen jullie wel even gauw ruimte maken!” brulde hij. „Beroepsvaart heeft voorrang. Ik moet erdoor met mijn praam!”

De pleziervaarders riepen terug dat ze niets met hem te maken hadden.

„Zal ik proberen of wij Gerben kunnen helpen?” stelde Sietse voor. Hij gaf vol gas en voer met grote snelheid

rakelings langs de groep boten. Het gevolg was dat door de woeste golven die de Kameleon veroorzaakte, de vaartuigen tegen elkaar botsten. Nu is er voor pleziervaarders niets zo erg als het schuren van hun prachtig gelakte boten tegen een hard voorwerp, want dat beschadigt de gepolitoerde wanden en het kost veel moeite om die beschadigde plekken bij te werken. Terwijl de boten nog op en neer deinden, kwam de Kameleon alweer met grote snelheid langsvaren en opnieuw botsten de boten tegen elkaar door de golven.

Alle schippers keerden zich nu tegen de vrienden, en een motorboot ging achter hen aan. Door niet zo snel te varen, lokte Sietse de motorboot achter zich aan, tot het midden van het meer. Daar gaf hij vol gas en met de grootste snelheid voeren ze terug om weer langs de boten bij de ingang van de poldervaart te scheren. Er klonk een krassend geluid. Een motorboot die voor de brug lag te dringen, schuurde door de hevige deining met zijn ijzeren wand langs de betonnen rand van de doorvaartopening en dat gaf een flinke beschadiging van de verflaag.

De eigenaar was woedend. Dat zou hij die brutale vlegels betaald zetten en hij ging achter de Kameleon aan. Nu zat stuurman Sietse tussen twee vuren, want de boot die hen het eerst achterna was gevaren, kwam terug en voer recht op de

Kameleon af.

„Dat wordt gevaarlijk!” waarschuwde Kees. „We worden van voren en van achteren aangevallen!”

„Ze krijgen ons toch niet,” beweerde Sietse en hij stuurde naar rechts. De tegemoetkomende motorboot voer meteen ook in dezelfde richting, maar Sietse liet de Kameleon scherp naar links zwenken en op volle kracht voeren ze naar het midden van het meer.

„Moet je nu eens kijken,” wees Louw.

Sietse keek om en zag dat hun achtervolgers bijna op elkaar botsten. „Wat een stommerds,” lachte hij.

„We moeten hiermee stoppen,” vond Hielke. „Verderop vaart de politieboot. Laten we aan de brigadier vertellen dat Gerben wordt gehinderd bij zijn werk.”

Sietse vond dat wel een goed idee en stuurde naar het politievaartuig. De Kameleon gleed langszij en de jongens vertelden dat Gerben hulp nodig had.

Toen de brigadier hoorde dat de doorgang onder de stenen brug door pleziervaarders werd versperd, gaf hij opdracht om erheen te varen.

Op dat moment naderde de motorboot met de beschadigde wand.

„Brigadier,” schreeuwde de eigenaar. „Door toedoen van die jongens is mijn boot beschadigd. U moet er een proces-verbaal van opmaken!”

„Wat hebben de jongens dan gedaan?” wilde de brigadier weten.

„Ze gingen heel wild varen, waardoor er hoge golven ontstonden en mijn boot tegen de betonnen brug schuurde.”

„Juist,” zei de brigadier. „U lag bij de betonnen brug en u versperde samen met nog anderen de doorvaart, zodat een man met een praam niet kon passeren. U belemmerde die man in zijn werk. U moet wel bedenken dat u hier te gast bent en dat u de boeren dankbaar moet zijn dat u mag aanleggen

bij hun weilanden en mag varen in de polder. Maar wat doet u? U gaat de boeren tegenwerken door hen te hinderen tijdens het werk en dan wilt u nog aanmerkingen maken op het varen van deze jongens, die de man in de praam kwamen helpen. Ik vind het echt beneden peil. U en die andere mensen krijgen een proces-verbaal!”

Een van de agenten stapte over op de motorboot en begon een proces-verbaal te schrijven.

„Jongens, brengen jullie mijn collega straks terug?” vroeg de brigadier.

„Tot uw dienst, brigadier,” antwoordde Sietse en de Kameleon bleef bij de motorboot wachten.

De politieboot voer snel naar de ingang van de poldervaart, waar Gerben nog steeds met zijn praam onder de brug lag opgesloten. Maar daar kwam snel een einde aan toen de politie arriveerde. De agenten begonnen meteen voor al die botenbezitters processen-verbaal te schrijven.

De stuurliu voerden als excuus aan, dat ze niet wisten dat ook een praam tot de beroepsvaart hoorde, maar toen de brigadier vroeg of het dan een pleziervaartuig was, bleven ze het antwoord schuldig.

Gerben kwam zegevierend onder de brug vandaan en riep naar de brigadier: „Bedankt. Ik ga een kanon op de praam

zetten en boor dan iedere boot die in mijn vaarwater komt, de grond in. Dan hoeft de politie me niet meer te helpen.”

„Maar Gerben, we helpen jou met alle plezier!” meende de brigadier, waarna hij door zijn kijker keek of zijn collega al terugkwam met de Kameleon.

De jongens lagen nog bij de motorboot te wachten. De eigenaar gaf de agent met grote tegenzin zijn naam op en schepte onderhand een emmertje water, dat hij naast zich neerzette. Toen de agent alles had genoteerd, wenkte hij de jongens om hem van boord te halen. Maar Sietse was op zijn hoede, want hij vertrouwde de man niet met die emmer water. Daarom voer hij met de boeg tegen de achtersteven van de motorboot in plaats van langs zij. De agent sprong behendig in de Kameleon en Sietse liet de boot meteen achteruitvaren. De man kon nu niet met water gooien zonder de agent te raken.

„Lekker mis, hè?” grinnikte Sietse.

Nu zag de agent pas dat de eigenaar van de boot een emmer water had en hij waarschuwde: „Als u daarmee gooit, wordt de boete verdrievoudigd!”

Toen voer de Kameleon snel naar de stenen brug, waar de agent weer aan boord ging van het politievaartuig. De jongens werden bedankt, waarna ze Gerben gingen helpen door de

praam naar de boerderij te duwen.

„Weetje wat ik niet snap?“ begon Gerben. „Die mensen zijn hier voor hun plezier, maar ze doen niets anders dan een ander het leven zuur maken. Of zou dat ook tot een soort van ontspanning gerekend moeten worden? Stel je voor, ik geef iemand een draai om zijn oren en zeg dan doodleuk dat ik het deed voor mijn ontspanning. Hoe zou het slachtoffer daarop reageren?“

„Dat zou een stevige ruzie worden,“ veronderstelde Louw. „Juist,“ knikte Gerben. „En toch genieten sommige mensen pas als ze echt ruzie hebben. Maar ik geniet als zo’n ruziezoeker er flink van langs krijgt.

Een paar jaar geleden woonde er in ons dorp een zekere Rikus. Hij was niet groot, maar wel sterk. Op een dag waren er zeilwedstrijden geweest en na afloop was er feest op het Raadhuisplein. Daar kwam een hele grote kerel op Rikus af en die gaf hem zomaar een stomp. De man zocht ruzie en daarvoor koos hij Rikus uit, omdat die nogal klein was. Maar Rikus gaf de reus een kopstoot in zijn maag en pakte hem op alsof hij niets woog. Met gestrekte armen hield hij zijn belager horizontaal boven zijn hoofd en draaide met hem rond, steeds sneller en sneller, en toen liet Rikus hem los. Draaiend als de wieken van een helikopter vloog de man over de kerk

en niemand heeft hem ooit teruggezien!”

„En dat vond jij grappig?” vroeg Sietse. „Ik kan om die onzin niet lachen.”

Ze hadden de boerderij bereikt en Gerben maakte de praam vast. Daarna wees hij naar het tentwagentje van meneer Lelieveld en vroeg: „Wie kampeert daar op de dijk? Wat een onmogelijke plaats, met een beetje storm rolt het hele zaakje de dijk af.”

„Dat is geen kampeertent, dat is een observatiepost,” legde Kees uit. „Je mag drie keer raden wie de eigenaar is.”

„Meneer Lelieveld?” vroeg Gerben. „Is hij weer bezig? Die man vraagt om moeilijkheden. Gaat hij in dat tentje zitten wachten tot er weer een schotel voorbijkomt? Hij kan beter gaan vissen, dan heeft hij nog kans om iets te vangen.”

„Ja,” vond Kees, „want een schotel komt er toch niet. Er was er maar een.”

„Juist,” antwoordde Gerben. „Er waren er geen twee. Je bent goed op de hoogte, Kees. Ik ben er trots op dat jij mijn vriend bent.”

„Graag gedaan,” lachte Kees.

„Tot ziens,” groette Gerben en hij liep naar de boerderij. De jongens voeren verder.

„Ik weet het niet, Kees, maar zoals jij met Gerben praat, krijg

ik de indruk dat jullie samen een geheim hebben,” merkte Sietse op.

„Je kunt wel van alles denken,” zei Kees. „Als Gerben en ik een geheim hebben, mag ik niks zeggen. Maar als ik niks zeg, geloof jij dat ik een geheim heb. En ik weet niet wat ik moet zeggen, dus zeg ik niets.”

Louw lag dubbel van het lachen. „Wie daar wijs uit kan worden, is een professor!”

„Maar dat is Sietse niet, hij is een zeurkous,” vond Kees. „En laat mij er nu maar uit.”

De Kameleon schoof bij de Woudaap langs de wal en Kees sprong in het gras. Zijn vrienden voeren ook naar huis. Die avond zat meneer Lelieveld in zijn uitkijkpost op de Polderdijk.

Het was rustig weer, met een heldere hemel. Een lichte nevel begon zich boven het meer en de polder te vormen. Meneer Lelieveld keek met belangstelling naar de nevel, die de koeien in het weiland steeds minder zichtbaar maakte. De torenklok in het dorp sloeg twaalf uur en in de verte klonk het gebrom van een motorboot. Of was het een vliegtuig? Meneer Lelieveld pakte zijn kijker en tuurde naar alle kanten. Heel in de verte zag hij een lichtje, maar dat verdween gauw achter de horizon. Het was dus toch een vliegtuig. Maar nee,

het gebrom van een motor bleef duidelijk hoorbaar.

Meneer Lelieveld tuurde nu over het meer en ineens zag hij iets dat zijn hart bijna deed stilstaan. Een groot, hel licht scheen vanuit de lucht op het water. En hoewel het niet goed zichtbaar was, dacht meneer Lelieveld boven dat licht een rond voorwerp te zien. Hij greep zijn fototoestel en nam gauw een paar foto's. Plotseling was het licht verdwenen en werd het geluid van de motoren steeds minder, totdat het overal weer stil en rustig was.

Meneer Lelieveld, die ontzettend opgewonden was geworden, zou het liefst midden in de nacht met zijn auto naar de fotograaf in de stad zijn gereden om de foto's te laten ontwikkelen, maar misschien viel er nog meer te ontdekken en dus bleef hij op zijn uitkijkpost. Turend door zijn kijker en steeds heel gespannen luisterend, zat hij met zijn hoofd buiten de opening van zijn tentje. Maar langzaam begon zijn hoofd te knikkebollen en tenslotte viel meneer Lelieveld in slaap.

Schuin weggezakt tegen een stang en half buiten de tent hangend, vond Gerben hem de volgende morgen toen hij op weg was naar de boerderij. Gerben stond er hoofdschuddend naar te kijken. Hoe een mens in zo'n ongemakkelijke houding kon slapen, was hem een raadsel. Dat het zo niet kon

blijven, was wel duidelijk. Gerben probeerde de slaper zachtjes in het tentje te leggen.

Al bij de eerste aanraking schrok meneer Lelieveld wakker, greep zijn camera en klik, daar stond Gerben op de foto.

„Leuk dat u een foto van me heeft genomen, maar ik ben helemaal geen belangrijk persoon. Ik denk dat dit een vergissing was.”

„Ach ja, u bent Gerben Zonderland. Ik droomde nog van vliegende schotels, begrijpt u?” Meneer Lelieveld wreef met een pijnlijk gezicht over zijn nek en probeerde toen op te staan, maar Gerben moest hem helpen bij het uit de tent stappen.

„U moet even wat gymnastiek doen,” raadde Gerben hem aan. „U bent verstijfd door de abnormale houding waarin u sliep.”

„Abnormale houding?”

„Ja. Ik dacht eerst dat er een opgerolde beer uit de tent hing, maar dat was u!”

Daar gaf meneer Lelieveld maar geen antwoord op. Hij liep een paar passen heen en weer, hief zijn knieën hoog bij iedere stap, en strekte zijn armen naar voren en dan naar achteren. „Zo, ik voel me alweer een stuk fitter. Hebben ze in het dorp nog iets gemerkt van een vliegende schotel?”

„Welnee,” antwoordde Gerben. „Dat wil zeggen, ik heb er geen een gezien.”

„Maar ik wel!” riep meneer Lelieveld opgetogen. „En ik kan het bewijzen ook. Ik heb er foto’s van genomen en die zal ik gauw laten afdrukken. Hoe laat is het?”

„Half zes.”

„Hm, dat is nog een beetje te vroeg voor de fotograaf. Nou ja, ik ga eerst naar mijn hotel. Bedankt dat u me gewekt heeft, meneer Zonderland.”

„Krijg ik ook een foto?” vroeg Gerben.

„Natuurlijk krijgt u er een,” beloofde meneer Lelieveld en hij liep naar zijn auto, die tussen de molen en het schuurtje gestald stond.

„U vergeet iets!” riep Gerben hem na en hij wees naar de tent.

Meneer Lelieveld kwam terug. Hij had zijn camera vergeten mee te nemen en vergeten de tent te sluiten. Toen haastte hij zich opnieuw naar zijn auto en reed snel naar het dorp.

Gerben schudde zijn hoofd. Hij dacht er het zijne van. Die foto’s waren natuurlijk niets bijzonders. Er stond in ieder geval geen vliegende schotel op, dat wist Gerben wel zeker. En lachend om al die onzin fietste hij naar de boerderij. Om negen uur kwam Gerben van zijn werk en hij stopte

onderweg even bij de smederij om Klinkhamer te vertellen hoe hij meneer Lelieveld had gewekt op zijn observatiepost. „Ha, als die meneer daar zit te slapen, zal hij niet veel ontdekken,” lachten Hielke en Sietse.

„Toch heeft hij foto's genomen,” wist Gerben. „Hij beweert dat ze van een vliegende schotel zijn, maar het zal hoogstwaarschijnlijk wel iets anders zijn.”

„Waarom?” plaagde Sietse. „Jij hebt toch ook zo'n schotel gezien?”

„Maar die kon niemand fotograferen,” wist Gerben. „Die ging veel te hard. Maar ik ben wel benieuwd naar wat die meneer Spring in 't veld op de foto gezet heeft!”

Op dat moment stopte er een auto voor de smederij. Het was meneer Lelieveld, die triomfantelijk de foto's kwam laten zien.

„Zonderland, hier heb ik het bewijs dat ik wel degelijk een vliegende schotel heb gefotografeerd!” Hij legde een stapeltje foto's op de werkbank neer en Gerben en de jongens verdrongen zich om ernaar te kijken.

Er was duidelijk een ronde vlek op het meer zichtbaar en daarboven hing iets in de lucht, dat cirkelvormig leek, maar niet goed te onderscheiden viel.

„Vreemd,” vond Gerben, „ik kan er kop noch staart aan

ontdekken.”

„Neemt u maar van mij aan dat het een ufo is,” hield meneer Lelieveld vol. „Door de duisternis is de vorm van het toestel dan wel vaag te onderscheiden, maar het is duidelijk dat er boven die lichtvlek een vliegend voorwerp is.”

Klinkhamer keek ook. „Tja, dat licht komt natuurlijk ergens vandaan, maar door wat voor toestel het wordt uitgestraald, zou ik niet durven zeggen. Het lijkt op de vorm van een grote pannenkoek.”

„Een vliegende pannenkoek,” lachte Gerben vrolijk, maar zijn vrolijkheid verdween op slag toen Klinkhamer een andere foto bekeek en vroeg: „Wat voor een rare kerel is dat?”

„Dat is meneer Zonderland. Hij is van vlakbij genomen en daardoor wat vertekend,” legde meneer Lelieveld uit.

„Ha ha, meneer Zonderland, de vliegende pannenkoekpiloot!” lachten Hielke en Sietse.

Meneer Lelieveld gaf Gerben en Klinkhamer een foto van de ufo cadeau.

Hielke en Sietse vroegen of ze een foto van ‚die rare kerel’ mochten hebben, maar Gerben griste de foto’s van de werkbank en stak ze in zijn zak. Die kwajongens hoefden niet met zijn portret rond te lopen, want daar kwam toch alleen

maar narigheid van.

Meneer Lelieveld, die door alle emoties wel wat rust nodig had, vertrok naar het hotel en ging een paar uurtjes slapen. Gerben wilde ook naar huis gaan, toen veldwachter Zwart de smederij binnenkwam.

„Meneer Zwart, hier heb ik een foto van een vliegende schotel. Hij is vannacht genomen door meneer Lelieveld,” riep Gerben.

Zwart bekeek de foto. „Dat is een mooi plaatje van de helikopter van de rijks politie. Ze speuren ’s nachts naar fuikenlichters op het meer, want die bezorgen de palingvissers grote schade. En meneer Lelieveld denkt dat het een ufo is?”

„Ja. Hij weet het zelfs zeker,” lachte Gerben.

„Nou, als hij daar dan blij mee is, zullen we hem maar in die waan laten,” vond Zwart. „Wat zegt u ervan, Klinkhamer?”

„Laat het maar zo,” knikte Klinkhamer. „Die meneer is gelukkig en ik kan er alleen maar om lachen.”

„Juist.” Zwart was het helemaal met de smid eens. „Het is belachelijk en dat is het.”

HOOFDSTUK VI

Sietse heeft een plan

Die middag kwam Louw de smederij binnen met een niet al te vrolijk gezicht. Op de vraag van Sietse of hij niet lekker was, antwoordde hij: „Het is zover. De grootste helft van de fabriek gaat dicht. Volgende week wordt de melk naar een andere fabriek gebracht.”

„Dus je vader komt echt zonder werk?” begreep Hielke. Louw knikte.

„Maak je maar geen zorgen, Louw,” stelde Klinkhamer hem gerust. „Je vader krijgt wel weer ander werk.”

„Maar waar?” vroeg Louw. „Er is hier geen ander werk en ik wil graag in Lenten blijven wonen.”

„We moeten het even afwachten, Louw. De fabriek wordt misschien door een ander bedrijf overgenomen en dan kan je vader daar om werk vragen.”

„Maar wat voor bedrijf zou zich hier willen vestigen?” vroeg Hielke. „Er is al vaak geadverteerd om hier industrie te krijgen, maar er is nooit iets van gekomen.”

„Dat is waar,” beaamde Klinkhamer, „maar in dit geval staan

de gebouwen kant en klaar ter beschikking en dat is aantrekkelijker voor iemand die een bedrijf wil beginnen.”

Wierda, de expediteur, kwam binnen. Hij moest een paar bouten hebben voor de laadklep van zijn vrachtwagen.

„Hoe is het, raakt u ook werk kwijt nu de boterfabriek gaat stoppen?” vroeg Klinkhamer.

„Nee, wij rijden ook voor de fabriek waar straks de boter en de kaas wordt gemaakt. Voor ons maakt het dus weinig verschil. Maar u gaat er wel een goede klant mee verliezen; Klinkhamer.”

„Dat is waar, maar ik treur er niet om. Een klant voor wie je dag en nacht klaar moet staan, is ook zo prettig niet. En ik heb werk genoeg van de boeren, die steeds meer machines gaan gebruiken.”

„Voor het dorp is het niet zo leuk dat de enige industrie die er is, gaat verdwijnen,” vond Wierda. „Maar ik zeg altijd: komt tijd, komt raad!”

Wierda vertrok en Sietse stelde voor om weer te gaan varen. Met z'n drieën voeren ze naar de Woudaap, waar Kees ook aan boord kwam.

„Jongens, wat heb ik gelachen,” vertelde hij. „Die meneer Lelieveld liet een foto aan mijn vader zien en vroeg: ‚Wat zegt u daarvan?’

„Niet gek,’ zei mijn vader, „maar de helikopter staat er niet erg duidelijk op.’

„Helikopter?’ vroeg meneer Lelieveld verbaasd. „Hoe haalt u dat in uw hoofd?’

„Ik haal niets in mijn hoofd!’ antwoordde mijn vader. „U hebt de helikopter van de rijks politie gefotografeerd toen de piloten op zoek waren naar fuikenlichters. Daarvoor gebruiken ze een sterk zoeklicht en dat geeft een ronde vlek op het water. Of had u iets anders in gedachten?’

Meneer Lelieveld zei niets meer, hij ging meteen naar het dorp. Hij dacht zeker dat hij een vliegende schotel gefotografeerd had!”

„Dat dacht hij inderdaad,” knikte Sietse. „Maar nu weet hij wel beter. Hij zal weer opnieuw op zijn uitkijkpost moeten gaan zitten om foto’s van vliegende voorwerpen te nemen.”

„Kunnen wij geen vliegend voorwerp maken?” stelde Louw voor.

„Het zou wel kunnen,” dacht Kees. „Dan moet je een ballon met een vuurtje eronder laten opstijgen. Maar we hebben helaas geen ballon.”

„Een heteluchtballon?” vroeg Hielke. „Die is niet zo eenvoudig te maken. Waar halen we het materiaal voor een ballon vandaan?”

„Bij de slager,” merkte Sietse op. „Een varkensblaas vol gas, met een zaklantaarnlampje eraan en er is weer een ufo aan de hemel. En meneer Lelieveld maar foto’s nemen. Je lacht je ziek.”

„Kan dat met een varkensblaas?” wilde Louw weten.

„Nee, want daar gaat te weinig gas in,” wist Hielke.

Op de dijk wandelde een man met een jonge vrouw. De vrouw wenkte de vrienden en Sietse stuurde, de Kameleon naar de wal. Daar herkenden de jongens de eigenaar van de Zwaluw, het zeiljacht dat tussen andere boten in de verdrukking kwam, en waarbij de man toen in het water viel en Hielke hem redde.

Nu vroeg de man of zijn dochter en hij mee mochten varen naar het Paviljoen, want daar wilde de man de vrienden trakteren. Natuurlijk was Kees daar meteen voor te vinden. Hij maakte samen met Louw het voorbankje vrij, waarna de passagiers aan boord kwamen.

Sietse liet de Kameleon rustig verder varen en dat vond de vrouw erg fijn.

„Jullie varen zoals het hoort,” merkte ze op. „In vakantietijd moet niemand haast hebben. Zo kun je echt genieten van het meer en zijn omgeving, vindt u ook niet, pa?”

„Ja zeker. Ik ben het volkomen met je eens. Ik zou in dit

dorp wel willen wonen. De landelijke rust doet een mens goed.”

„Dat is geen gek idee, pa. Zijn er in het dorp wel huizen te koop, jongens?”

„Niet vaak,” antwoordde Hielke. „En dan zijn het meestal oude huizen die opgeknapt moeten worden.”.

Het Paviljoen was al gauw bereikt en de jongens legden aan bij de steiger.

De man stapte uit en gevolgd door zijn dochter en de jongens ging hij naar een grote tafel met een parasol erboven. Bij een kelner werden thee, gebak en limonade besteld en zo kon voor Kees de smulpartij weer beginnen.

De man vond het vermakelijk dat Kees zo gretig in de gebakjes hapte en hij moedigde hem aan om nog meer te nemen. De vrouw vroeg de jongens intussen over alles wat er in het dorp gebeurde en natuurlijk kreeg ze toen zoveel verhalen te horen, dat ze van de ene lachbui in de andere schoot.

„Jullie hebben een gezellig leventje,” begreep ze. „Het is heel fijn als je een plezierige jeugd hebt.”

„Maar hij niet,” mompelde Kees met volle mond, en hij wees naar Louw.

„Wat is er dan niet goed?” wilde de vrouw weten.

„Mijn vader wordt werkloos,” vertelde Louw. „De boterfabriek gaat sluiten en daar werkte mijn vader.”

„Dat is vervelend,” vond de vrouw. „Maar jij bent nog jong, Louw, dus je kunt nog van alles beleven en dat zullen toch niet altijd droevige dingen zijn?”

„Nee, natuurlijk niet!” riep Kees voor zijn beurt. „Hier, neem nog een gebakje!” Het eten van gebakjes was toch zeker een van de plezierigste dingen in het leven? Maar Louw bedankte, hij had al genoeg gehad. Dus nam Kees het gebakje zelf en werkte het in een ommezien naar binnen.

Langzamerhand werd het tijd om naar huis te gaan. Het hele gezelschap ging weer aan boord en de Kameleon voer terug naar het dorp.

Kees ging bij de Woudaap aan wal en riep: „Bedankt, en tot ziens!”

„Smakelijk eten!” groette Sietse en de Kameleon vervolgde zijn reis.

Hielke vroeg aan de man waarom hij niet ging zeilen. De Zwaluw was toch een prachtige boot?

„Ik zeil heel graag, jonge vriend,” was het antwoord, „maar ik wacht liever tot het wat minder druk is op het meer.”

„Dan moet u wachten tot na de vakantie,” merkte Louw op. „En dat duurt nog wel een paar weken.”

„We vertrekken voorlopig nog niet,” zei de vrouw. „Het hotel bevalt ons goed en het dorp met zijn omgeving vinden we leuk, niet waar, pa?”

„Ja zeker, Chantal. We blijven hier zolang het ons goed bevalt.” De man keek tevreden over het meer en knikte de jongens vriendelijk toe. Ze voeren onder de brug door en volgden de vaart tot het Raadhuisplein, waar de Kameleon aanlegde.

Op de wal stond iemand toe te kijken. Het was meneer Lelieveld. Hij stak Chantal een hand toe en hielp haar uitstappen. „Nee maar,” riep hij uit. „Daar hebben we meneer Loots. Dat is een leuke verrassing!”

De verrassing werd nog groter toen de mannen ontdekten dat ze in hetzelfde hotel logeerden.

„Maar we hebben u daar helemaal niet gezien,” zei meneer Loots.

„Dat komt omdat ik de nacht in het vrije veld heb doorgebracht,” verklaarde meneer Lelieveld. „En toen heb ik overdag geslapen.”

„Bent u nog steeds bezig met uw hobby, de ufo's?” vroeg Chantal.

„O ja. Die hobby heeft me helemaal te pakken. Volgens de krant is hier een ufo gezien en dus zit ik 's nachts op de uitkijk

om er een foto van te nemen.”

„Wat een bijzondere liefhebberij,” merkte meneer Loots op en hij schudde zijn hoofd. Toen vroeg hij: „Gaat u mee naar het hotel?”

„Dank u, ik kom straks. Ik wilde de jongens vragen of ze mij nog even over het meer zouden willen varen. Zou dat kunnen, jongelui?”

„Welja,” knikte Sietse. „Stapt u maar in!”

„Maar ik ga naar huis,” besloot Louw en hij sprong op de wal. Meneer Lelieveld ging voor in de Kameleon zitten en met een groet aan Chantal en haar vader voer hij met Hielke en Sietse naar het meer.

„Waar wilde u heen, meneer?” vroeg Sietse.

„Gewoon naar de overkant, graag.”

Sietse gaf vol gas en met de grootste snelheid voeren ze door de vaargeul naar de andere kant van het meer.

Meneer Lelieveld keek om zich heen. „Waar staan er hier fuiken?”

„Die kant op.” Sietse stuurde de boot naar een hoek van het meer, waar stokken in het water stonden.

„Aha, ik zie het al,” riep meneer Lelieveld. „Aan die stokken zitten de fuiken. Wil je even stoppen?”

Sietse schakelde de motor in zijn achteruit, totdat de boot

stillag. Hielke greep een stok van een fuik vast en hield de Kameleon op zijn plaats.

Meneer Lelieveld ging staan en tuurde over het meer naar de Woudaap. „Tja,” zei hij toen, ietwat teleurgesteld. „Het is wel mogelijk dat ik een helikopter heb gefotografeerd.”

„U kunt daarover alle inlichtingen bij veldwachter Zwart krijgen,” zei Hielke. „Toen meneer Zwart uw foto zag, wist hij meteen te vertellen dat het een helikopter was.”

„Tja, jongens, dan heb ik me vergist. Het is jammer, maar dat kan de beste overkomen. We kunnen wel teruggaan.”

De Kameleon voer weer naar het dorp.

„Toch zou ik graag een vliegend voorwerp willen fotograferen, waarvan men niet direct zou kunnen verklaren wat het precies is,” merkte meneer Lelieveld op.

„Daarmee zou ik aan veel vrienden het bewijs kunnen leveren dat er meer door het luchtruim zweeft dan ze vermoeden. Dus moet ik vanavond mijn uitkijkpost maar weer betrekken. Meneer Zonderland heeft iets gezien, wie weet wat ik nog zie!”

Hielke en Sietse keken elkaar snel even aan, want ze moesten lachen omdat meneer Lelieveld het verhaal van Gerben nog steeds geloofde. Ze voeren onder de brug door en brachten hun passagier naar het Raadhuisplein.

Meneer Lelieveld vroeg wat hij de jongens schuldig was voor het tochtje.

„Als u weer foto's maakt, zouden we er graag een willen hebben,” antwoordde Sietse. „Verder nemen we niets aan.”

Meneer Lelieveld beloofde eraan te zullen denken en de schippers voeren gauw naar huis.

Vader en moeder zaten al te wachten aan de broodtafel.

„Hebben jullie soms geen trek?” vroeg Klinkhamer.

„We werden getrakteerd door meneer Loots,” antwoordde Hielke, waarna de jongens alles vertelden wat ze beleefd hadden.

Klinkhamer schudde zijn hoofd toen hij hoorde dat meneer Lelieveld die nacht weer op wacht ging. „Ik hoop voor hem dat er het een of andere natuurverschijnsel te fotograferen valt, want anders doet die meneer alle moeite voor niets!”

„Kan de Vereniging voor Vreemdelingenverkeer niet voor een verschijnsel zorgen?” vroeg Sietse. „De vereniging moet het de gasten toch op alle manieren naar de zin maken?”

„We willen graag iets voor de bezoekers organiseren,” knikte Klinkhamer. „Maar niet op alle manieren. We gaan geen onzinnige dingen doen.” Hij wilde er nog aan toevoegen: „En jullie ook niet,” maar toen viel de krant in de bus en had de smid meer aandacht voor het nieuws.

Sietse wilde wel iets doen om meneer Lelieveld aan bijzondere foto's te helpen en na het eten ontvouwde hij een plan, waar Hielke wel even verbaasd van opkeek.

De broers zaten in het boothuis en Sietse vertelde op gedempte toon, zodat niemand anders dan Hielke het kon horen, wat voor een stunt hij bedacht had.

„Ik weet niet of het zal lukken,” fluisterde hij, „maar als het gaat, kunnen we een prachtig vliegend voorwerp bij meneer Lelieveld langs laten drijven. De wind is gunstig en komt uit de goede hoek!”

„Maar wat voor een vliegend voorwerp wil je de lucht in sturen? Een vlieger met een lichtje eraan? Dan moet je wel een ontzettend lang touw hebben.”

„Dat is waardeloos,” vond Sietse. „Een vlieger blijft op dezelfde plaats hangen en dan ontdek je al gauw wat het is. Daar trapt meneer Lelieveld niet in. Nee, het moet voorbijvliegen en achter de horizon verdwijnen. En daarvoor nemen we dit!”

Sietse trok de grote plastic zak waarin de nieuwe koelkast van Jellema verpakt was geweest, uit het kastje onder de achterbank en hield hem omhoog, zodat hij in zijn volle lengte voor hem hing.

„O! Wou je dat ding met gas vullen?” schrok Hielke.

„Daarvoor is hij toch veel te groot? En hoe krijg je het gas erin? Wil je dat misschien in de keuken doen? Nou, vergeet het maar. Als vader het ziet, is hij vast en zeker woest en vallen er harde klappen. Zo'n grote zak vol gas is net een gevaarlijke bom!”

Sietse lachte spottend. „Ben je klaar met je fantasieën?” vroeg hij. „Dacht je nou echt dat ik zo dom zou zijn om brandbaar gas in die zak te doen? Nee jongetje, het enige wat ik nodig heb, is warme lucht. Deze zak laten we als een heteluchtballon opstijgen. Zodra hij zweeft, zal hij zeker tot voorbij de Woudaap drijven en dan is ons doel bereikt.”

Sietse haalde het kooktoestelletje met het gascilindertje uit het kastje en vervolgde: „Dit binden we onder aan de zak. We steken de vlam aan en wachten tot de ballon opstijgt. Daarna laten we hem wegvliegen. Wedden, dat niemand kan vertellen wat daar in het donker voorbijzweeft? En dan hebben we meneer Lelieveld een grote dienst bewezen. Ik gun hem graag een bijzondere foto!”

„Het plan is in ieder geval wel bijzonder,” vond Hielke. „Ik hoop voor jou dat het lukt. En waar en wanneer wil je dat doen? Als we achter de smederij een gasvlam laten branden, ziet vader het en dan vindt hij het vast niet goed als je zo'n brandend lichtje door de lucht laat vliegen. Er kan wel brand

door ontstaan. Bijvoorbeeld als het op een rieten dak landt!” Sietse las wat er op het gascilindertje te lezen stond.

„Kijk, het kan hoogstens een uur branden, dan is het leeg. Dus als we de ballon drie kwartier tegenhouden, kan hij daarna maar een kwartiertje vliegen en dan is de vlam uit.”

„Het is maar de vraag of de ballon wil opstijgen,” aarzelde Hielke.

„Ik ga het toch proberen,” hield Sietse vol. „Als het niet lukt, is er nog niets verloren. Help je mee?”

Natuurlijk wilde Hielke helpen.

Ze regen een touw rond de opening van de zak en trokken hem gedeeltelijk dicht. De brander van het lege cilindertje werd losgeschroefd en overgeplaatst op het volle cilindertje. Sietse opende het kraantje en hield er een lucifer bij. Er begon een fel vlammetje te branden.

Hielke hield zijn hand erbij en knikte goedkeurend. Het was best warm, vond hij, en het zou in het donker wel duidelijk zichtbaar zijn. Maar dat mocht niet zolang de ballon nog op het erf was.

Sietse draaide het kraantje dicht en Hielke vroeg: „Wil je de ballon uit het boothuis laten opstijgen?”

„Dat kan niet,” zei Sietse. „Als de zak vol hete lucht zit, komt hij tegen het dak aan en krijg ik hem moeilijk naar buiten. Het

beste is om hem achter de smederij te laten opstijgen.”

„Maar als vader het lichtje dan ziet branden?” twijfelde Hielke.

„We zoeken een leeg vaatje,” stelde Sietse voor. „Daar zetten we de brander in en dan is het vlammetje onzichtbaar.”

Dat vond Hielke een goede oplossing en hij ging naar de schroothoop. Sietse bevestigde intussen de brander onder de opening van de zak. Een paar minuten later kwam Hielke terug met een ijzeren vaatje van ongeveer veertig centimeter hoog. Dat was precies de goede maat.

Sietse hield de zak omhoog, stak de brander aan en liet het cilindertje in het vaatje zakken. De zak kon hij niet loslaten, want dan zou hij in het vaatje vallen en verbranden.

„Volgens mij vult de warme lucht de zak al,” zei Hielke.

Ja, de zak werd een klein beetje bollier. Sietse draaide het vlammetje uit en zei tevreden: „De warme lucht kan geen andere kant uit dan in de zak, dus wordt de ballon gevuld. Maar of hij zal opstijgen is de vraag, want het cilindertje moet mee de lucht in en dat is nogal zwaar.”

„Je vergeet dat het cilindertje steeds lichter wordt als het gas eruit gaat,” merkte Hielke op.

„Dat is waar. Nou, dan gaat het experiment vannacht plaatsvinden. Komt dat zien, dames en heren!” zei Sietse

lachend. „Het kan weer een mooie grap worden. We laten het luchtschip hier, zodat niemand het ziet. Kom, we gaan.” In de smederij zat Gerben. Hij was aan het vertellen over meneer Lelieveld, die de kampeertent weer in orde had gemaakt om er de nacht in door te brengen.

„Wat bezielt zo’n man toch?” vroeg Gerben zich af.

„Ik denk dat het voor hem een prestigekwestie is geworden,” zei Klinkhamer. „Hij heeft steeds verkondigd dat er vliegende schotels bestaan en nu wil hij daarvan het bewijs leveren. Als het hem lukt om een foto te maken van iets dat door de lucht vliegt en waarvan niemand kan verklaren wat het is, heeft hij aangetoond dat er wel degelijk bijzondere voorwerpen boven onze hoofden zweven.”

„Maar daarvoor hoeft hij toch niet de hele nacht in een tentje te zitten?” vond Gerben. „Hij kan gewoon een trucfoto maken. Je neemt bijvoorbeeld een speelgoedvliegtuigje en dat zet je voor een getekende achtergrond van wolken en sterren en daar neem je dan een foto van. Zo doen ze het in films ook. Als je een groot schip op zee ziet zinken, is het in werkelijkheid een klein bootje in een wasteil!”

„Maar dan moet hij geen vliegtuigje nemen, maar een namaakschotel,” merkte Sietse op.

„Natuurlijk, dat weet mijn neus ook wel!” mopperde Gerben.

„Als je iets wilt laten zien van vliegende schotels, moet je geen vliegtuigen fotograferen. Maar, grote vrienden, ligt hier niet een taak voor jullie om die meneer Lelieveld iets bijzonders te laten zien? Jullie zijn altijd zo goed in het bedenken van rariteiten. Het is toch een koud kunstje om die man ertussen te nemen?”

„Laat ik het niet merken!” bemoeide Klinkhamer zich ermee. „Jullie hebben niet het lef om rare streken uit te halen, want dan zal ik een fikse straf uitdelen. Wat voor straf weet ik nog niet, maar die zal fiks zijn!”

„Wat is fiks, vader?” vroeg Hielke ondeugend.

„Dat weet ik nog niet, maar jullie zijn gewaarschuwd!”

„Laat Gerben zelf maar voor een mirakel zorgen,” vond Sietse. „Hij heeft dit zaakje aan het rollen gebracht.”

„Ja, Gerben,” beaamde Hielke. „Waarom ga jij vannacht niet in een vermomming op de omloop van de Woudaap dansen? Meneer Lelieveld zal niet weten wat hij ziet.”

„Daarvoor hoeft hij zich niet te vermommen,” lachte Sietse.

„Hij ziet er toch al uit als een spook!” Sietse rende meteen weg, want Gerbens ogen begonnen te fonkelen, en dat voorspelde weinig goeds.

Maar hij beheerste zich en zei tegen Klinkhamer: „Wat die meneer Lelieveld wil doen, moet hij weten. Ik was mijn

handen in onschuld.”

„Zo onschuldig ben je anders niet,” meende Klinkhamer, „want die meneer is misleid door jouw fantasieën.”

„Dat deed ik op aanraden van de studenten,” verdedigde Gerben zich. „Zij vonden het belangrijk voor ons dorp. Het zou dan extra in de belangstelling komen. Verder heb ik meneer Lelieveld zoveel onzin verteld, dat een kind kon begrijpen wat voor kletsboek het was. En die meneer gaf geld voor het politiefonds en dat is toch een goede zaak? Maar ik bemoei me er niet meer mee. Lelieveld zoekt het maar uit, voor mijn part vliegt hij weg met zijn schotel!” Driftig verliet Gerben de smederij.

Klinkhamer en Hielke lachten.

Toen Hielke en Sietse een uur later naar bed gingen, zei Hielke: „We moesten het maar niet doen.”

„Niet doen? Bedoel je dat van onze luchtballon?”

„Ja. Het is niet goed dat we die meneer voor de gek houden. Gerben doet het ook niet meer. Hij vindt dat het nu maar eens afgelopen moet zijn met die onzin.”

„Maar ik wil die meneer helpen,” beweerde Sietse.

„Voor de gek houden, bedoel je.”

„Met het voor de gek houden, kan ik die meneer helpen,” hield Sietse vol. „Als de ballon wil vliegen, krijgt meneer

Lieveld een foto waar hij vast heel blij mee is. Daarom ga ik het proberen. Als je niet wilt helpen, doe ik het wel alleen.”
„Nou ja,” twijfelde Hielke, „goed dan. Ik doe mee!”

HOOFDSTUK VII

Met Dracula naar hef feest

Er was nog iemand die het plan had opgevat om een vliegend voorwerp langs het tentje van meneer Lelieveld te laten zweven, en dat was Kees.

Hij had een grote papieren zak, die hij in de wind hield. Aan een draad naaigaren liet hij de zak als een vlieger opstijgen, maar het ging niet helemaal naar wens, want de zak zweefde alleen op en neer, en steeg niet goed op. Daar was wel iets aan te doen. Als Kees de zak vanaf de omloop liet wegdrijven, zou het vast wel lukken om hem over het tentje van meneer Lelieveld te laten zweven. Dat moest natuurlijk in het donker gebeuren en dus besloot Kees om die nacht stiekem naar de omloop te sluipen en zijn plannetje uit te voeren.

Hielke en Sietse lagen in hun bed te wachten tot de torenklok twaalf uur zou slaan.

Toen het zo laat was en het buiten vrij donker bleek te zijn, besloot Sietse om met het 'experiment' te beginnen.

„Ik kan het wel alleen,” fluisterde hij. „Blijf jij maar in bed. Als vader iets hoort en komt kijken, zorg jij dat je duidelijk

hoorbaar ademhaalt. Dan gaat vader meteen weer terug.” „Mij best,” antwoordde Hielke en hij kroop wat dieper onder de wol, terwijl Sietse zijn overall aantrok. Geruisloos liet hij zich toen langs de trapeuning naar beneden glijden en nam in de keuken een doosje lucifers mee.

Voorzichtig opende hij de achterdeur en liep op zijn tenen naar het boothuis. Het was daarbinnen donker en Sietse moest even wachten voor hij iets kon onderscheiden. Toen pakte hij het vaatje, waarin de plastic zak en de brander zaten, en liep ermee tot achter de smederij.

Hielke, die nieuwsgierig naar het raam was gegaan, zag hem lopen, tot zijn broer uit het zicht verdween achter de vooruitspringende muur van de smederij. Dat betekende dat vader vanuit zijn slaapkamer nog minder van Sietse kon zien dan Hielke, en dat was gunstig. Zo zou het opstijgen van de ballon niet verstoord worden.

Sietse trok de plastic zak omhoog uit het vaatje en stak de brander aan. Nu moest hij geduldig blijven wachten; hij kon de zak niet loslaten, want dan viel die op het vlammetje en zou verbranden. De warme lucht begon de zak te vullen. Na een halfuur zat er genoeg hete lucht in om de zak zwevend te houden. Sietse kon hem loslaten en hij besloot om weer naar binnen te gaan. Vanuit hun kamertje konden ze

dan zien of de ballon zou opstijgen.

Sietse verdween de keuken in en sloot de deur. Het doosje lucifers legde hij op het aanrecht, waarna hij voorzichtig de trap op klom. Als er een tree kraakte, stond hij meteen stil en luisterde aandachtig. Gelukkig hoorden zijn ouders niets en bereikte Sietse hun kamertje zonder problemen.

„Hè hè, dat was spannend!” fluisterde hij.

„Is de ballon al weg?” vroeg Hielke.

„Nee, hij is wel gevuld met hete lucht, maar nog niet opgestegen. Ik blijf voor het raam kijken.” Sietse trok zijn overall uit en sloeg daarbij met zijn hand tegen een stoelleuning. Dat gaf net genoeg lawaai om Klinkhamer te wekken.

„Wat is er, jongens?” riep hij vanuit de slaapkamer.

„Ik moet even naar de wc,” antwoordde Sietse en toen was hij wel genooddaakt om naar beneden te gaan. Toen hij weer boven kwam en zijn broer in bed zag liggen, vroeg hij: „Heb je niet naar buiten gekeken? De ballon kan elk moment opstijgen!”

„Maar joh, vader is wakker. Ik was bang dat hij binnen zou komen, daarom bleef ik in bed,” fluisterde Hielke.

„Blijf maar liggen. Ik ga wel op de uitkijk.” Sietse ging voor het raam zitten en tuurde naar de achterkant van de smederij.

Daar zou zo meteen de ballon boven de dakrand uitstijgen. „Weet je wat jammer is?” fluisterde Hielke. „We hebben vergeten de tijd op te nemen. Misschien heeft het vlammetje al een uur gebrand en is het nu gedoofd. En dan zitten we voor niets te wachten.”

„Toen ik bovenkwam, had de vlam ruim een half uur gebrand. Ik heb het gecontroleerd op de keukenklok,” zei Sietse. „Dus wordt de ballon nog steeds verwarmd, maar ik begin er wel aan te twijfelen of hij zal opstijgen.”

Sietse bleef de wacht houden, maar Hielke viel in slaap. Eindelijk gaf Sietse het op. Die snertballon deed het niet. Teleurgesteld kroop hij onder de wol en dat maakte Hielke wakker.

„Hé, hoe is het met de ballon?”

„Die is zo hoog gestegen, dat ik hem niet meer zag!” fantaseerde Sietse. „Hij zweeft nu over polders en dorpen.”

„O ja?” vroeg Hielke verrast.

„Als je het niet geloven wilt, had je ook maar moeten uitkijken. Welterusten!” Sietse draaide zich om en ging slapen.

Hielke lag intussen te fantaseren waar de ballon heen zou drijven. Misschien wel naar een van de Waddeneilanden of naar Leeuwarden. Dat kwam dan natuurlijk in de krant. En als

meneer Lelieveld er een foto van had gemaakt, zou hij diep teleurgesteld zijn als hij in de krant las over een heteluchtballon. Het beste zou zijn als de ballon ergens in diep water terechtkwam, dan waren meteen alle sporen uitgewist en zou niemand ooit te weten komen wat de tweeling had uitgevoerd. En zou meneer Lelieveld het vlammetje zien? Dat was natuurlijk ook nog een vraag.

Bij de Woudaap gebeurde ook het een en ander. Kees was stilletjes naar de omloop geklommen en probeerde daar de papieren zak te laten vliegen, maar er was te weinig wind. Wat Kees ook deed, zijn ‚ufo’ wilde niet zweven, hij viel telkens terug op de omloop.

Wat was dat?

Er naderde een lichtje dat zonder enig geluid door de lucht vloog. Het volgde precies de dijk, maar het was zo hoog, dat Kees met geen mogelijkheid kon ontdekken wat voor soort vliegtuig het was. En zou meneer Lelieveld het wel zien? Kees wilde hem gaan waarschuwen, maar toen zag hij iemand uit het luik komen dat toegang gaf tot de overloop.

Hé, het was vader. Kees ging gauw naar de andere kant van de molen en gluurde om een hoekje, maar hij zag zijn vader niet komen. Plotseling werd hij van achteren in de kraag gevat. Kees schrok ontzettend en riep luidkeels om hulp.

„Schreeuw niet zo ordinair!” mopperde Dijkstra. „Wat zijn dat voor grappen om hier op de omloop rond te spoken? Ben jij...” Plotseling zweeg Dijkstra. Hoorde hij beneden iemand om hulp roepen?

Kees hoorde het ook. „Is dat meneer Lelieveld?”

„Maar natuurlijk!” riep Dijkstra. „Het is die sterrenkijker. Kom, we moeten hem helpen!”

Meneer Lelieveld had al een paar uur naar de lucht zitten turen, maar er viel niets te beleven en door de verveling viel hij bijna in slaap. Ineens ontdekte hij Kees op de omloop van de Woudaap en daardoor was hij met een schok weer klaarwakker. Wat deed die jongen daar zo midden in de nacht? Het was niet goed te zien, maar meneer Lelieveld zag een lichtje naderen. Vlug pakte hij zijn camera en wachtte tot het dichterbij was gekomen. Toen nam hij een foto, draaide vlug de film door en nam opnieuw een foto. Het lichtje was nu boven hem en weer nam hij een foto. Het niet te herkennen voorwerp dreef verder en meneer Lelieveld wrong zich zo ver mogelijk uit zijn tentje om nog gauw een laatste foto te nemen. En toen gebeurde het!

Door de nogal onstuimige bewegingen die meneer Lelieveld maakte, ging het kampeerwagentje heen en weer en raakten de wielen vrij van de stenen die ertegenaan waren gelegd.

Doordat het ene wiel al in de berm stond, draaide het karretje een kwartslag en rolde de dijk af in de sloot.

Meneer Lelieveld zag geen kans om op tijd uit zijn tent te springen, maar had wel de tegenwoordigheid van geest om zijn camera in het gras te gooien. Het wagentje plonsde in de sloot en verdween onder water. De tent stak nog voor de helft boven water uit. Van schrik begon meneer Lelieveld meteen om hulp te roepen, maar op hetzelfde moment wist hij zich uit de tent te bevrijden en stond toen naast het wagentje tot zijn borst in de sloot. Hij waadde naar de wal, waar Dijkstra en Kees al klaarstonden om hem op het droge te trekken.

Meneer Lelieveld wees meteen naar de polder. „Kijk, daar gaat-ie!”

Dijkstra en Kees zagen een lichtje dat steeds kleiner werd en tenslotte helemaal verdween.

„Weet u wat dat was?” vroeg meneer Lelieveld.

„Nee,” antwoordde Dijkstra. „Dat kan ik niet verklaren. Was het een weerballon?”

„Die hebben geen licht,” wist meneer Lelieveld. „Maar ik heb er foto's van genomen en daaruit zal, hoop ik, blijken wat hier voorbij is gevlogen. In ieder geval is bewezen dat er meer door het luchtruim zweeft dan de meeste mensen beseffen.”

„Het kan waar zijn,” zei Dijkstra nuchter. „En hoe moet het

nu met uw kampeerwagen?”

„Die haalt Gerben er wel even uit met de tractor,” antwoordde Kees.

„Ja, als dat kan. Ik zal het hem morgen vragen,” besloot meneer Lelieveld en op de vraag van Dijkstra of hij ook droge kleren wilde hebben, antwoordde hij: „Nee hoor, ik ga meteen naar het dorp. Waar is mijn camera?”

Kees raapte hem op uit het gras en meneer Lelieveld controleerde of het apparaat nog in orde was. Toen zei hij tegen Dijkstra: „In dit toestel zit het geheim. Morgen weten we meer!” Daarna liep hij zo snel mogelijk naar het dorp.

„Een vreemde man,” vond Dijkstra. „Hoe je voor al die onzin zelfs een nat pak over hebt, is me een raadsel.”

„Maar wat voor onzin was dan dat lichtje?” vroeg Kees zich af. „Vertel me liever wat jij daar op de omloop deed!” mopperde Dijkstra.

„Nou, ik wilde wel eens een vliegende schotel zien.”

„Daar ga je voortaan overdag maar naar kijken, Keesie.”

„Maar vader, die dingen komen altijd ’s nachts.”

„Juist,” zei Dijkstra, „nu zijn we waar we zijn willen. ’s Nachts zien de mensen allerlei vreemde dingen. Dat is al eeuwenlang zo, en tot nu toe zijn het altijd waanvoorstellingen geweest, want zodra het ’s morgens licht wordt, zijn de spoken

verdwenen. Of geloof je echt dat die malle Gerben iets bijzonders heeft gezien?”

„Nee, ik weet wel beter!” lachte Kees.

„Goed zo, jongen. Dan gaan we nu maar weer rustig slapen.”

En daarmee was voor Dijkstra en zoon de zaak afgedaan.

De volgende morgen ging Hielke gauw achter de smederij kijken en daar zag hij dat hun luchtballon was verdwenen. Hij ging naar binnen en zei tegen Sietse: „Het is waar. Ik dacht dat je me wat wijs had gemaakt, maar hij is dus toch opgestegen.”

„Ik weet van niets,” bekende Sietse eerlijk en hij ging ook gauw kijken. Het lege vaatje stond nog op dezelfde plaats, maar de ballon was verdwenen.

„Heb je de ballon dan niet zien opstijgen?” vroeg Hielke.

„Nee,” gaf Sietse toe. „Ik heb een uur zitten wachten, maar dat ding kwam maar niet. Of zou Gerben er meer van weten? Misschien heeft hij de plastic zak wel stiekem meegenomen.”

„We zullen het hem vragen als hij komt,” besloot Hielke.

„Het is beter om hem niets te vragen,” vond Sietse. „We doen net alsof we niets hebben gemerkt. Dan heeft die slome er geen eer van.”

Om negen uur kwam Gerben. Opgewekt ging hij op de werkbank zitten en vertelde: „Ik heb weer een leuk karweitje gehad. Ik moest de kampeerwagen van meneer Lelieveld uit

de sloot trekken.”

„Uit de sloot?” riepen Hielke en Sietse verbaasd. „Hoe kwam die daar terecht?”

„Door een vliegende schotel,” antwoordde Gerben.

„Dacht ik het niet!” riep Sietse uit. „Je staat weer onzin te kletsen.”

„Nee nee, jongetje. Het is de zuivere waarheid. Meneer Lelieveld zag een vliegend voorwerp aankomen en dus begon hij er gauw foto's van te nemen.”

„Hoe zag dat voorwerp eruit?” wilde Hielke weten.

„Dat is nog niet bekend, vriend. Als de foto's ontwikkeld zijn, valt er misschien meer over te vertellen. Maar het is een feit dat Dijkstra en Kees een lichtje hebben gezien, dat geruisloos voorbijvloog.”

Hielke en Sietse keken elkaar aan en knikten goedkeurend.

Gerben vervolgde: „Meneer Lelieveld was wild enthousiast.

Hij ging zo met zijn camera tekeer, dat het wagentje van de dijk rolde en in de sloot plonsde. Met een kletsnat pak, maar ook met een serie foto's is hij naar het hotel gerend. En nu moeten we maar afwachten wat voor foto's het zijn geworden.”

„Hoe heb je dat wagentje uit de sloot getrokken?” wilde Hielke weten.

„Gewoon aan de staaldraad van de lier,” verklaarde Gerben. „De tractor stond op de dijk, waarna ik de staaldraad aan de trekstang van het wagentje vastmaakte. Ik liet de lier draaien en in een mum van tijd was de draad opgewonden en stond het wagentje weer op de dijk. Het staat nu bij de Woudaap te drogen.”

„En kreeg je een beloning?” vroeg Sietse. „Nee, meneer Lelieveld weet nog van niets. Hij zal wel blij kijken als hij zijn bezit weer op het droge ziet staan.”

Louw kwam binnen.

„Ha, Louw,” begroette Sietse hun vriend. „Kom gauw mee. We gaan bij de Woudaap kijken of het waar is wat Gerben allemaal vertelt.”

Sietse rende naar het boothuis en Hielke en Louw volgden hem. Zodra ze aan boord waren, liet Sietse de Kameleon al varen.

„Waarom heb je zo’n haast?” vroeg Louw. „En wat heeft Gerben verteld?”

„Meneer Lelieveld heeft weer een ufo gezien,” legde Hielke uit. „Daarbij is zijn kampeerwagen in de sloot gerold en Gerben heeft hem eruit getrokken met de tractor. We gaan nu kijken of het waar is dat het wagentje kletsnat bij de Woudaap staat.”

„Die meneer Lelieveld ziet ze steeds vliegen,” lachte Louw.

„Er was natuurlijk niets bijzonders te zien.”

„Dat horen we straks wel van Kees, want die heeft de ufo ook gezien,” vertelde Sietse. „Het was een lichtje dat geruisloos voorbijvloog. En dat is natuurlijk wel mogelijk, wat vind jij, Hielke?”

Hielke keek zijn broer niet aan, omdat hij dan zeker zou moeten lachen. De Kameleon naderde intussen de Woudaap al.

„Ik zie het wagentje staan,” wees Louw. „Het zeildoek is nat.” Ze legden aan en de jongens sprongen op de wal. Daar was Kees ook.

„Hallo, Kees. Heeft de tent van meneer Lelieveld in de sloot gelegen?” vroeg Louw.

„Ja. En meneer Lelieveld erbij!” lachte Kees.

„Heb je ook een lichtje gezien?” wilde Sietse weten.

„Ja, en mijn vader zag het ook. Meneer Lelieveld heeft er foto's van genomen.”

„Waar zat dat lichtje aan vast? Het kan toch niet gewoon zomaar door de lucht vliegen?” merkte Hielke op.

„Ik mag ontploffen als ik het weet,” grapte Kees. „Er zweefde een donkere vlek boven, maar meer was er niet te zien. Of weten jullie er soms iets van?”

„Dan zouden we er niet naar vragen,” mompelde Sietse.

„En waarom lacht Hielke dan?” Kees keek wantrouwend van de een naar de ander.

„Omdat jij ons zo doordringend aankijkt,” grijnsde Hielke.

Toen deed Kees een opmerkelijk voorstel. „Als jullie mij vertellen hoe jullie dat lichtje konden laten vliegen, vertel ik wat voor schotel Gerben zag.”

„Ha!” riep Sietse uit. „Nu zit je fout, want je hebt bekend datje alles van Gerben zijn vliegende schotel weet. Jullie hebben dus samen iets op touw gezet om de mensen ertussen te nemen.”

„Ik heb niets gezegd,” ontkende Kees.

„Daar komt Gerben,” wees Louw. „We zullen hem vertellen dat Kees alles van de schotel weet.”

Gerben, die meer belangstelling voor de kampeerwagen had dan voor de jongens, stapte van zijn fiets en keek in de tent.

„Jongens, we moeten de matras eruit halen en in de zon laten drogen. Help even een handje.”

De matras was zwaar van het water, maar met z’n allen lukte het om hem uit het wagentje te trekken en tegen de kant van de molen te zetten.

„Hier kan hij lekker uitwaaien en in de zon drogen.” Gerben perste nog wat water uit de matras.

„Gerben, Kees weet wat voor een vliegende schotel jij hebt gezien!” vertelde Louw.

„Dat is nogal logisch,” vond Gerben. „Keesie gooide me bijna een schotel tegen mijn hoofd, dus weet hij er alles van.”

„Het was een oude witte schotel uit de keuken, die al een hele tijd in ons tuintje lag,” vertelde Kees. „Ik heb hem in het meer gekeild.”

„Juist,” knikte Gerben. „En dat deed hij vanachter het schuurtje, zonder eerst te kijken of er ook iemand voorbijkwam. Dat doen we niet meer, hè?” Gerben sprong op zijn fiets en vertrok naar de boerderij.

„Dan weten we het nu van de schotel,” stelde Sietse vast. „Ga je mee varen, Kees?”

„Ik blijf liever wachten tot meneer Lelieveld komt met de foto's. Ik ben heel nieuwsgierig naar wat erop staat. Het is vast iets bijzonders, want een lichtje dat zomaar geruisloos door de lucht zweeft, zie je niet alle dagen!”

„Nee,” zei Sietse, „dat zie je alleen maar 's nachts. Tot ziens, Kees!”

De Kameleon voer het meer op en Hielke zei: „Gerben heeft dus toch de waarheid verteld. Hij zag inderdaad een schotel vliegen. Het was een afgedankte schotel uit het servies van de familie Dijkstra.”

„Maar Gerben heeft er wel iets bijzonders van gemaakt,” vond Louw. „En wat zou dat lichtje geweest zijn, dat er vannacht voorbijvloog?”

„Dat zou ik ook wel eens willen weten,” deed Sietse nieuwsgierig. „De foto’s kunnen het misschien duidelijk maken.”

Hielke lachte. Waarom hij dat deed, wist Louw niet. „Ik moet er ook om lachen,” zei hij, en toen lachten ze alle drie.

Op de dijk, halverwege de stenen brug en het Paviljoen liep een man. Hij had het zeker warm, want hij nam zijn hoed af en veegde met een zakdoek over zijn voorhoofd.

„Ik zal even vragen waar die meneer naartoe moet,” zei Sietse en hij stuurde de Kameleon naar de dijk. De man, die helemaal niet op de jongens lette, bleef verbaasd staan toen Sietse riep: „Meneer, als u naar het dorp moet, mag u wel met ons meevaren.”

De man keek naar dat wonderlijke bootje van de jongens en gaf geen antwoord. Hoewel hij moe was van het lopen, aarzelde hij om bij de vrienden aan boord te gaan.

Maar toen Louw naar de open plaats op het voorbankje wees, kon hij de verleiding niet weerstaan en liep de dijk af. Bij de waterkant bleef hij nog even staan en vroeg: „Kan dat bootje wel zoveel personen vervoeren?”

„Gisteren hadden we nog vijf mensen aan boord,” vertelde Louw.

„Het waren er zes!” verbeterde Hielke. „Wij met z’n viere en meneer Loots en zijn dochter Chantal.”

„Kijk eens aan,” zei de man plotseling vol interesse. „Jullie kennen meneer Loots? Dat treft goed. Ik ben naar hem op weg. Kunnen jullie mij bij hem brengen?”

„Ja zeker. Komt u maar aan boord,” nodigde Hielke hem uit. De man ging naast Louw op het bankje zitten en Sietse liet de Kameleon op volle kracht naar het dorp varen. De druppels van het boegwater vlogen de inzittenden al gauw om de oren.

„Een beetje langzamer, Sietse,” verzocht Hielke. „Zo kan meneer niet van het tochtje genieten.”

„Het gaat wel fijn,” vond de man. „Ik had niet verwacht dat dit een raceboot was. Hij lijkt erg sterk en solide. Jullie zullen wel veel plezier van deze boot hebben.”

„Dat hebben we ook, meneer,” antwoordde Sietse. Bij de Woudaap stond Kees te wenken.

„Wat wil die slome nu weer?” vroeg Sietse en hij stuurde naar de wal.

„Ik zie het al,” zei Louw. „Hij heeft de foto’s van de ufo!” De man begon te lachen en schudde zijn hoofd. Hij geloofde kennelijk niet in het bestaan van vliegende schotels.

De Kameleon legde aan en Kees gaf Hielke, Sietse en Louw ieder een foto. „Goed, hè? Dit is de piloot van de ufo!” „Maar dat is Gerben,” riep Louw en hij begon hard te lachen. „Het is net de foto van een boef,” vond hij. „Hoe kom je eraan, Kees?” vroeg Hielke. „Ze lagen op de grond bij de matras,” antwoordde Kees. „We hoeven ze niet terug te geven, want Gerben kan ze toch niet gebruiken voor een paspoort of een sollicitatiebrief.” „Nou, dank je wel, Kees.” Sietse liet de boot weer verder varen.

De man bekeek de foto die Louw had gekregen. „Is dat een vriend van jullie?” „Dat is Gerben,” knikte Louw. „Hij werkt op de boerderij van Jellema.”

Daarna kreeg de man het hele verhaal te horen over de vliegende schotel en hoe Gerben daarbij was gefotografeerd. Toen hij de naam Lelieveld hoorde, zei de man verrast dat hij die meneer goed kende.

„Meneer Lelieveld logeert ook in hotel De Gouden Leeuw,” vertelde Hielke. „U zult hem daar wel ontmoeten.”

Ze bereikten de brug en voeren naar het Raadhuisplein. De jongens wezen het hotel aan en de man stapte uit.

„Bedankt, jongens. Hoeveel ben ik jullie schuldig?”

„Het is al betaald, meneer,” lachte Hielke. „U hebt ons bedankt en dat is voldoende. Tot ziens!”

De man wandelde naar het hotel en ging naar binnen.

Sietse liet intussen de Kameleon keren en zag toen een auto het plein op rijden. „Daar is meneer Lelieveld!” Hij stuurde gauw naar de wal, sprong op de kade en rende naar de auto.

Meneer Lelieveld was uitgestapt en deed het portier op slot. „Meneer, hebt u de foto’s al die u vannacht heeft gemaakt?” vroeg Sietse.

„Ja zeker, vriend. Ik heb beloofd jullie er een te geven, nietwaar? Kijk, er zijn vier verschillende.” Uit een stapel foto’s haalde meneer Lelieveld er vier en die gaf hij aan Sietse. Hij vroeg of zijn kampeerwagentje nog in de sloot lag en was heel tevreden, toen Sietse vertelde dat Gerben alles uit de sloot had getrokken en dat de matras en het wagentje bij de Woudaap stonden te drogen.

„Ik maak het nog wel goed met jullie,” beloofde meneer Lelieveld en hij verdween het hotel in.

Sietse rende terug naar de Kameleon, waar ze met z’n drieën de foto’s bekeken. Ze zagen een lichtje met daarboven een donkere vlek, en dat was alles wat er te zien viel.

„Weten jullie wat ik denk?” begon Louw. „Ik denk dat het een luchtschip is, dat de aarde bespiedt. Om zo min mogelijk

op te vallen, gaat het rechtstandig vliegen en als ze genoeg hebben gezien, gaat het weer gewoon liggend verder.”

„Wat kan jij goed fantaseren!” riep Sietse uit. „Ik zou het bijna gaan geloven, maar ik weet wel beter.”

Hielke begon te lachen. Hij wist ook wel beter. Die donkere vlek was natuurlijk hun ballon. Doordat hij flink hoog vloog en het vrij donker was, bleef de ballon, die van blauw, doorschijnend plastic was gemaakt, onherkenbaar.

Louw keek de Klinkhamertjes verbaasd aan. „Wat weet jij wel beter, Sietse?”

„Joh, vliegende schotels bestaan toch niet! De mensen weten nooit iets anders te vertellen dan dat er in het donker een voorwerp voorbijvloog, maar zodra de zon schijnt, valt er niets meer te zien. En deze foto's gaan we met een vergrootglas bekijken, misschien valt er dan meer van te vertellen.”

Ze voeren naar de smederij en lieten de foto's ook aan Klinkhamer zien.

„Wat dat is, weet ik niet, jongens. Het kan een vallende ster zijn met een gaswolk eromheen.”

Sietse haalde het vergrootglas en daarmee werden de foto's opnieuw bekeken. Tenslotte zei Sietse: „Ik vind het fantastisch. Meneer Lelieveld heeft nu foto's waarvan niemand kan zeggen wat ze voorstellen. En zoiets wilde hij

graag hebben.”

Klinkhamer schudde zijn hoofd. „Onbegrijpelijk,” noemde hij de foto’s en dat klonk zijn zoons aangenaam in de oren, maar toen vader voorstelde om de foto’s ook aan veldwachter Zwart te laten zien, waren de broers minder enthousiast. Zwart ontdekte toch altijd alles?

„Jongens, ik ga naar huis. Het is al bij twaalfen. Tot vanmiddag!” groette Louw.

Sietse ging aan moeder een fotolijstje vragen. Hij stopte de foto in het lijstje en hing hem aan de wand in de kamer.

„Wat moet dat voorstellen?” vroeg moeder verbaasd.

„Een ufo, moeder. Een vliegend voorwerp dat door niemand geïdentificeerd kan worden. Meneer Lelieveld heeft het gefotografeerd en zo blijft het voor het nageslacht bewaard.”

„Ik zie liever iets fleurigers dan zo’n donkere vlek,” vond moeder.

„Maar wij niet!” protesteerde Sietse. „Het is een leuke herinnering aan het verblijf van meneer Lelieveld in Lenten. Wat vind jij, Hielke?”

Dat vond Hielke natuurlijk ook.

’s Middags kwam Louw weer. „Ik heb groot nieuws!” vertelde hij opgewekt. „De man die vanmorgen met ons mee is gevaren, kwam samen met meneer Loots onze woningen bekijken. Mijn vader vroeg wat er aan de hand was. Meneer

Loots vertelde dat hij de fabriek en de woningen ging kopen en dat mijn vader dan bij hem in dienst kon komen. Is dat geen goed nieuws? Ik kan hier gelukkig blijven wonen, want ik wil voor geen goud uit Lenten vandaan!”

Gerben kwam ook binnen en vroeg nieuwsgierig: „Wat ben jij opgewonden, Louw? Heb je nieuws?”

„Ja, meneer Loots koopt de boterfabriek en wij mogen in ons huis blijven wonen. Mijn vader gaat bij meneer Loots werken.”

Dat vonden ze allemaal geweldig en Gerben vroeg: „Blijft je vader dan kazen maken?”

„Nee, er komt een groot meubelmagazijn in de fabriek en dan zal vader gaan helpen bij het in- en uitpakken van de meubels. Hij wordt magazijnbediende. En weten jullie nog dat meneer Loots en Chantal hier graag wilden wonen? Nou, dat gebeurt ook. Ze trekken in het huis van de directeur!”

„Ha,” bedacht Gerben, „dan vraag ik Chantal om af en toe met me te gaan zeilen. Misschien word ik dan op den duur mededirecteur van een meubelparadijs!”

„Dat zou lang niet gek zijn, Gerben,” lachte Klinkhamer. „Als ik me goed herinner, heeft die meneer Loots meerdere grote meubelzaken in het hele land.”

„Als dat zo is, kan ik maar beter geen contact met haar

zoeken,” schrok Gerben. „Een rijke miljonairsdochter trouwt toch niet met een koeiendrijver.”

„Maar jij bent een knappe jongeling,” plaagde Klinkhamer.

„De jongedames zullen graag met jou trouwen.”

„Mijn moeder zorgt uitstekend voor me,” vond Gerben.

„Dus waarom zou ik er dan nog een vrouw bij nemen?”

„Heb je deze foto al gezien, Gerben?” vroeg Hielke en hij gaf hem de foto van de ufo.

„Is dat een vetvlek?” vroeg Gerben „Wat stelt het voor?”

„Dit heeft meneer Lelieveld vannacht gefotografeerd,” vertelde Hielke.

Gerben bekeek de foto van alle kanten en schudde toen zijn hoofd. „Dit gaat mijn pet te boven. Het is onbegrijpelijk.”

Veldwachter Zwart kwam binnen en zag Gerben op de foto turen. „Moeilijkheden, broer?” wilde hij weten.

„Tja, weer een vliegende schotel van meneer Lelieveld. Kunt u zeggen wat dit is?”

Zwart bestudeerde de foto en Hielke en Sietse keken gespannen toe. Zou Zwart hun geheim ontdekken?

De veldwachter tuurde vrij lang en liep zelfs met de foto naar buiten om er meer licht bij te hebben.

„Onbegrijpelijk,” sprak hij tenslotte.

„We hebben wel een vergrootglas,” zei Klinkhamer.

„Haal het maar even, Sietse.”

Die opdracht had Sietse liever niet uitgevoerd, maar hij kon niet weigeren, dus haalde hij het vergrootglas en gaf het aan de veldwachter.

Zwart en Gerben bekeken om de beurt de foto door het vergrootglas, maar werden er niets wijzer van.

„Vader zegt dat het een vallende ster met een gaswolk is,” begon Hielke.

„Dat kan niet,” sprak Gerben tegen. „Het lichtje dreef langzaam voorbij en een vallende ster gaat juist heel snel. Vraag het maar aan Dijkstra, hij heeft het lichtje ook gezien.”

„Zóóó?” zei Zwart. „Ach, het heeft misschien niets te betekenen. Een foto geeft soms een heel verkeerd beeld.”

De auto van meneer Lelieveld stopte voor de smederij.

Meneer Lelieveld kwam binnen en groette opgewekt:

„Goedemiddag, heren. Hebt u de foto bestudeerd, meneer Zwart? Wat zegt u ervan?”

„Er valt niets van te zeggen,” bromde Zwart. „De foto is niet duidelijk genoeg.”

„Toch zijn de foto's duidelijker dan wij met het blote oog konden waarnemen,” beweerde meneer Lelieveld.

Hij gaf Zwart een foto cadeau en die beloofde er net zolang naar te zullen kijken tot hij wist wat het voorstelde.

„Zeg Gerben, jij hebt mijn wagentje uit de sloot gehaald, hoorde ik. Wat ben ik je schuldig?“ Meneer Lelieveld keek Gerben vragend aan.

„Kom nou, meneer Lelieveld! U denkt toch niet dat er in dit dorp barbaren wonen, die overal geld voor vragen? U hebt al meer dan genoeg betaald, dus neem ik geen cent meer aan.”

„Dat is heel aardig van je, Gerben,” vond meneer Lelieveld en hij schudde Gerben de hand. „Bedankt, vriend!”

„Wij helpen u altijd,” verkondigde Gerben. „Nietwaar, jongens?”

Hielke en Sietse knikten instemmend.

Meneer Lelieveld besloot om bij de Woudaap te gaan kijken in hoeverre zijn wagentje gedroogd was.

„Kom jongens, wij gaan er ook heen,” stelde Sietse voor en met z’n drieën voeren ze snel met de Kameleon naar de Woudaap.

Daar stond Kees bij meneer Lelieveld een foto te bekijken. Dijkstra kwam er ook bij, en vader en zoon waren het erover eens dat de foto’s duidelijk weergaven wat ze die nacht hadden gezien.

„Maar wat voor ding is het?” vroeg Louw aan Dijkstra.

„Misschien was het een stuk van een raket die in de dampkring verbrandde door de wrijving,” dacht Dijkstra.

Er werden nog meer theorieën verkondigd over de verschijning op de foto's, maar een goede verklaring kon niemand ervoor geven.

Meneer Lelieveld had het bewijs geleverd dat er meer door de lucht zweeft dan de meeste mensen vermoeden en daar was hij heel tevreden mee. Hij stopte met de waarnemingen en besloot nog een paar dagen in het hotel te blijven logeren en te gaan zeilen op het meer.

Sietse Klinkhamer had alweer een nieuw plan bedacht. Hij voer met zijn vrienden naar Jonkersveen en legde aan bij het erf van Barend Hylkema, de melkboer. Daar trok hij de prachtige foto van Gerben uit zijn zak en zei: „Die ga ik hier versturen.”

„Aan wie?” vroeg Hielke.

„Aan Chantal.” En Sietse schreef op de adreszijde: Aan juffrouw Chantal Loots, p/a De Gouden Leeuw.

Als afzender zette hij erop: Gerben Zonderland en daarboven schreef hij: Ik zou graag met u gaan zeilen.

„Dat kun je niet doen!” vond Hielke.

Maar Louw en Kees leek het wel een leuke grap.

„Ik stuur een foto naar Zwart,” zei Louw. „Met de vriendelijke groeten van Gerben.”

„En ik stuur er een naar Jellema,” besloot Kees.

Maar toen de kaarten geschreven waren, bleken ze niet genoeg geld bij zich te hebben voor de postzegels.

Op de kaart moest veertig cent port, maar Sietse had niet meer dan dertig cent, Louw bleek vijfendertig cent te hebben en Kees maar een kwartje.

„Heb jij nog een paar centen, Hielke?” vroeg Kees.

„O nee. Ik doe niet mee!” weerde Hielke af.

Sietse berekende dat ze nog dertig cent tekort kwamen.

Kees zag dat de melkboer in het schuurtje bezig was met de flessen. Hij ging naar hem toe en liet hem de foto van Gerben zien. Dat vond Barend prachtig en hij wilde wel graag zo'n foto hebben.

„Hielke, mag ik jouw foto terug hebben?” vroeg Kees.

„Heel graag zelfs,” knikte Hielke. „Ik wil hier niets meer mee te maken hebben.”

En wat deed Kees? Hij verkocht de foto die Hielke gaf, voor dertig cent aan de melkboer.

De jongens renden naar het postkantoor en kochten drie postzegels. De foto's werden in de brievenbus gestopt en lachend gingen de grappenmakers terug naar de Kameleon.

De volgende morgen voeren de jongens naar de boerderij van Jellema. Ze gingen er twintig meter waterslang brengen, die om een haspel was gewonden. Gerben nam de haspel in

ontvangst. Sjoerd Bonnema kwam op dat moment net de post brengen en lachte spottend naar Gerben.

„Lach niet zo stom, bussenprikker,” riep Gerben.

„Dracula!” schold Sjoerd terug. Hij liet een paar brieven in de bus glijden en fietste toen snel verder.

„Dracula?” vroeg Gerben. „Zie ik eruit als een monster? Ik ben veel knapper dan die postzegellikker.”

„Natuurlijk, Gerben. Jij bent de mooiste van het dorp,” beweerde Sietse en hij liep meteen het erf af, want hij zag Jellema naar buiten komen met een foto.

„Ben je dronken geweest, Gerben?” informeerde Jellema en hij liet de foto zien. Hielke en Kees gingen er ook gauw vandoor, maar Louw kreeg daarvoor geen kans.

Gerben greep hem bij een arm. „Daar weten jullie meer van. Hoe komen jullie aan mijn foto?”

„Au!” schreeuwde Louw, want Gerben schudde hem nogal hardhandig heen en weer. „We hebben ze gevonden bij de Woudaap.”

„Maar Gerben, waar maak je je nou zo druk om?” vroeg Jellema. „Het is toch maar een grapje? En dan had je de foto's maar niet moeten rondstrooien.”

„Vindt u het soms leuk om uitgescholden te worden voor Dracula?” vroeg Gerben. „De jongens hadden de foto's aan

me terug moeten geven. En hoepel nu maar gauw op.” Gerben liet Louw los en de jongens gingen meteen naar de Kameleon. Als Gerben kwaad was, kon je maar beter uit zijn buurt blijven.

„En wat zal Gerben zeggen als Zwart hem gaat bedanken voor de mooie foto?” vroeg Hielke. „Ik wed dat hij dan helemaal boven het kookpunt raakt!”

Maar als je iets verwacht, gebeurt het soms niet. Want toen Gerben 's middags in de smederij was, kwam Zwart ook.

Hielke en Sietse waren op hun hoede, maar Zwart zei niets.

Hij keek de jongens wel een paar maal onderzoekend aan, maar verder praatte hij over de gewone dingen van de dag.

„Zwart is zo verstandig om net te doen alsof hij geen kaart heeft gekregen,” fluisterde Sietse. „We hoeven dus nergens bang voor te zijn.”

Zwart vertelde dat zijn koelkast het niet meer deed. Hij werd te oud en dus zou hij een nieuwe moeten aanschaffen.

„Jellema heeft ook een nieuwe koelkast,” vertelde Gerben.

„Een hele grote, en het is een goeie!”

„O ja? Wat voor merk is het?” wilde Zwart weten.

„Siklis Electra,” antwoordde Gerben.

„Juist,” knikte Zwart. „Siklis Electra.” En daarbij keek hij

Hielke en Sietse opnieuw onderzoekend aan. De jongens

voelden zich niet op hun gemak en Sietse vond het maar beter om naar het boothuis te gaan.

Hielke ging mee. „Ik heb het vermoeden dat Zwart iets van onze ballon weet. De naam Siklis Electra stond op die plastic zak.”

„Ik vermoed het niet, ik weet wel zeker dat Zwart alles door heeft. En toch denk ik dat hij er niet over gaat praten,” zei Sietse.

„Waarom niet?”

„Hij wil meneer Lelieveld niet teleurstellen. En op die manier hebben wij het geluk dat vader het ook niet te weten komt.”

Zo gingen er een paar dagen voorbij, zonder dat de Klinkhamertjes door Zwart op het matje werden geroepen, en dat gaf hun de hoop dat de vlucht van hun ballon geen verdere gevolgen zou hebben.

Op een dag kwam Gerben heel opgewekt de smederij binnen. „Meneer Lelieveld gaat ons verlaten. En mij valt de grote eer te beurt om op zijn afscheidsfeestje te komen.”

„Jij boft altijd,” vond Sietse.

„Dat is waar. En meneer Lelieveld zei ook dat ik mijn vrienden mee moest nemen. Maar ja, wie zijn mijn vrienden? Ik heb de hele dag lopen nadenken wie dat wel mogen zijn, maar ik weet beslist niet wie ik daarvoor in aanmerking moet

laten komen. Dus vraag ik of jullie meegaan.”

„Wij met z’n tweeën?” vroeg Hielke. „Of Louw en Kees ook?”

„Die twee natuurlijk ook,” sprak Gerben. „Stel je voor dat Kees op het feest zou ontbreken. Dan zou ik niet meer langs de Woudaap durven fietsen!”

„Je mag Dijkstra ook wel vragen,” stelde Sietse voor. „Hij heeft alles meegemaakt van wat meneer Lelieveld daar bij de Woudaap uitspookte.”

„Ik heb het Dijkstra aangeboden,” zei Gerben. „Maar dat had een averechtse uitwerking. Hij riep: ,Ik ga niet naar zo’n feest. Ik wil me niet blauw ergeren aan het geschrok van Kees. Ik dank je de koekoek!’

Toen riep Kees: ,Koekoek. Koekoek.’

En los barstte het. Vader en zoon renden weer om het hardst rond de molen, want Dijkstra voelde zich zwaar beledigd!

„Ik zal jou koekoeken!” riep hij, en wat hij daarmee bedoelde, wist hij waarschijnlijk zelf niet.”

„Dus Kees komt ook?” vroeg Hielke.

„Ja. En Louw.”

„En wanneer is dat feest?” wilde Sietse weten.

„Morgenavond na melktijd. Jullie worden om zeven uur in De Gouden Leeuw verwacht. Tot ziens, mannen!”

Het hoogste lied fluitend, fietste Gerben naar huis.

De volgende avond gingen de Klinkhamertjes in hun zondagse kleren naar De Gouden Leeuw. Kees en Gerben stonden daar al te wachten en als laatste kwam Louw ook.

„We gaan naar binnen,” zei Gerben. „Denk erom, blijf netjes en geef meneer Lelieveld een hand.”

Gerben ging voorop en de jongens liepen als eenden op een rij achter hem aan. Tegen de kelner die hen opwachtte, zei Gerben: „Wij gaan passagieren aan de waslijn.”

„Wat bedoel je daarmee?” vroeg de kelner verbaasd.

„De jongens gaan feestvieren onder geleide!”

„Onder jouw geleide?” vroeg de kelner spottend. „Dan zal het wel een mooie troep worden!”

„Geen praatjes,” zei Gerben. „Breng ons bij meneer Lelieveld. We worden verwacht.”

„Dat weet ik. Deze kant op.” De kelner bracht hen naar een klein zaaltje met rieten kuipstoelen en salontafeltjes.

Daar zat meneer Lelieveld in gezelschap van meneer Loots en Chantal.

„Meneer Gerben Zonderland met zijn waslijn!” kondigde de kelner aan en hij haastte zich struikelend terug, want Gerben probeerde hem stiekem beentje te lichten.

De heren, en ook Chantal, stonden op om de gasten te

begroeten.

„Bent u bij de marine geweest, Gerben?” vroeg meneer Lelieveld. „Ik meen me te herinneren dat het een uitdrukking van onze Jantjes is: „Passagieren aan de waslijn.”“

„Inderdaad,” antwoordde Gerben. „Dat klopt.”

„De slome heeft in Assen gediend bij de infanterie,” zei Sietse.

Dat vonden de mannen en Chantal vermakelijk.

„Jij gaat nooit meer mee!” deed Gerben boos.

„Daar moet u niet kwaad om worden, Gerben,” vond meneer Loots. „Het is toch maar een grapje?”

„Ik ben niet echt boos,” gaf Gerben toe. „Dat was ook maar een grapje!”

„Het wordt hier wel grappig,” vond Kees en hij keek het zaaltje rond, maar zag nergens iets lekkers, zoals gebakjes of zo.

Er werden tafeltjes tegen elkaar geschoven en daar ging het hele gezelschap omheen zitten.

De kelner kwam noteren wat iedereen wilde drinken en toen zag Kees met vreugde dat er een grote schaal met gebakjes op tafel werd gezet.

„Die staat niet goed,” zei Gerben tegen de vrouw die het lekkers bracht.

„Niet goed?”

„Nee,” zei Gerben, „die schaal moet meer naar rechts. Zo staat hij te dicht bij Kees!”

„Niet zo plagen, Gerben,” bromde meneer Lelieveld. „Kees mag best een extra gebakje nemen, want hij heeft me flink geholpen toen ik in de sloot raakte. Jullie hebben me allemaal geholpen. Ik mocht in de Kameleon varen en Gerben gaf me zoveel inlichtingen, dat ik helemaal genezen ben.”

„Genezen ben?” herhaalde Gerben verbaasd.

De kelner bracht koffie en limonade.

Daarna vervolgde meneer Lelieveld: „Tja Gerben, die verhalen van jou raakten kant noch wal. Iedereen weet te vertellen hoe goed jij kunt fantaseren. Ik heb diverse verslagen over ufo's nog eens doorgelezen en ben tot de overtuiging gekomen, dat er te weinig bekend is over vliegende schotels om het bestaan ervan te wettigen.”

„Ma-Ger-we-een-otel!” klonk het uit de te volle mond van Kees.

„Wat zegt hij?” vroeg meneer Loots.

„Dat is een Chinees dialect,” legde Gerben uit. „Vrij vertaald luidt het: ‚Maar Gerben zag wel een schotel.’ En dat is inderdaad waar. Een witte keukenschotel van de familie Dijkstra vloog rakelings langs mijn hoofd. Keesie gooide het

afgedankte serviesstuk in het meer, zonder te kijken of er misschien iemand passeerde.”

„Dan weet ik nu alles,” knikte meneer Lelieveld.

„Gerben hield iedereen voor de gek, maar sprak toch de waarheid!” Toen vond meneer Lelieveld dat er verder niet meer over vliegende schotels gepraat moest worden. Hij had gezellige dagen in Lenten beleefd en hij wist nu al dat hij volgend jaar weer op bezoek zou komen.

„En dan komt u bij ons logeren!” nodigde Chantal hem uit.

„Want wij betrekken de directeurswoning bij de fabriek.”

„Juist,” zei Gerben. „We worden dus plaatsgenoten.”

„Ha, die plaatsgenoot!” riep Kees en hij begon aan een nieuw gebakje.

Meneer Loots vertelde dat hij wel was ingenomen met de koop van de boterfabriek. Zijn bedrijf had grote behoefte aan een centraal magazijn voor de noordelijke provincies en daarvoor bleek de fabriek zeer geschikt te zijn. Hij vertelde verder hoe zijn vader het bedrijf had opgericht.

„Vader zijn eerste bezit was een bakfiets waarmee hij langs de huizen ventte. Tien jaar later bezat hij een miljoen!”

Kees, die amper had geluisterd omdat hij meer aandacht had voor de lekkere bonbons die naast de schaal met gebakjes waren neergezet, vroeg: „Wat moest hij met zoveel bakfietsen

doen?”

Iedereen schoot in de lach en Gerben vroeg aan meneer Lelieveld: „Wilt u Kees meenemen? We hebben hem over!”

„Laat me toch met rust,” mopperde Kees.

Uit de radio klonk een wals en Gerben ging met Chantal dansen. Ze zwierden sierlijk door de zaal en vormden een goed danspaar. Meneer Loots, meneer Lelieveld en de jongens zaten er met plezier naar te kijken. Kees keek niet, hij zat er met zijn rug naartoe gekeerd en at gebakjes en bonbons. Om alles zo vlug mogelijk door te kunnen slikken, dronk hij veel limonade.

Toen zweeg de muziek en terwijl de dansers weer gingen zitten, stond Kees op. Zonder een woord te zeggen, gaf hij Chantal en de heren een hand en haastte zich naar buiten. „Het is weer zover!” lachte Gerben. „Kees heeft alle boter op één pannenkoek gesmeerd. Hij krijgt een harde storm in zijn maag.”

„Als hij ziek is, kunnen we hem toch niet alleen naar huis laten gaan?” vond Chantal.

„Laat Kees maar lopen,” antwoordde Gerben. „Hij heeft dit grapje al zo vaak uitgehaald, dat hij nu precies weet wat hij moet doen.”

„En wat is dat dan?” wilde Chantal nog weten.

„Hij gaat bij het meer zitten, waar de frisse lucht hem goed zal doen. Kees heeft helemaal geen haast om naar huis te gaan, want zijn vader mag niet weten dat Keesie weer gesnoept heeft. Door zich dus niet te haasten, hoopt Kees weer helemaal beter te zijn als hij thuiskomt.”

Chantal schudde haar hoofd. „Ik vind het maar vreemd.”

„Maar wij zijn hier allemaal een beetje vreemd,” beweerde Gerben.

„Dat weet ik,” knikte Chantal. „Die foto van jou liet dat duidelijk zien!”

„Welke foto?” vroeg Gerben heel verbaasd.

„Wij gaan ook vertrekken.” Sietse begon de beide mannen en Chantal een hand te geven.

„Hééé. Wachten jullie eens even!” riep Gerben. „Was die foto door jullie gestuurd?”

Maar de vrienden renden gauw naar buiten.

Chantal lachte vrolijk en zei tegen Gerben: „De uitnodiging achter op de foto neem ik graag aan.”

„Welke uitnodiging?” vroeg Gerben. „Ik weet van niets.”

„Nou, om een keer met je te gaan zeilen,” antwoordde Chantal.

„O... ja!” lachte Gerben en hij knikte snel.

Op weg naar huis riep veldwachter Zwart de Klinkhamertjes

bij zich. Zwart stond in zijn tuintje en de jongens bleven voor de heg staan.

„Jongens, jullie hebben een brandende luchtballon laten vliegen. Dat was onverantwoordelijk. De ballon had brand kunnen stichten in rieten daken, hooizolders en zelfs in de Woudaap, waar de ballon langsvloog. De route van de ballon kreeg ik precies beschreven door Dijkstra. Zo vond ik in de polders bij de achtervaart de plastic zak met de naam Siklis Electra erop, die jullie bij Jellema hadden gekregen. Nu wil ik van jullie de belofte dat jullie zoiets nooit meer zullen doen. Het is een veel te gevaarlijk spel en daarom zal ik er verder geen ruchtbaarheid aan geven, omdat er altijd deugnieten zijn die het dan ook gaan proberen.”

„Het is waar, meneer Zwart,” gaf Hielke toe. „Zo’n vliegend brandertje is gevaarlijk. We doen het nooit meer!”

„Nee,” beloofde Sietse. „We doen het niet meer.”

Toen gingen ze naar huis.

„Die Zwart komt altijd overal achter,” mopperde Sietse.

Voor de smederij stond Klinkhamer. Hij vroeg: „Wat hadden jullie met Zwart te bespreken?”

„We spraken over korenbloemenblauw,” verzon Sietse. „En over de ervaringen met meneer Lelieveld.”

„Ha? En hoe waren die ervaringen? Was het een leuk feest?”

„Ja, vader,” zei Hielke. „Er was volop te eten en te drinken.” „Dat heb ik gezien aan Kees,” knikte Klinkhamer. „Hij hield zijn buik vast toen hij hier voorbijkwam. Toen wist ik genoeg.” Ze gingen naar binnen en daar kreeg moeder ook te horen hoe er feest was gevierd. Ze vond dat meneer Lelieveld de jongens stevig had verwend en ze begreep heel goed waarom de tweeling niet zo’n zin meer had in thee met koek.

De volgende morgen voeren Chantal en Gerben in het mooie zeiljacht de Zwaluw voorbij.

Klinkhamer, die met zijn zoons achter de smederij was, keek verbaasd toen Gerben een hand opstak als groet.

„Die Gerben doet het toch maar!”

„Dracula!” riep Sietse spottend.

De vriendelijke groet van Gerben veranderde op slag in een dreigende vuist. „Roethanen!” riep hij terug. „Dat zijn dan je vrienden.”

Chantal lachte vrolijk, maar Klinkhamer begreep er niets van.

„Dracula? Zo onknap is Gerben toch niet?”

Chantal ging steeds vaker met Gerben zeilen en daaruit bleek wel dat Gerben geen Dracula was. Dat hij een grote fantast was, dat wist iedereen heel goed!

Het Kameleondorp Terherne

Een echte Kameleon, een ijzeren boot met een automotor erin, gemaakt door Zeeuwse verkenner, voer in de zomer van 1994, bijna drie jaar nadat Hotze de Roos was overleden, voor het eerst over de Friese meren.

Deze rondvaart was het startsein voor een bijzondere gebeurtenis. Een groepje enthousiaste Kameleonlezers, die zich de Vrienden van de Kameleon noemden, had in de lente van datzelfde jaar bekendgemaakt dat het Friese dorpje Terherne zo aangepast zou worden dat het leek alsof de avonturen van de Kameleon zich daar afspeelden. Er zou een Kameleon-museum komen, een plek waar men de wereld van de Kameleon zou kunnen ervaren (een zogenaamd ervarium) en een smederij waarin Kameleon-lezers de werkplaats van vader Klinkhamer zouden herkennen.

Mevrouw De Roos heeft het nog net meegemaakt dat de boekenwereld van haar man over het Friesland uit zijn jeugd in het moderne Friesland werkelijkheid werd. Wiebrigje de Roos-Krikke overleed op 19 juli 1994. Ze was op de hoogte van de plannen voor het Kameleon-dorp, en was daar enthousiast over. Maar ze vond, in de geest van haar man, die er helemaal niet van hield om 'op de eerste rij te zitten', dat in

het museum en het dorp niet de auteur centraal moest staan, maar zijn jeugdige publiek.

Al jaren vroegen jonge én oudere vakantiegangers aan de inwoners van verschillende dorpen rond de Friese meren (zoals Grou, Aldeboarn en Terherne), of hun dorp misschien het echte Kameleondorp was. Dit was al zo in de jaren zestig, toen Hotze nog leefde. Hij kreeg veel brieven van jonge lezers die hem vroegen waar de avonturen van Hielke en Sietse zich afspeelden. De Roos noemde dan vaak Grou, omdat hij bij het schrijven de streek tussen Aldeboarn en Grou in gedachten had. Grou was de plaats waar de praamvakanties hadden plaatsgevonden. „Ze zouden in Grou gewoon een ouwe boot uit het water moeten halen en die op een soort sokkel zetten. Je zou zien dat er honderden mensen op afkwamen,” zei De Roos zelf al eens, in de Leeuwarder Courant (13-6-1970).

Deze uitspraak herinnerde men zich in Grou aan het Pikmeer, nadat De Roos overleden was. En zoals Hoorn een beeldje van de scheepsjongens van Bontekoe heeft, naar het gelijknamige boek van Johan Fabricius, zo wilde Grou wel een standbeeld van de Kameleon en zijn schippers aan het havenfront. De gemeente nam daarom contact op met Uitgeverij Kluitman.

Inmiddels waren er echter meer Friese plaatsen die hun aantrekkelijkheid voor toeristen wilden vergroten met hulp van de Kameleon. En de plannen van De Roos' geboortegemeente Opsterland gingen verder dan het plaatsen van een standbeeld. Sinds 1992 was daar een adviseur bezig met het ontwikkelen van een toeristisch plan voor de gemeente. Deze adviseur, Foeke Zeilstra, had zelf als jongen met plezier de Kameleon-boeken gelezen: „Ik ben geboren in Dokkum en heb als kind met vrienden veel op de Friese meren rondgezworven. Die sfeer van plezier en vakantie op het water vond ik helemaal terug in de Kameleon-boeken,” legde hij zelf uit.

Om deze redenen zette Zeilstra, in overleg met de gemeente Opsterland, een groots plan op voor een binnen- en buitenmuseum voor de Kameleon, waarbij kinderen onder andere zouden kunnen varen in kunststof Kameleon-bootjes. De gemeente was enthousiast, maar er was een probleem: binnen de gemeentegrenzen van Opsterland is geen grote plas water te vinden, die als meer zou kunnen dienen – en water is onontbeerlijk voor de sfeer van de Kameleon. Er is overwogen een waterpartij aan te leggen, maar dat bleek erg begroten te worden.

Toen zijn plan in Opsterland leek te stranden op het gebrek

aan water, kwam Zeilstra via Uitgeverij Kluitman in contact met de enthousiaste dorpelingen van Terherne. Daar was rond het voormalige schoolhoofd Jan Stedehouder, die in 1980 met zijn school de Zilveren Pen aan De Roos had uitgereikt, een kring van enthousiaste ‚Vrienden van de Kameleon’ ontstaan. Ook zij wilden de overleden schrijver graag met iets van een gedenkteken eren.

Hoewel er tussen Kluitman en Grou summier contact is geweest, is Terherne sindsdien de meest aangewezen locatie geweest om het Kameleondorp te realiseren. „Niet alleen de gemeente, Boarnsterhim, waaronder overigens ook Grou valt, was enthousiast, maar ook de bevolking in Terherne,” zegt Zeilstra hierover.

Een enquête onder de ruim 500 inwoners van het dorp wees dit uit. Hun enthousiasme bleek eens te meer toen op 29 maart 1994 in Terherne de plannen voor het Kameleondorp en -museum feestelijk werden gepresenteerd.

Terherne is een klein dorpje, ingeklemd tussen het Sneekmeer en de Terkaplester Poelen, waar oorspronkelijk schippers, boeren en vissers woonden. Het lag vroeger nogal geïsoleerd. Zo liep het hele dorp uit toen er in 1845 voor het eerst koetsen kwamen, aldus het Friesch Dagblad (27-9-1997). Na de oorlog bleek het dorp, gelegen

tussen het Sneekermeer en de Terkaples-ter Poelen, een toekomst te hebben als centrum voor de beoefenaars van watersport. Rond 1980 raakte het dorp echter weer minder in trek. Steeds meer inwoners trokken weg, naar de steden of naar andere provincies, winkels sloten en de enige school kon slechts met moeite behouden blijven.

Dat de toekomst voor Terherne er nu weer rooskleuriger uitziet, komt volgens het Friesch Dagblad, dat een artikel aan het Kameleondorp wijdde onder de kop ,Kameleon redt de toekomst van Terherne,' vooral door de Kameleonplannen. Drie jaar na de presentatie van deze plannen was er al veel gerealiseerd door de Kameleondorp Terherne CV., de onderneming waarin de initiatiefnemers zich verenigden. Deze bestond uit Uitgeverij Kluitman, Zeilstra's bedrijf Sanders, Zeilstra & Partners, de stichting die De Roos' erfenis beheert, en de Stichting Vrienden van de Kameleon. Zo ligt in het zomerseizoen in de vaart bij Hotel De Gouden Leeuw dagelijks een echte Kameleon-boot klaar, die bezoekers in een praam (de Gerben Zonderland), geduwd door de Kameleon, rond vaart over de Terhernster en de Terkaplester Poelen. Daarbij wordt ook een bezoek gebracht aan een eilandjesgebied dat De Doolhof wordt genoemd, net als in de Kameleon-boeken. Verder staat een bezoek aan ,het

eiland', het Kameleon-eiland Grootzand, op het programma. Daar worden schoolreizen georganiseerd voor een of meer dagen, en kunnen kinderen vloten bouwen, polsstok springen, vissen, roeien, kortom allerlei dingen die Hielke en Sietse en hun vrienden ook deden.

Dit valt bijvoorbeeld na te lezen in Vakantie met de Kameleon, waar er sprake is van een eiland, waarop vaak kinderen uit de stad kamperen. De tweeling organiseert met de Kameleon en een veepraam rondvaarten voor deze stadskinderen.

De belangstelling voor de rondvaarten is zo groot, dat er soms met een extra praam gevaren wordt. Bij de plaats voor de afvaarten staat ook het Kameleon Informatie Centrum (KIC), waar onder andere de Kameleon-boeken verkocht worden.

Daarnaast is er in het centrum van Terherne, in een verbouwde boerderij, een Kameleon-museum ingericht, met informatie over Hotze de Roos en de bekende tekenaar Gerard van Straaten. Er is een expositie met Kameleon-boeken, en met foto's en voorwerpen uit De Roos' leven. Zo is zijn timmerkist, waarmee hij op de weverij Van Leyden rondliep te zien, zijn plakboek met fanmail en het manuscript van zijn eerste Kameleon-boek. Verder heeft men het 'voorkamertje' nagebouwd waar De Roos in Krommenie zijn

verhalen schreef.

Waar vroeger de stallen en de hooiopslag van de boerderij waren, is nu een ‚Kameleon-ervarium’ gemaakt, waar op ware grootte onder andere de molen De Woudaap is nagebouwd. Op deze manier kan de werking van een watermolen als De Woudaap bekeken worden. Ook het bureau van veldwachter Zwart, het gemeentehuis en het huis van Sietse en Hielke zijn hier nagebouwd. Achter de boerderij is een echte smederij ingericht, zoals vader Klinkhamer die had, en waarin ook echt een smid werkt. Daarnaast is er in de boerderij een kookschool gevestigd. Verder is in het dorp zelf af en toe een glimp op te vangen van Hielke en Sietse, die op hun klompen en met hun overall aan op de vlucht zijn voor veldwachter Zwart, of streken uithalen met Gerben.

Gemeente, provincie en rijk betaalden mee om het hele dorp Terherne te restaureren in de stijl van de ‚klassieke’ Kameleon, met oude straatlantaarns, bestrating en groen. Ook zijn er plannen om het water in het dorp terug te brengen, door de gedempte vaarten weer open te maken, zodat je met de Kameleon tot vrijwel in het centrum van Terherne kunt komen.

De plannen bestaan echter niet alleen uit nostalgische aanpassingen van het dorp, want, zo zegt Piero Stanco van

Uitgeverij Kluitman: „De Kameleon is niet alleen iets van vroeger, maar ook van de toekomst.”

Er zijn ook plannen om aan het Sneekermeer bij Terherne een ‚Paviljoen’ te bouwen, zoals dat ook in de Kameleon-boeken voorkomt. De jongens varen daar regelmatig heen, en Kees, de snoeper uit de serie, eet zich daar vaak ziek aan taartjes. Er komen steigers, zodat pleziervaarders aan kunnen leggen.

„Het Paviljoen komt zo te staan, dat je vanuit het oosten een prachtig uitzicht over het Sneekermeer hebt. Tegen de avond kun je over het water de zon zien ondergaan,” vertelt Foeke Zeilstra. Hij verwijst daarbij naar een van de omslagen die Gerard van Straaten maakte voor het boek De Kameleon slaat zijn slag, waarbij je de Kameleon met de tweeling en vrienden aan boord in silhouet ziet varen over een meer dat rood is van de ondergaande zon. Terherne gebruikt dat plaatje als beeldmerk voor het Kameleondorp.

Bij dit Paviljoen-plan hoort ook het plan om de pleziervaart-route van het Sneekermeer naar het Pikmeer bij Grou, die nu loopt door de druk bevaren sluizen, om te buigen. Wie langs het Paviljoen met een kleine omweg naar Terherne vaart, kan via een rustiger route door de Terkaplester Poelen en Akkrum richting Pikmeer varen.

Om van Terherne en omgeving helemaal een Kameleondorp te maken, moet er ook een molen, zoals De Woudaap, aan het meer verrijzen. „Dat zou op de strook land naast het Paviljoen kunnen,” zegt Zeilstra. Gedacht wordt om van de bouw van de molen een scholingsproject te maken voor jongeren, in de sfeer van de werklozenkampen van de Volkshogeschool waaraan Hotze de Roos met plezier deelnam. Zeilstra is ervan overtuigd dat de plannen op termijn uitgevoerd zullen worden, omdat het Kameleondorp zelfs in zijn onvoltooide staat al een succes is.

Sinds enkele jaren is er een samenwerking gestart met Stichting Talent, die dagbesteding regelt voor verstandelijk gehandicapten. Samen met vele vrijwilligers en medewerkers van het Kameleondorp maken ze de wereld van de Kameleon tot een organisatie die zijn wortels vindt in de levensovertuiging van Hotze de Roos: een samenleving waarin respect, vertrouwen en samenwerking centraal staan.

Jaarlijks komen zo'n 100.000 bezoekers naar het Kameleondorp om de sfeer van de boeken te beleven. Je zou kunnen zeggen, dat er in Terherne een boek voor je opengaat!

Slotwoord

Het succes van het Kameleondorp en de hernieuwde uitgave van de ‚klassieke’ Kameleon-delen geven aan dat de waardering voor het werk van Hotze de Roos ook na zijn dood blijft bestaan, en zelfs nog groeit.

Ook uit het kamp van de kritische kinderboek-beoordelaars klonk na de dood van De Roos een voorzichtig lovend woord aan zijn adres. Dat is opmerkelijk, want tijdens zijn leven werd hij door jeugdliteratuur-critici beschouwd als een schrijver wiens boeken men beter uit de handen van kinderen kon houden. Vanuit het oogpunt van die critici was de tijd die een lezend kind aan de Kameleon besteedde, verspilde tijd. Dat was dan ook de strekking van de weinige artikelen die in de jaren zeventig en tachtig over de Kameleon verschenen.

Vlak na de dood van Hotze de Roos veranderde dat geluid iets. In een kinderboekenbespreking in NRC Handelsblad (18-10-1991) klaagt recensente Bregje Boonstra over een in haar ogen mislukt kinderboek dat met literaire pretentie geschreven is. Dan heeft ze liever met minder pretentie geschreven boeken, zoals de Kameleon, die kinderen met plezier lezen, schrijft ze. Zij erkent dat de Kameleon in ieder geval ‚leesbevorderende’ kwaliteiten heeft, en citeert met

instemming een opmerking die De Roos zelf maakte in het laatste interview voor zijn overlijden: „In alle onbescheidenheid denk ik dat zonder de Kameleon-serie veel jongens weinig gelezen zouden hebben.”

Dat is zeker waar. Hoewel De Roos zichzelf met deze opmerking iets te kort doet door de Kameleon-lezende meisjes buiten beschouwing te laten.

Al met al vormen de inmiddels meer dan 13 miljoen verkochte Kameleonboeken een fenomeen binnen het Nederlandse taalgebied. Niet alleen omdat er zoveel exemplaren verkocht zijn, maar ook omdat er geen andere Nederlandse kinderboekenreeks bestaat waarin zo veel delen verschenen zijn, die zo lang populair bleven. De Kameleon is inmiddels al een halve eeuw geliefd bij steeds weer nieuwe generaties jonge lezers, en die populariteit duurt voort.

Toen begin 1998 een jeugdig jurylid van de Kinderboekenjury bij de prijsuitreiking in het Amsterdams Concertgebouw gevraagd werd: „Als je geld kreeg om een boek te kopen, wat zou je dan kiezen?” antwoordde de twaalfjarige jongen: „De Kameleon.”

Die aanhoudende populariteit van de Kameleon zegt iets over de bijzondere kwaliteiten van Hotze de Roos als verteller van volkse, humoristische verhalen voor de jeugd. Schrijvers die

zo lang zo veel kinderen weten te boeien, zijn zeldzaam. Ook de film die Steven de Jong in 2003 maakte, is een groot succes en er zijn zelfs plannen voor een volgende film over de avonturen van Hielke en Sietse en hun Kameleon.

De Kameleon Reeks

1. De schippers van de Kameleon (1949)
2. Kameleon ahoy! (1951)
3. Redders met de Kameleon (1952)
4. Speurders met de Kameleon (1955)
5. De Kameleon op volle toeren (1956)
6. De Kameleon houdt koers (1958)
7. Goede vaart, Kameleon (1958)
8. Trossen los Kameleon! (1959)
9. De Kameleon in 't zoeklicht (1959)
10. De Kameleon opnieuw in actie (1960)
11. De Kameleon in de branding (1961)
12. Vivat Kameleon! (1961)
13. De Kameleon Blijft Favoriet! (1962)
14. De Kameleon wint de prijs! (1962)
15. De kameleon brengt geluk! (1963)
16. Bravo Kameleon! (1963)
17. Vakantie met de Kameleon (1964)
18. De Kameleon viert feest! (1964)
19. Tiptop Kameleon (1965)
20. De Kameleon schiet te hulp (1965)
21. Trouwe vrienden van de Kameleon (1966)

22. De Kameleon staat voor niets! (1966)
23. Met de Kameleon er op los! (1967)
24. De kameleon altijd paraat (1967)
25. De Kameleon slaat zijn slag (1968)
26. De Kameleon pakt aan! (1968)
27. Ruim baan Kameleon (1969)
28. De Kameleon vaart uit! (1969)
29. De Kameleon treft doel! (1970)
30. Volle kracht, Kameleon! (1970)
31. Met de Kameleon op avontuur (1971)
32. De Kameleon maakt schoon schip (1971)
33. De Kameleon knapt het op! (1972)
34. Met de Kameleon vooruit (1972)
35. De Kameleon steekt van wal (1973)
36. De Kameleon doet een goede vangst! (1973)
37. De vlag in top voor de Kameleon (1974)
38. De Kameleon in de storm (1974)
39. Alle hens aan dek, Kameleon! (1975)
40. De Kameleon krijgt nieuwe vrienden (1975)
41. Op reis met de Kameleon! (1976)
42. De Kameleon heeft succes (1976)
43. De Kameleon vaart voorop! (1977)
44. Lang leve de Kameleon! (1977)

45. De Kameleon helpt altijd! (1978)
46. De Kameleon ruikt onraad (1978)
47. De Kameleon geeft vol gas (1979)
48. De Kameleon maakt plezier (1979)
49. De Kameleon ligt op de loer (1980)
50. De Kameleon in het goud (1980)
51. De Kameleon houdt stand! (1981)
52. De Kameleon vaart door (1981)
53. De Kameleon gooit het roer om (1982)
54. Recht door zee, Kameleon (1982)
55. De Kameleon op dreef (1983)
56. De Kameleon in woelig water (1984)
57. Met de Kameleon voor de wind (1985)
58. De Kameleon heeft goed nieuws (1988)
59. De Kameleon draagt zijn steentje bij (1989)
60. De Kameleon maakt het helemaal (1991)
61. De Kameleon slaat alarm (1992, door P. de Roos)
62. De Kameleon stuurloos (1995, door P. de Roos)
63. De Kameleon op jacht (1998, door P. de Roos)
64. De Kameleon scoort! (2006, door Fred Diks)
65. Zet 'm op, Kameleon! (2008, door Fred Diks)
66. De Kameleon lost het op (2009, door Fred Diks)